

Kiến thức 229 gia đình

Phụ san báo Nông Nghiệp VN

TÁC GIẢ
ÂM NHẠC -
CHÂN TRỜI
ĐÃ CÓ
NGƯỜI BAY

*Những điều bí mật
của chồng bạn*

CÔNG TY CAO SU ĐỒNG NAI

★ ĐỊA CHỈ: XÃ XUÂN LẬP - HUYỆN LONG KHÁNH - TỈNH ĐỒNG NAI

★ ĐIỆN THOẠI: 061. 726303 - 061. 726333 ★ FAX: 061. 726343

**VĂN PHÒNG
ĐẠI DIỆN TẠI
TP. HỒ CHÍ MINH**

39 BẾN VÂN ĐỒN, QUẬN 4,
TP. HỒ CHÍ MINH.

- ĐIỆN THOẠI: 08. 9400345

- FAX: 08. 9400874

Giám đốc
NGUYỄN THÀNH CHÂU

Trụ sở công ty.

- Ngày thành lập: 2-6-1975.
- Sản lượng: 44.000 tấn/năm.
- Tổng diện tích: 39.446 ha.
- Cán bộ CNV: 15.000 người.

Cạo mủ cao su.

Kiểm tra chất lượng sản phẩm.

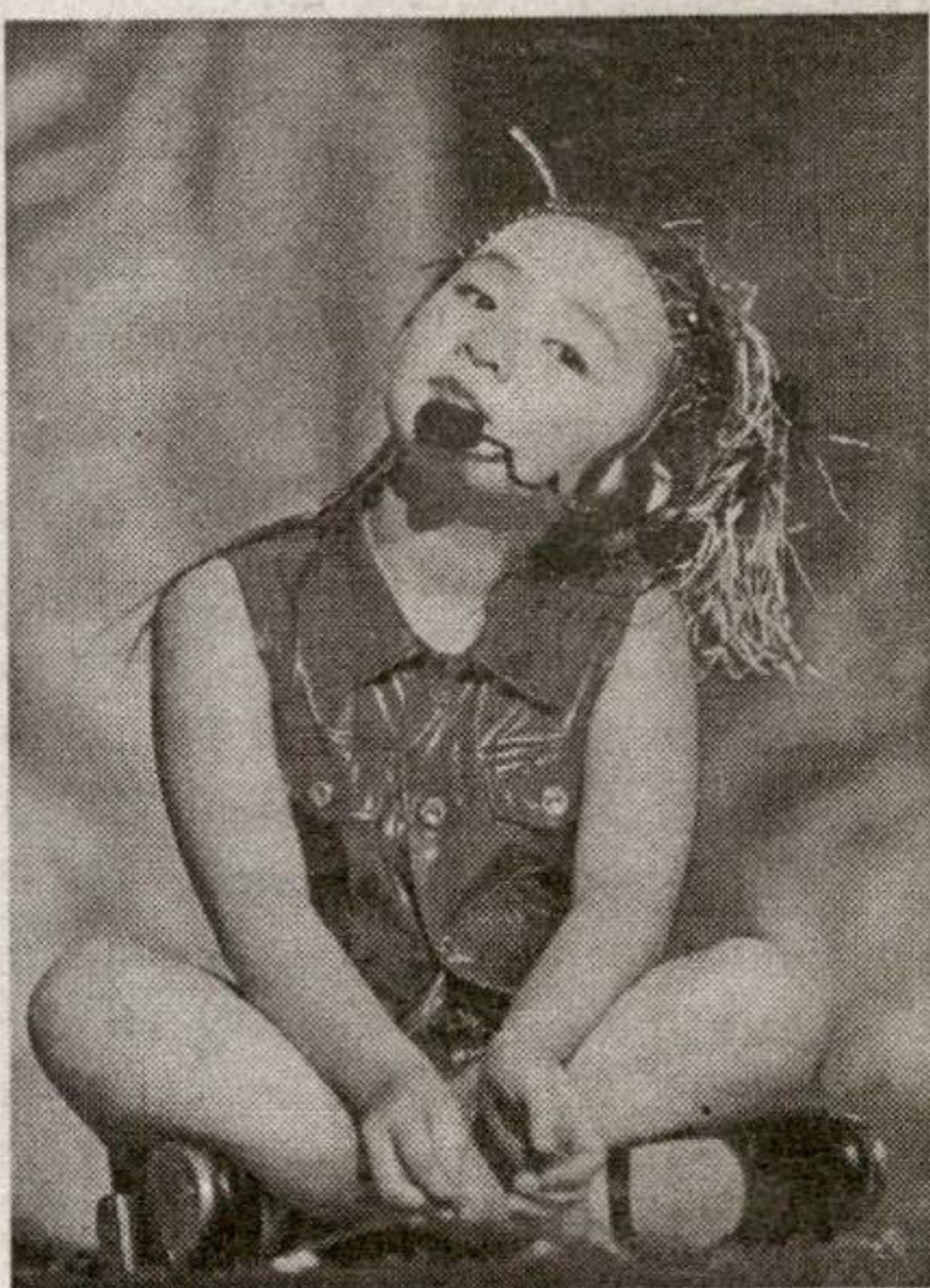
Công ty sẵn sàng hợp tác, liên doanh
với các đơn vị trong & ngoài nước.

Độc trong số này

• *Ngày hội của hành tinh đã kết thúc:* Bóng đá đỉnh cao - May quá, hàng hiệu vẫn còn đây **Vân Ngọc 3** • *Tác quyền âm nhạc* - Chân trời đã có người bay **Tuy Hòa 7** • *Phố Hiến, mùa nhãn về...* **Đức Anh 10** • *Đi và viết:* Hội An **Lưu Trọng Văn 14** • *Các bà nên biết:* Những điều bí mật của chồng bạn **Lưu Tuyết Mai 18** • *Kể chuyện gia đình tôi:* Tôi đã quá mệt mỏi **Nam Xuân 20** • *Chuyện vui... vui:* Cung ơi! **Nguyễn Lương Hiến 21** • *Lối thoát cho gia đình vô sinh* **Vũ Gia Hiến 22** • *Chuyện lạ giới tính:* "Tôi biết tôi không phải là đàn bà" **Tôn Thất Lang 24** • *Xe lăn cho trẻ em tàn tật* **T. Tuyền 28** • *Nỗi khổ của con cái khi cha mẹ ly hôn* **Diễm Hà 30** • *Giải trí với video gia đình:* Hồ phụ sinh hồ tử **32** • *Một chút "phụ tùng" trong ăn mặc* **P.K 34** • *Vui khỏe mùa hè* **P.C 34** • *Tin nóng... nóng* **36** • *Chung kết World Cup 2002* **38** • *Những tác phẩm nghệ thuật từ thức ăn* **An Phong 40** • *Em ơi, Hà Nội... gánh* **Trần Châu Giang**

ẢNH BÌA 1:

Ba ca sĩ trẻ đang được yêu thích: Mỹ Tâm, Quang Vinh và Việt Quang.

Kiến thức gia đình

Phụ san báo NN Việt Nam
Ra hàng tháng vào ngày 8-18-28

• **Tổng Biên tập:** LÊ NAM SƠN • **Phó TBT:** Trịnh Bá Ninh • **Mỹ thuật:** Nguyễn Chinh.
• **GPXB số 02/GP** - BVHTTdo Bộ Văn hóa Thông tin cấp ngày 02-01-2001 • **Thiết kế, dàn trang** tại Phòng Kỹ thuật vi tính Tòa soạn KTGD • **In tại** Nhà in Báo NHÂN DÂN TP. Hồ Chí Minh • **TRỤ SỞ:** - **TP Hồ Chí Minh:** 58 Nguyễn Bình Khiêm, quận 1 • **Tel:** 8299791 • **Fax:** 84.8.8241341 • **Email:** ktgd@hcm.vnn.vn - **Hà Nội:** 14 Ngô Quyền • **Tel:** 8250174 - 8256492 • **Fax:** 84.8.8252923 • **Email:** baonnvn@fpt.vn - **Văn phòng miễn Trung - Tây Nguyên:** 5 Tháp Bà, TP. Nha Trang • **Tel:** 058-831022 - **Văn phòng đại diện ĐBSCL:** 49 Lý Tự Trọng, TP Cần Thơ • **Tel:** 071-835431 • **Thư và bài xin gửi về:** 58 Nguyễn Bình Khiêm, Quận 1, TP Hồ Chí Minh • **Email:** ktgd@hcm.vnn.vn .

42 • *Tâm lý đàn ông*: Khi vợ vắng nhà
Thụy Quân 45 • *World Cup nhìn lại*:
 Vua phá lưới - ngôi sao trên sân cỏ **Minh
 Tâm 47** • *Tại "thành phố ma"*: Cầu cơ...
 cá độ đá banh **Trương Xuân 50** • *Bươn
 chải trong gia đình*: Nghề... "đi chợ"
Khắc Giới 58 • *Vô địch Brazil và những
 con số đẹp* **Thanh Thảo 61** • *"Sách dạy
 con" đang bán chạy hàng đầu ở Đài
 Loan*: Sáng tạo bản thân **Thái Thanh 64**
 • *Chuyện vợ chồng*: Vợ giận thì chồng...
 làm thơ **Trần Kim Bầy 67** *Câu lạc bộ
 Những người "ghét" thơ*: Đung đưa vọng

vang thánh đường tình ái **Thi Sĩ Dòm 68** • *Số tay phóng viên*: Ca từ
 như... của rơi **T.H 69** • *Kiểm chuyện làm quà*: Từ thiện cũng phải... từ
 từ **Thị Mơ 70** • *Mẹo vặt trong nhà* **Lê Châu 71** • *Ký sự những mối
 tình... karaoke*: Tình "tây bụi" **Mô Tò 72** • *Xét nghiệm xác định cha
 con ngày một dễ dàng hơn* **Lê Đoàn 76** • *Gương
 sáng người xưa*: Nguyễn Doãn Cử với phong
 trào Cần Vương **Đỗ Viết Lăng 79** • *Pháp luật
 và gia đình* **Trịnh Thanh 80** • *Công nghệ đào
 tạo hoa hậu ở Ấn Độ* **Xuân Chính 82** • *Bảo vệ
 môi trường*: Rừng Amazone và con sông
 huyền thoại **Xuân Thảo 86** • *Tư vấn tiêu
 dùng*: Mua đất mà thành... rẻ **T.V 90** •
 Cách chăm sóc ăn uống cho phụ nữ có
 thai **Sơn Hà 91** • *Máy khử độc rau quả,
 thực phẩm bằng công nghệ ozone - "Bác
 sĩ" của gia đình* **G. San 92**.

Và các chuyên mục:

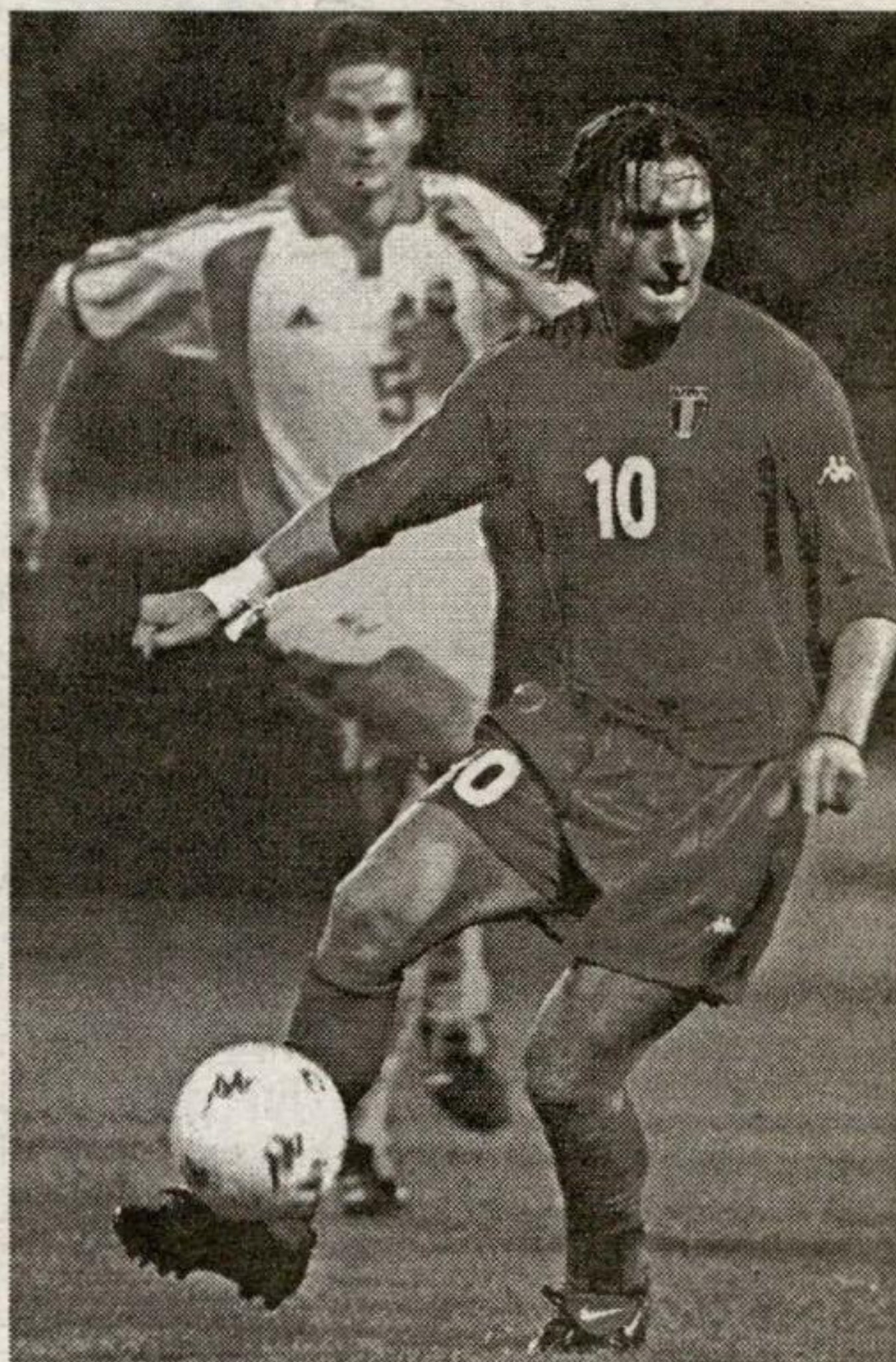
- *Diễn đàn gia đình* **52**
- *Thơ tình bạn đọc* **54** • *Thanh Thảo
 bình thơ bạn đọc* **55** • *Tâm tình bạn trẻ*
56 • *5 phút thư giãn* **81** • *Giải đáp y học*
94 • *Thời sự 10 ngày qua* **96** • *Trao đổi
 với bạn đọc* **98** • *Kinh tế gia đình* **100**
 • *Nội trợ* **102** • *Tìm bạn* **103**. ■

NGÀY HỘI CỦA HÀNH TINH ĐÃ KẾT THÚC:

BÓNG ĐÁ ĐỈNH CAO - MAY QUÁ, HÀNG HIỆU VẪN CÒN ĐÂY

*Chờ đợi bất ngờ,
đó là cảm giác thú vị
nhất của người
xem bóng đá.
Thế nhưng, bất ngờ
được tạo ra từ
những đường bóng
đẹp mắt, khác hẳn
với bất ngờ từ tiếng
còi vô duyên
của trọng tài. Trận
chung kết World Cup
2002 cuối cùng
cũng đăng quang nhà
vô địch Braxin,
khiến những tín đồ
bóng đá thở phào
nhẹ nhõm: May
quá, hàng hiệu
vẫn còn đây!*

Totti - một nạn nhân của tiếng còi "đen"!

Hạ giá sản phẩm chất lượng cao

Suốt một tháng diễn ra giải túc cầu lớn nhất hành tinh, khán giả hâm mộ được chứng kiến nhiều bất ngờ. Ngay trận khai mạc, đội đương kim vô địch Pháp gục ngã trước sức trẻ

của những chú sư tử châu Phi - Senegan, với một bàn thắng duy nhất của cầu thủ mang áo số 19 - Bouba Diop trong một tư thế... ngời bệch dùng chân khoèo bóng vào lưới. Gọi là bất ngờ, bởi ít ai để ý đến danh

hiệu á quân bóng đá châu Phi của đội Senegan. Thế nhưng, đó hoàn toàn là một trận đấu không có gì hay, khi đánh giá theo chất lượng của một giải vô địch thế giới. Bất ngờ, nói cho thật bình tĩnh, không phải tạo ra do Senegan, mà tạo ra từ đội quân già nua và rệu rã của huấn luyện viên Lemerre. Sự xuống dốc của đội tuyển Pháp còn được chứng minh rõ hơn, khi các cầu thủ mang biểu tượng những chú gà trống Gô-loa tiếp tục hòa Uruguay(0-0) và bất lực trước những chú lính chì Đan Mạch (0-2). Đội Pháp rời khỏi World Cup đầu tiên của thế kỷ 21 mà không một trận thắng, không một bàn thắng. Kỷ lục đáng buồn ấy được lập nên trong nỗi ê chề của các ngôi sao sân cỏ Zidane, Barthez, Thuram, Trezeguet, Henry, Desailly... Và vị trí số 1 trong bảng xếp hạng FIFA của đội Pháp đã được thay thế bằng đội Braxin, như một thực tế không có gì phải tranh luận hay luyến tiếc!

Từ World Cup đầu tiên được tổ chức tại Uruguay năm 1930, gần một thế kỷ qua với 17 vòng chung kết, chức vô địch bóng đá ghi nhận các đại gia Braxin, Ý, Đức, Achentina, Uruguay, Anh và Pháp. Sân cỏ giới thiệu những lối chơi bóng khác nhau: bóng đá kỹ thuật, bóng đá tổng lực, bóng đá lập trình, bóng đá thực dụng... May mắn làm sao, ở World Cup 2002 đã không ra đời... bóng đá may rủi. Không ai muốn chèn ép một đội bóng non trẻ, không ai muốn đội yếu mãi mãi không vươn lên bằng đội mạnh, nhưng cũng không ai muốn bóng đá được quyết định bằng những yếu tố

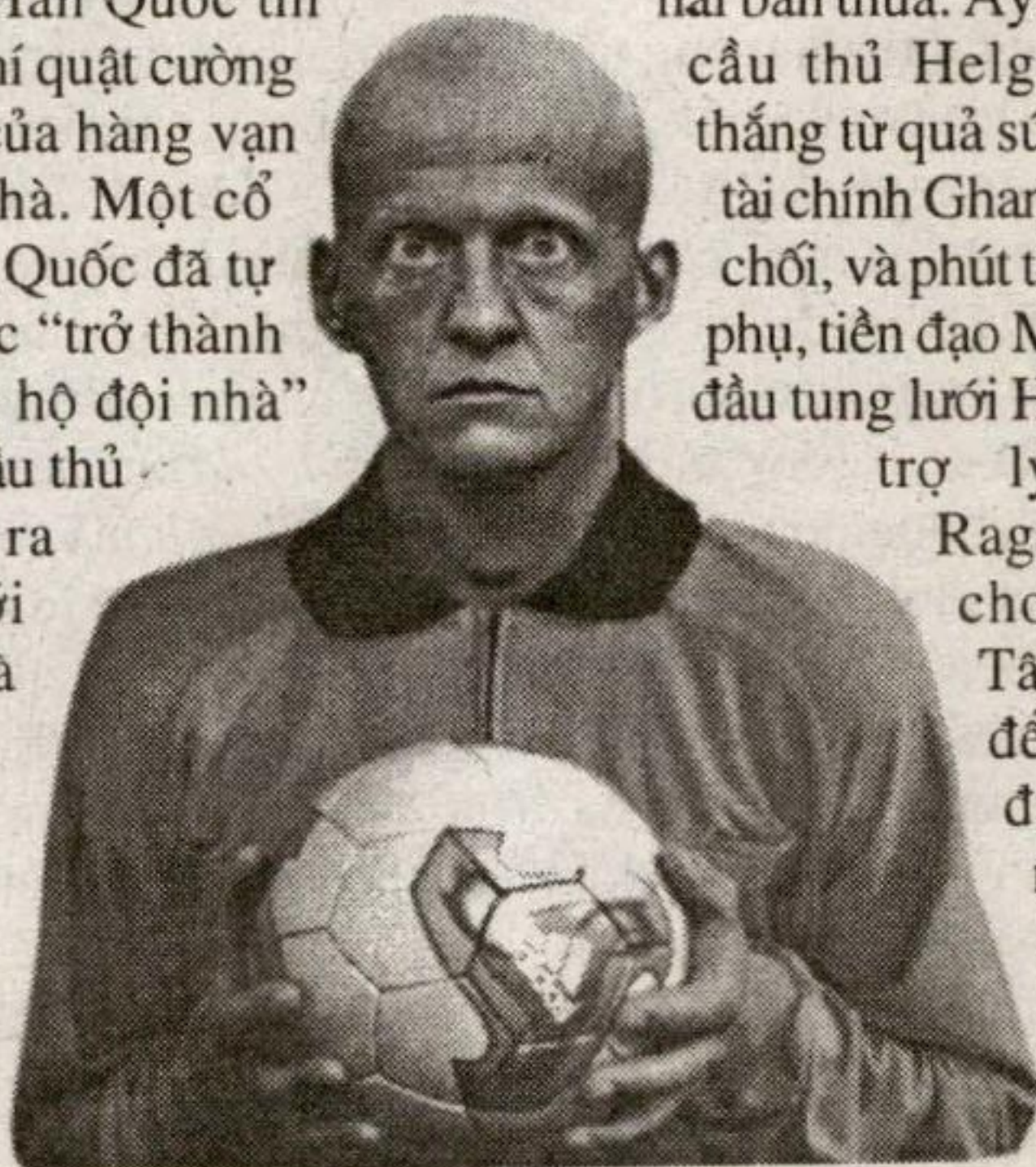
ngoài bóng đá. Lẽ nào người hâm mộ chờ đợi sự đăng quang của bóng đá thứ phẩm, thay thế cho hàng hiệu! Ba đội bóng xếp hàng đầu của World Cup lần này là Braxin, Đức và Thổ Nhĩ Kỳ đã chứng minh được phong cách bóng đá chính phẩm của họ. Một Braxin đầy ngẫu hứng. Một Đức thật lạnh lùng. Một Thổ Nhĩ Kỳ khá điều luyện. Cả ba đã vượt qua được nỗi ám ảnh lớn nhất của cuộc hội ngộ bóng đá đỉnh cao: tiếng còi sai lệch và thiên vị của trọng tài!

Không thể có một định kiến cao - thấp trong bóng đá, nhưng sân cỏ có qui luật cuộc chơi của tài năng, tôn vinh những giá trị đích thực. Bóng đá cầu toàn cả ba yếu tố: kỹ thuật, thể lực và chiến thuật. Do vậy, bóng đá trở thành một thứ nghệ thuật không có trường hợp vụt hiện thiên tài, không có chuyện lột xác chỉ trong cái chớp mắt ngắn ngủi hư thực. Có thể dễ dàng nhận ra sự sa cơ của vài đội bóng lớn tại World Cup 2002. Đội Achentina và đội Bồ Đào Nha không vượt qua nổi giai đoạn 1, bởi sai lầm về đấu pháp và không được thần may mắn ủng hộ. Hai danh thủ Batistuta và Figo rời cuộc chơi với nỗi thất vọng không thể ngờ được. Đội Achentina rơi vào bảng F được xem là một bảng tử thần, Achentina thất bại trước đội Anh nhưng đã không kịp chấn chỉnh lại lối chơi và bị loại bởi đối thủ một chín một mười với mình là Thụy Điển. Tiếc nuối đấy, nhưng đội Achentina không hề bị oan uổng. Còn đội Bồ Đào Nha vì muốn tránh gặp đội Ý ở vòng 1/16 đã chơi khá cầm chừng trong trận cuối cùng ở

vòng đấu bảng trước Hàn Quốc, và đã phải trả giá bằng một bàn thua không cách gì cứu chuộc được. Hay nói một cách khác, Bồ Đào Nha bị loại bởi chính họ, chính họ không tin vào giá trị hàng hiệu của mình!

Củ sâm nào dành cho đội Hàn Quốc?

Hai quốc gia đăng cai World Cup 2002 là Nhật Bản và Hàn Quốc đã chứng minh được sự trưởng thành của bóng đá châu Á. Đội Nhật Bản giành được ngôi thứ nhất bảng H, còn đội Hàn Quốc chiếm lĩnh ngôi thứ nhất bảng D! Cả hai hoàn toàn xứng đáng bước vào vòng 1/16, và đó là kết quả đúng mong đợi. Không ai có quyền đòi hỏi nhiều hơn ở hai đội bóng chủ nhà, bởi kết quả như thế trước khi tiếng còi khai cuộc World Cup vang lên thì vẫn còn được xem là một tham vọng. Đội Nhật Bản chấp nhận thua đội Thổ Nhĩ Kỳ, và làm hài lòng khán giả đất nước mặt trời mọc. Đội Hàn Quốc thi đấu với một ý chí quật cường cùng sự cổ vũ của hàng vạn khán giả sân nhà. Một cổ động viên Hàn Quốc đã tự thiêu để mơ ước “trở thành bóng... ma ủng hộ đội nhà” xem như một cầu thủ thứ... 12 cùng ra sân. Cộng với khán giả sân nhà là cầu thủ thứ... 13. Diễn biến trận đấu cho thấy, 13 cầu thủ Hàn Quốc vẫn chơi dưới chân 11 cầu

thủ Ý. Thế mà bất ngờ đã xảy ra, Hàn Quốc thắng Ý nhờ một bàn thắng vàng của Ahn Jung Hwan và một số sai lầm của trọng tài người Ecuador - Byron Moreno. Tệ hại hơn, thủ quân Totti bị lãnh thẻ vàng thứ hai phải rời sân, cho chúng ta cái cảm giác không mấy tốt đẹp để nhìn ông Byron Moreno là cầu thủ thứ... 14 của Hàn Quốc (đối chọi với 10 cầu thủ Ý trên sân!), và tờ báo La Gazzetta của Ý đã nóng mặt lên tiếng chỉ trích: “*Người ta coi Ý chẳng ra gì cả... Thật xấu hổ cho ngài FIFA và những trò chơi dơ bẩn của ngài!*”. Sau khi vượt qua Ý một cách may mắn, đội Hàn Quốc với màu áo đỏ truyền thống lại gặp “số đỏ” để chiến thắng Tây Ban Nha ở loạt sút luân lưu 11 mét. Đội Hàn Quốc vào bán kết bằng một trận đấu mà đội Tây Ban Nha hoàn toàn làm chủ thế trận. Đội Hàn Quốc thắng, nhờ vào “khả năng” sai lầm của trọng tài gỡ giùm hai bàn thua. Ấy là phút thứ 55, cầu thủ Helguera ghi bàn thắng từ quả sút phạt bị trọng tài chính Ghandour Gamal từ chối, và phút thứ hai của hiệp phụ, tiền đạo Morienets đánh đầu tung lưới Hàn Quốc đã bị trợ lý trọng tài Ragoonath vu tội cho cầu thủ đội Tây Ban Nha đã để bóng đi hết đường biên ngang một cách khó hiểu. Không ai phủ nhận, huấn luyện

viên người Hà Lan - Guus Hiddink đã mang đến cho đội Hàn Quốc một đẳng cấp mới. Tuy nhiên, ngoài ý chí thi đấu và rất nhiều may mắn, đội Hàn Quốc vẫn phơi bày lối chơi của một đội bóng đang tập tễnh định hình, chứ chưa phải là một đội bóng mạnh. Cầu thủ Ballack sắc bén - minh chứng sáng tạo duy nhất của lối chơi thực dụng Đức, đã kết thúc giấc mơ của Hàn Quốc ở trận bán kết. Kinh nghiệm và phong cách quyết đoán khiến đội Đức chiến thắng đội Hàn Quốc trên tư cách một “tiền bối” với một “hậu sinh”. Và đội Hàn Quốc mãn nguyện với vị trí thứ tư tại World Cup 2002, bởi trình độ bóng đá còn thua hẳn đội Thổ Nhĩ Kỳ. Không có phép màu trong trận tranh huy chương đồng giữa Hàn Quốc và Thổ Nhĩ Kỳ, cho dầu người xem bóng đá là người châu Á cũng khó dành niềm tin cho điều kỳ diệu “cải lão hoàn đồng” của củ sâm!

Biến hóa những tai tiếng trọng tài

World Cup đầu tiên của thế kỷ 21 khép lại với những vui buồn khác nhau. Một lần nữa, sân cỏ chứng minh được chân lý bóng đá: một đội bóng mạnh phải được xây dựng trên một nền bóng đá có bề dày truyền thống. Bóng đá không đơn giản và vô vị được quyết định bằng những rủi may. Tuy nhiên, tiếng còi thiên lệch và ngớ ngẩn của nhiều trọng tài đã hình thành một vấn nạn. Bóng đá đẹp mắt đang dần bị tiêu diệt bởi lối chơi hiệu quả thay thế dần lối chơi cống hiến. Thật buồn khi bóng đá xuất hiện quan niệm: “*Đội chiến thắng là đội không để thua*” hay “*bê*

gãy các đợt tấn công mới là cách tấn công hiệu quả”. Quá nhiều huấn luyện viên xem trận đấu là một bàn cờ chính trị, chấp nhận mọi giá chỉ cần “được việc”. Chúng ta tạm biệt World Cup mà e ngại không còn những trường phái bóng đá: kỹ thuật - Braxin, tổng lực - Hà Lan, lật cách đánh đầu - Anh...

Trở lại vấn nạn những người cầm còi, ngay cả cỗ xe tăng lăm lè Đức cũng trông chờ may mắn nhờ trọng tài người Xcốtlen - Dallas Hugh bỏ qua pha bóng chạm tay ngay vạch cầu môn của hậu vệ Frings, mới thắng được Mỹ trong trận cầu vồn vện 90 phút. Tội nghiệp một đội Ý chỉ góp mặt được bốn trận đấu tại World Cup vì có tới 5 bàn thắng bị trọng tài “phù phép” biến mất. Còn báo chí Tây Ban Nha, sau trận đấu với Hàn Quốc thống thiết kêu oan vì những người cầm còi: “*Họ đã đánh cắp chiến thắng của chúng tôi!*”. Sai sót của trọng tài được chính những ông vua bóng đá chỉ trích. Maradona cho rằng: “*Về mặt công tác trọng tài, World Cup kỳ này đã thất bại!*”. Pele kiến nghị: “*FIFA phải làm việc cật lực để chấn chỉnh lại công tác trọng tài, bởi họ đã phá hỏng bữa tiệc bóng đá lớn nhất hành tinh!*”. Chủ tịch FIFA - Blatter tỏ ra đau xót: “*Công tác trọng tài mùa World Cup này không được tốt!*” Hiện nay FIFA đã có kế hoạch sử dụng trọng tài thứ tư để theo dõi vùng cấm địa 16 mét 50 cho các giải bóng đá sắp tới. Có thể, bóng đá mới không ngớ ngẩn như một trò chơi rủi may!

VĂN NGỌC

Có rất nhiều dạng phụ nữ khác nhau. Ví dụ như số tôi được “ràng buộc” bởi một cô quá chu đáo. Chỉ sau một tháng chung sống tôi đã nhận được hàng tá lời răn như khuyên con nít:

- Cung ơi, cung nên mặc chiếc sơ-mi sạch và thường xuyên rửa cổ đi.

- Cung ơi, cung lại quên khăn tay rồi, không khéo cúm đấy...

Rồi là cạo râu chưa sạch, tóc chải chưa kỹ, cái nhìn của tôi chưa hướng tới chỗ cần nhìn...

Khi đi làm về đang đói như hổ, vừa ngồi vào bàn, còn trước mặt tôi - vẫn luôn là món rau salat trộn mật chết tiệt, thật đáng sợ! Nhưng đáng sợ hơn là lời dặn:

- Chúng ta cần ăn theo đúng sự chỉ dẫn của khoa học hiện đại. Thời gian qua ta ăn chưa chuẩn, giờ ta làm lại cũng chưa muộn...

Tôi mất hẳn câu trả lời cho phải nhé.

- ... Còn bây giờ thì anh hãy bắt đầu ăn đi và điều quan trọng nhất là phải nhai cho đúng, 30 lần chuyển động của răng và lưỡi trong một phút. Nào em đếm đây! Hôm qua em đến lớp hàm thụ buổi tối, ai cũng nói rằng những người ăn chay có thể sống tới 140 tuổi. Nhai, nhai đi, cung ơi!

Tôi thôi không về nhà ăn trưa nữa. Với tôi các món ăn ở bếp tập thể ngon như đầu bếp Pháp nấu vậy.

Gần đây tôi nhận ra rằng mình thờ yếu hẳn đi, đi lại khó khăn hơn, ngồi và nằm cũng đau.

- Cung cần phải tự xây lấy nhà

ngủ riêng ở ngoại ô và học karate đi!

Vợ tôi phán, sau khi cô ấy tham dự một hội thảo khoa học nào đó.

Tôi cố thử hướng sự quan tâm của cô ta vào những khía cạnh thú vị hơn trong cuộc sống vợ chồng, tôi ôm nàng rồi hôn lên tóc.

- Cung biết không? Cung ơi! Cung ôm em sai rồi, lúc chạm vào em cung phải làm khác cơ. Cung nên đọc tí chút về vấn đề này ở tạp chí “*Chàng và nàng*”...

Tôi quyết định ghi danh vào đoàn thám hiểm tình nguyện lên dãy núi

CHUYỆN VUI... VUI:

Cung ơi...

Pamir. Cuộc thám hiểm khó khăn đòi hỏi những người đàn ông thực thụ.

Tôi đi đầu cả nhóm. Quanh chúng tôi thác đổ, tuyết lở, băng trơn nhẫy... Tôi đã di chuyển rất chắc chắn, cảm thấy mình tự chủ và dũng cảm hơn. Tôi thở bình thường ngay cả trên độ cao 7 nghìn mét. Tôi giống như con đại bàng, chủ nhân của bầu cao xanh trong.

- Có ai đó đang trèo sau chúng ta - một người trong đoàn nói - Giống người tuyết quá.

- Cung ơi! - “Người Tuyết” găm lên đồng thời dứ dứ ngón tay ra dọa tôi - Cung lại để quên tất thay rồi! ■

NGUYỄN LƯƠNG HIỀN
(Dịch tiểu phẩm của
Vaxili Treskov, Nga)

LỐI THOÁT

CHO GIA ĐÌNH VÔ SINH

TS. VŨ GIA HIỀN

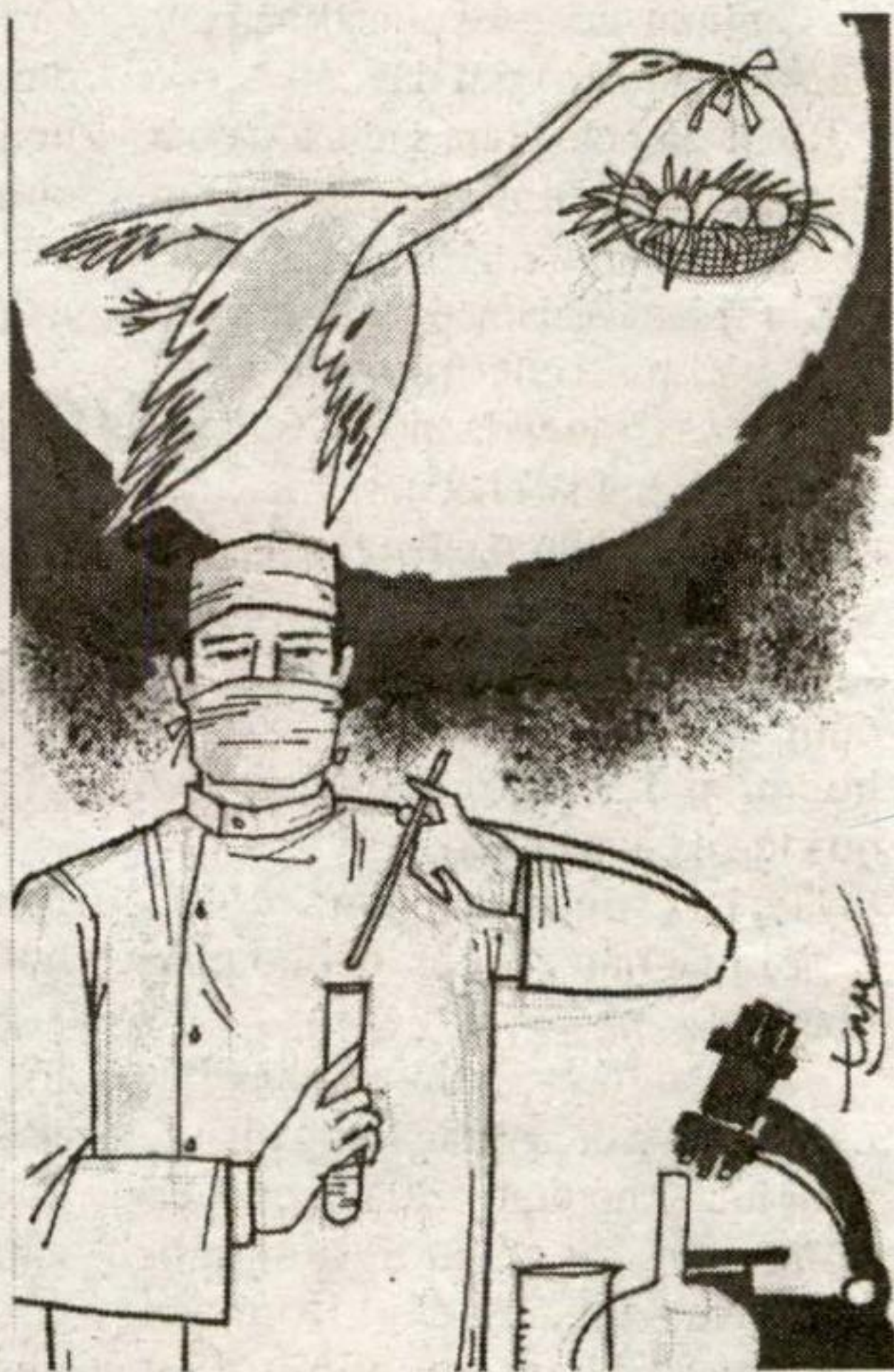
Ra khỏi bệnh viện, người đàn ông lưng thưng với tờ giấy trên tay, gấp vào rồi mở ra, những hàng chữ không hề thay đổi: “vô sinh”. Đã cưới nhau năm năm rồi mà họ vẫn chưa có con, đã chạy chữa nhiều nơi mà vẫn không có kết quả. Thế là đã rõ! Mất hết hy vọng, mệt mỏi, anh cảm thấy mình già đi trước tuổi.

Nhớ đến nét mặt buồn, mong đợi của người vợ khi nghe tiếng đùa nghịch của trẻ con nhà hàng xóm, anh cảm thấy tim mình co thắt, nghẹn ngào, muốn rơi nước mắt, thương cô ấy quá. Cô ấy mong có con lắm, “thiên chức đàn bà” mà, bây giờ mình phải làm sao? Mình có lỗi với cô ấy, vừa đi anh vừa lẩm nhẩm.

Anh rất hiểu người vợ của anh, một nắng hai sương, thương chồng hơn tất cả. Từ ngày cưới nhau đến giờ, chuyện buồn vui cũng nhiều, nhưng chuyện buồn nhất vẫn là chuyện chưa có được một đứa con trong nhà, việc hai gia đình nói ra nói vào bây giờ đã làm anh lo thực sự.

Sự ác nghiệt của tờ phiếu xét nghiệm đã cắt đứt mọi hy vọng chữa trị. Như người mất hồn, anh lên xe về nhà, lòng suy nghĩ không biết có nên nói cho cô ấy biết sự thật không?

Thấy anh từ xa, người vợ chạy ra đón, trong lòng hăm hở chờ tin. Không kiềm chế được, anh nói:

Minh họa: NGUYỄN MỸ.

- Hay em đi kiếm lấy một đứa con?

Người vợ không tin vào tai mình, hỏi lại:

- Thế là sao?

- Anh không thể có con. Bác sĩ đã kết luận anh bị “vô sinh”. Người chồng nói không ra lời.

Đột ngột quá, người vợ không biết phải nói gì. Một phút im lặng qua đi, hai người như chìm vào dòng nước mắt. Rồi thật mạnh, chị đẩy anh ra, chị thét lên:

- Không, không bao giờ.

- Anh thương em, em cần có một đứa con.

Trong lúc quá thương vợ, anh chỉ mong cô ấy có được những ngày vui vẻ, tay bế tay bồng, nhìn con chập chững bước đi là anh toại nguyện. Nhưng chị, chị lại nghĩ khác, cuộc đời cần phải chung thủy, con cũng cần nhưng chung thủy với chồng còn cần hơn. Làm sao chị có thể có con với một ai khác không phải là chồng mình? Còn hậu quả của nó nữa, biết thế nào mà lường. Nghĩ đến chị đã thấy kinh khiếp quá, chị nói:

- Anh ạ! Thôi hãy bỏ qua chuyện có con đi, mình cứ sống như thế này cho đến chết, nhiều người không có con người ta vẫn sống hạnh phúc mà.

Có lẽ chị nói đúng, hạnh phúc đâu phải chỉ có một giá trị duy nhất, nó được tôn tạo bằng nhiều mục tiêu và lý tưởng khác nhau. Có người xây dựng hạnh phúc bằng sự cống hiến trọn đời cho sự nghiệp, có người cả đời gửi vào xã hội và hạnh phúc dân tộc... đâu nhất thiết phải có con mới có hạnh phúc.

Bỗng dưng anh hét lên:

- À! Có rồi.

Chị ngỡ ngàng, chưa hiểu gì. Anh đưa vội cho chị tờ báo mới mua lúc sáng ở thành phố chưa kịp đọc, chỉ vào hàng chữ lớn “Đứa trẻ thứ 100 ra đời nhờ thụ tinh ống nghiệm”. Chị đọc đi đọc lại, mặt đỏ hồng, nhìn anh, nói thắm:

- Khoa học ngày nay hay thật anh nhỉ?

Nhìn vợ, anh cảm thấy mình có lỗi, chỉ vì thương vợ quá nên đã đưa ra vấn đề không hay lắm. Hình như chị đọc được ý đó trong anh, chị hỏi:

- Anh thấy sao?

- Còn thấy sao nữa. Mai anh sẽ đưa em đi Bệnh viện Từ Dũ. Anh nói, giọng chắc chắn.

Mắt nhìn lên trần nhà, chị lo lắng: “Nghe nói tốn nhiều tiền lắm, mà hiện nay nhà mình đâu còn tiền. Hay mình xin một đứa con nuôi?”

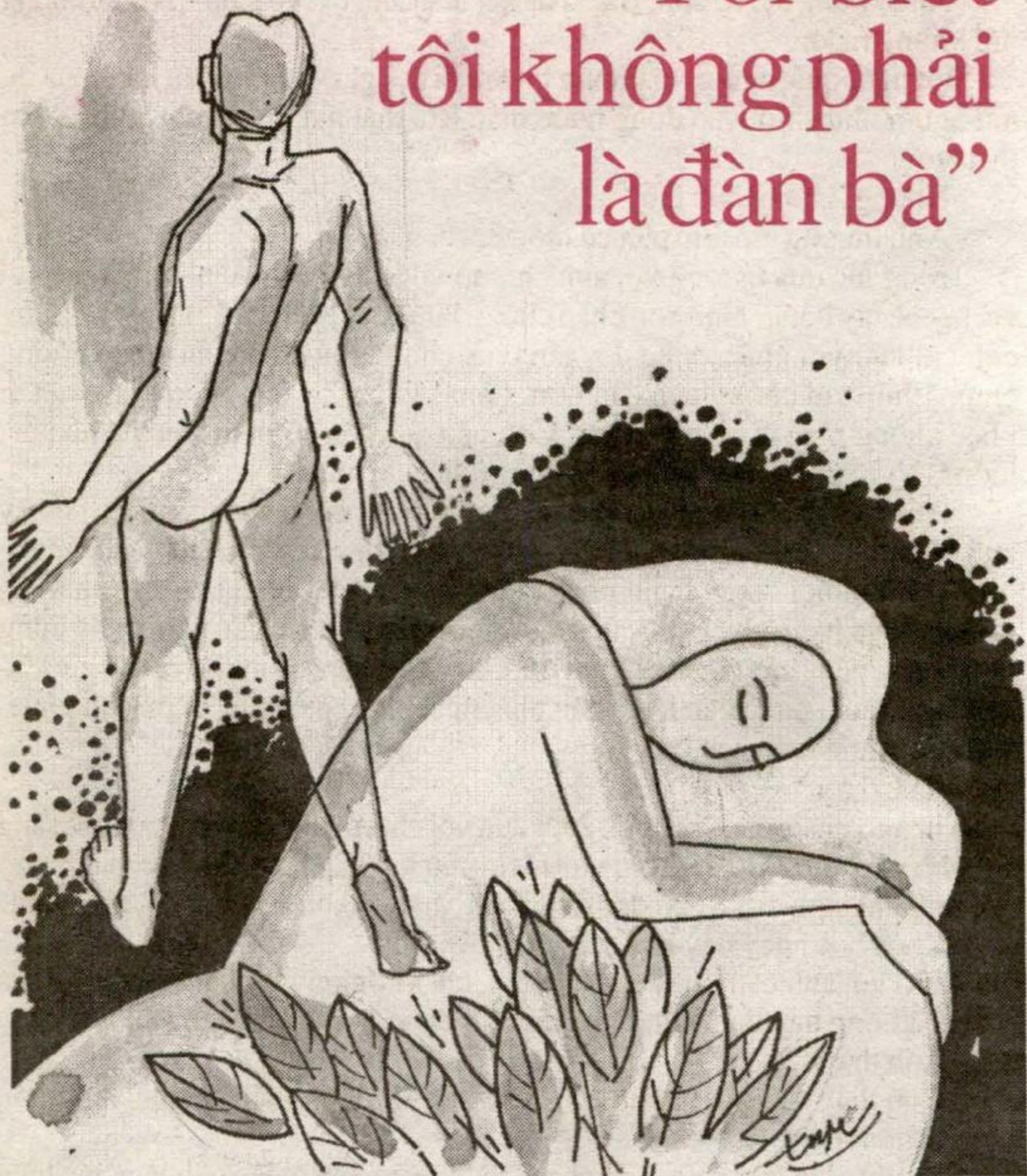
- Em đừng lo, còn một khoản tiền bà ngoại hứa cho khi mình sinh con. Bây giờ anh sẽ lấy ra và lo cho đứa con này của mình, như vậy là đúng như ý muốn của bà rồi.

Nỗi lo như được giải phóng, họ nhìn nhau trong ánh mắt cảm thông và tràn đầy hạnh phúc. Họ hình dung không bao lâu nữa nhà sẽ càng thêm hạnh phúc.

■
V.G.H

"Tôi biết tôi không phải là đàn bà"

Minh họa: NGUYỄN MỸ.

Đây là một trường hợp kỳ lạ và đau khổ nhất của cô Joyce Allen người Anh trong 30 năm đã là một người đàn bà, nay mới thấy rõ mình không phải là đàn bà...

Allen thành hôn hai lần trong đời. Lần đầu tiên vào năm 19 tuổi với một

người đàn ông và lần thứ nhì năm 30 tuổi với một người đàn bà.

Giữa hai khoảng thời gian ấy là

những giờ phút day dứt xen lẫn âu lo với những ý nghĩ mình không phải là người bình thường. Allen đã sống qua 11 năm kinh hoàng nhất trong đời. Allen từ thuở lọt lòng mẹ, bà mẹ hân hoan báo tin cho người mẹ vừa mới sinh: bà vừa có một cháu gái rất kháu khỉnh! Được sự đồng ý các bác sĩ, đứa bé khai sinh với tên Joyce Allen, phái nữ và chẳng ai để ý đến sự bất thường nhỏ nhỏ của đứa bé. Năm lên 7 tuổi, Joyce phải chạm trán với những câu đầu tiên trong trường. Một đứa gái cùng lớp xô Joyce và nói: Mày đứng đấy làm gì? Mày đâu phải là con gái, đến chơi với tụi con trai đi! Cô bé bắt đầu thấy khó chịu, như đang sống trong thế giới vô định giữa trai và gái. Joyce thấy mình “xấu” và không dễ thương như những đứa bé gái khác. Joyce rất ghét mặc đồ con gái, khổ sở khi phải trông đôi vớ len dài vào chân. Cô tìm cách xé tan vớ trước sự giận dữ của cha mẹ. Cha Joyce đã hét lên: Con bé này thật cứng đầu, phải đánh cho nó một trận!

Cô Joyce Allen không bao giờ có chung sở thích với bạn gái đồng tuổi, những đồ chơi con gái đều vứt bỏ. Trong một lần sinh nhật, bà dì đem cho Joyce con búp bê bằng sành, cả nhà phải há miệng ngạc nhiên khi thấy con bé liệng búp bê bể tan tành rồi vật mình xuống ghế khóc nức nở.

Đôi khi mẹ của Joyce tỏ ra hoang mang cái giống bán nam bán nữ của con. Nhưng cha Joyce thì không để ý, mặc dù trong những lần đi vắng cô bé lấy áo vét tông, quần

tây, áo sơ mi để mặc và đứng trước gương ngắm nghía.

Năm 15 tuổi, cô cùng mấy người bạn đi xem vũ đoàn trình diễn. Khi ra về một cô bạn hỏi: Joyce, chị có để ý anh chàng vũ công đẹp trai ấy không? Joyce ngạc nhiên nhớ lại suốt buổi trình diễn, cô chỉ để ý đến thân hình uyển chuyển, tha thướt của các nàng trên sân khấu đã đem lại cảm xúc xa lạ êm ái. Câu hỏi của người bạn gái làm cho cô phải suy nghĩ và giật mình.

Mẹ Joyce bắt đầu lo lắng khi con gái càng lớn mà ngực vẫn lép. Bà càng lo sợ hơn khi nghe con mình cho biết thường bị đau nhói ở háng và bắp chân. Một ngày kia Joyce lo lắng hỏi mẹ:

- Mẹ có bao giờ nghĩ rằng con không phải là đứa con gái không?

Bà mẹ làm ra vẻ lơ đãng: Con đừng nói bậy.

Nhưng bà đem con đi khám bác sĩ. Ông ấy không buồn khám kỹ và an ủi: không sao. Thân thể con bà nở nang chậm trễ. Nó không phải là triệu chứng gì khác. Joyce không bao giờ nghĩ đến việc sửa soạn để gây cảm tình cùng bạn trai. Nàng ăn mặc xốc xếch, gọn ghẽ như con trai.

Năm 19 tuổi Joyce gặp một người đàn ông đầu tiên để ý đến mình. Ông ta lớn hơn nàng 15 tuổi đến xin hỏi cưới. Joyce nhận lời ngay và nàng mong đó là lối thoát cho những ý nghĩ mông lung, mơ hồ thân phận của mình.

Hôn lễ cử hành vào mùa thu năm 1933, Joyce thấy đỏ mặt và khó chịu khi phải mang nịt vú, đội nón

kết hoa, chân mang vớ dài, choàng áo cưới trắng toát của một cô dâu.

Đêm động phòng là giây phút kinh hoàng của chú rể và sự xấu hổ của cô dâu, khi khám phá ra nàng không hẳn là một người đàn bà. Nhưng Joyce cũng không phải - hay chưa phải - là một người đàn ông. Joyce là người đàn ông mà tạo hóa... chưa hoàn thành xong. Sau vài tuần chung sống, ông chồng bất hạnh đã bỏ đi biệt dạng. Riêng Joyce từ từ dáng đi, cử chỉ, giọng nói đều giống đàn ông, đến nỗi đi ngang qua ai cũng đều nhìn và hỏi nhau: "Người gì vậy? Đàn ông hay đàn bà?"

Đau khổ và tuyệt vọng, đâm ra liều lĩnh cô in một số danh thiếp với địa chỉ giả. Lúc gặp ai nhìn hoặc muốn nói, cô liền đưa tấm danh thiếp có in hàng chữ lớn: "Nếu muốn biết thêm nhiều chi tiết về tôi, ông hay bà chỉ việc viết theo địa chỉ dưới đây...".

Đại chiến thứ hai bùng nổ, đã giúp cho Joyce thoát khỏi cái tỉnh mà mọi người đều xem cô như quái thai. Joyce ghi tên xin làm nữ trợ tá cho quân đội Anh.

Trong chuyến đi phép về thăm nhà, biến cố quan trọng xảy ra đã làm thay đổi cả đời nàng. Trên chuyến xe buýt có một thanh niên biết Joyce và hay đùa cợt trên sự đau khổ của nàng từ nhỏ. Anh ta không bỏ tật cũ, nheo mắt nhìn Joyce cười ha hả và nói lớn trên xe: "Nhìn kìa! Ai chịu cá với tôi cái cô hay cái cậu đang ngồi đấy. Tôi chịu thua 10 đồng bằng Anh cho ai chứng minh được đó là đàn ông hay đàn bà".

Mọi người cười rộ lên, Joyce tím

mặt vì xấu hổ, muốn độn thổ. Tròng cười vẫn vẩy quanh nàng, bức bối và khó chịu đến ngộp thở. Một sự căm hờn hung bạo xâm chiếm cả người Joyce. Xe buýt ngừng, người thanh niên bước xuống. Như có một sức mạnh gì thúc đẩy Joyce bước xuống theo. Hai người mãi miết đi đến một bãi đất hoang, người thanh niên bỗng quay lại hỏi:

- Muốn gì mà cứ đi theo tôi mãi như vậy?

Joyce nắm tay hăm hăm bước tới.

- Tao muốn cái bản mặt của mày.

Sau đó là cả nắm tay nắm mạnh vào mặt hắn, Joyce thắng thế nhờ ra tay bất ngờ, nhưng sau cũng không hơn nổi người thanh niên, hai người lăn nhào xuống đất, ôm nhau đâm túi bụi không chịu rời ra. Sự căm thù giúp Joyce thêm sức mạnh, nàng lăn xả vào mình hắn, không cần chiếc váy đang mặc đã tơi tả, Joyce đè trên mình hắn, hai bàn tay siết cổ hắn, mạnh dần, mạnh dần... Nhưng Joyce đã mệt nhoài, nàng buông cổ hắn và không biết gì nữa.

Khi Joyce tỉnh lại chỉ còn một mình, đành lảo lồi về nhà với áo quần tả tơi, thương tích đầy mặt và tự thấy mình trở thành một người khác, vừa hành động như người đàn ông. Những tháng sau đó, mọi sự đến với nàng như phép lạ. Sự hồi sinh mà nàng cảm thấy trong chuyến xe về quê. Ba mươi năm sau ngày Joyce Allen ra đời, tạo hóa đã hoàn thành những gì dang dở ở người nàng. Joyce đã trở thành đàn ông,

một người đàn ông hoàn toàn. Những hạch đàn ông trong người Joyce ngái ngủ từ lâu, bỗng bùng dậy một cách linh nghiệm không cần phải qua một cuộc phẫu thuật hay một thứ thuốc nào.

Ngày đáng nhớ nhất trong đời Joyce là ngày đến xin thẻ căn cước mới, sau khi đã qua cuộc khám nghiệm của bác sĩ. Người thư ký hỏi: "Ông Allen! Ông muốn đổi tên gì?"

Tiếng ông ngân rền rã, nhưng Joyce lại không biết chọn tên nào, bỗng mắt nhìn vào tờ giấy có tên Robert, vì vậy mà "bà Joyce Allen" đã trở thành "ông Robert Allen".

Joyce đã theo học y khoa và đã tốt nghiệp ngành quang tuyến. Với kinh nghiệm bản thân Joyce luôn luôn cho rằng không có gì là mẫu nhiệm trong hiện tượng riêng của mình cả. Con người không bao giờ đổi giống, nhưng chỉ trở lại cái nguyên thủy của mình mà tạo hóa

hoàn thành chưa xong.

Trong thời gian làm nữ trợ tá, Joyce chỉ kết thân với một cô bạn và cái ngày đẹp nhất là ngày Joyce báo tin mừng và hỏi: "Chừng nào chúng mình có thể cưới nhau?"

Lần đầu tiên Joyce ôm người đàn bà trong tay, hai người ngượng ngập đến không dám hôn nhau.

Năm 1944, mấy tháng sau khi cưới vợ, Robert vẫn còn phải điên đầu với địa vị mới - địa vị làm chồng. Mãi đến sau này, ông vẫn còn tiếp tục cắm hoa, rửa chén, phơi quần áo một cách hết sức "đàn bà" trước mặt vợ. Robert quen dần với cuộc sống mới, năm 48 tuổi, ông đã trở thành một bác sĩ chuyên về khoa quang tuyến ở Luân Đôn. Sau 30 năm sống trong ác mộng, nam tính của ông hoàn toàn thắng trên nữ tính. Hiện nay trong lúc vui đùa, ông thường kể lại chuyện xưa. ■

TÔN THẤT LANG

■ Tranh vui

Lễ trao tặng 200 chiếc xe lăn cho trẻ em tàn tật tại Hội trường Thành phố Hồ Chí Minh diễn ra ngắn gọn và xúc động. Nhân vật chính là những người tàn tật nhỏ tuổi. Gia đình phải sắp xếp chuyện sinh kế hàng ngày để tranh thủ đưa các cháu tới dự. Trên gương mặt họ dù buồn hay vui vẫn phảng phất nét mặc cảm, chịu thương chịu khó của người có con không như ý muốn.

Cháu Lê Minh Tú và bà nội tại lễ cấp phát xe lăn.

Xe lăn

CHO TRẺ EM TÀN TẬT

Tại đây, nhìn hình ảnh cháu Nguyễn Quốc Thái ba tuổi rưỡi chỉ có một chân, vừa được mẹ đặt ngồi vào xe lăn đã hồ hởi, nhanh nhẩu đưa tay lăn bánh như đôi chân nhân tạo của mình trong mơ giờ đã thành hiện thực, mọi người thật sự vui mừng và xúc động. Những mạnh thường quân, những người yêu thích làm việc thiện càng nhận ra rằng chiếc xe lăn giản dị đơn sơ có khả năng khơi động lòng trắc ẩn của con người về những bất hạnh của đồng loại. Qua việc tập hợp, huy động những địa chỉ đỏ, những tấm lòng vàng, Hội Bảo trợ Bệnh nhân nghèo TP.

HCM luôn xem mình là cầu nối giữa những người bất hạnh và may mắn trên đời, góp phần cổ vũ mọi người thể hiện truyền thống đạo lý “lá lành đùm lá rách” của người Việt Nam như một mạnh thường quân đã phát biểu. Cháu Nguyễn Thái Dương 4 tuổi, ở phường 13, quận 10, bại liệt do bị teo não không ngồi không đứng được, suốt ngày nằm trên tay mẹ. Cha cháu làm nghề vắn thuốc hút, hàng ngày cung cấp tiền chợ cho ba mẹ con 30.000đ. Mẹ cháu tâm sự: “Có lẽ do bận ôm con nhỏ, không có thời gian quán xuyến gia đình và quan tâm đến chồng nên anh ấy

sanh tâm có bồ. Tôi rất khổ. Vừa thương con vừa buồn cho phận mình. Có xe cho nó ngồi, mình sẽ đỡ bông bế, đỡ vất vả hơn”. Cháu Vũ Thành Tiến 15 tuổi, ở xã Bình Trung Đông, quận 2 bị sốt tê liệt lúc mới một tháng rưỡi, bị liệt hai chân. Anh em cháu có hai người đã lập gia đình, nhưng cuộc sống không khá nên cũng không phụ giúp được gì cho mẹ. Mẹ cháu - một phụ nữ luống tuổi, gầy guộc nhưng tháo vát cho biết hai chân cháu ngắc nga ngắc nghéo như vậy nên mỗi lần mặc quần cho cháu phải mất gần cả giờ đồng hồ. Mỗi ngày chị còn phải thức khuya dậy sớm mua bán kiếm lời, đắp đổi nuôi hai đứa nữa còn đi học. Có xe cho cháu ngồi, việc đỡ đần ăn uống, anh chị nó phụ giúp mình dễ hơn. Còn cháu Lê Minh Tú 7 tuổi, ở xã Đông Thạnh, quận Hóc Môn bị liệt não từ lúc mới lọt lòng, cơ thể không phát triển cân đối, đầu to, tay chân lại nhỏ thó như trẻ mới lên ba. Mẹ cháu ly dị ba cháu và dắt theo đứa con đầu lòng lạnh lặn. Cha cháu làm thợ hồ nhưng việc làm rất bấp bênh. Cô bác láng giềng mỗi người cho mượn một ít tiền mua cháo rau qua bữa những khi cha cháu thất nghiệp. Bên cạnh xe lăn vừa được cấp, bà nội cháu tỏ vẻ tự tin hơn khi sức gồng gánh xem ra đã sắp cạn. Bà kể giọng nghẹn ngào: “Một ngày nó giật kinh phong mấy lần, đầu ròi nó được. Có lần tôi tới đám tang nhà hàng xóm một chút mà về kiến căn bấy mặt nó hết. Nó khóc la mà

mình đứt ruột. Có xe cho nó ngồi, dù nó không tự lăn đi được, nhưng tôi cũng đỡ mệt hơn trước vì không phải ẵm bông. Ba nó ngày nào không đi làm thì thay phiên với tôi lo cho nó”. Mỗi người một cảnh, nhưng người tàn tật nào cũng đều cần xe lăn. Riêng em Nguyễn Thị Thu Ngân, sinh năm 1988 ở xã Bình Khánh, huyện Cần Giờ bị liệt hai chân thì ước mong xe lăn. Vì theo mẹ em, tay em yếu không đủ sức bền để một mình lăn bánh đường dài đi học mỗi ngày 3 cây số. Hoặc cho em xe đạp để anh chị đưa em đi học thay vì trước đây phải cồng. Ngân đang học lớp 6. Thành tích học sinh giỏi nhiều năm của em là biết bao công sức của gia đình cộng lại. Cùng với ba đi làm mướn, anh chị của Ngân ngày đi học, kéo lưới, đêm soi còng, kiếm cá cho mẹ đi bán đổi gạo qua ngày. Mẹ Ngân nói: “Nhiều lúc khổ, không có gạo ăn cũng rán chạy lo cho nó đi học vì nó tật nguyên không thể mần gì được. Biết chữ nghĩa người ta sai biểu nó làm gì cũng thấy tội nghiệp, cho nó ăn cơm”.

Chương trình trao tặng xe lăn cho người tàn tật của Hội Bảo trợ bệnh nhân nghèo TP. HCM ba năm qua đã vận động cấp phát trên 1.500 chiếc xe cho các đối tượng trẻ em và người lớn ở thành phố và một vài tỉnh đồng bằng Nam bộ. Tổ chức AGAPE Thụy Điển - đơn vị tài trợ chính số xe cấp phát đợt này, sẽ ủng hộ 500 xe lăn nữa trong thời gian tới. ■

T. TUYỀN

Theo thống kê, riêng tại Tòa án Nhân dân TP. HCM trong năm 2001 có gần 10.400 án ly hôn, tăng hơn 1.300 vụ so với năm 2000. Nếu như trước đây người chồng thường chủ động làm đơn xin ly hôn thì ngày nay tình thế đã đảo ngược, phần lớn các đơn xin ly hôn đều do người vợ đứng tên. Tuy cũng có những cặp vợ chồng chia tay nhau trong "êm ấm", nhưng nhìn chung các vụ ly hôn thường có sự tranh giành gay gắt quyết liệt về quyền được nuôi dưỡng con.

Nỗi khổ của con cái khi cha mẹ ly hôn

DIỄM HÀ

Sau hai lần đơn phương xin ly hôn, cuối cùng chị Liên cũng đã toại nguyện, tòa xử cho chị được quyền nuôi dưỡng đứa con trai 7 tuổi. Chị Liên cảm thấy hả hê trước vẻ thất vọng của chồng, bởi chị biết anh rất yêu quý con, thằng bé giống cha như tạc lại là cháu đích tôn nên anh rất muốn được quyền nuôi nó. Trước khi ra tòa, anh đã điều đình với vợ là hãy giao thằng bé cho anh, đổi lại, anh sẽ không đòi hỏi quyền lợi được chia tài sản. Nhưng chị Liên nhất định không chịu, quyết giành cho được đứa con, chị cho đó là cách tốt nhất khiến người đàn ông từng là chồng mình phải đau khổ vì đã phụ bạc vợ. Và cũng như nhiều

trường hợp khác, sau khi ly hôn, chị Liên thường gây khó khăn, ngăn cản không cho chồng cũ gặp con. Lẽ ra phải làm mọi cách để thằng bé đỡ thiệt thòi về mặt tình cảm, song sự oán hận đã khiến chị trở nên ích kỷ, hẹp hòi. Thằng bé luôn phải nghe những lời mẹ kể xấu về cha, dần dà niềm tin yêu của nó đối với cha cũng bị sút mẻ. Người chồng cũ tức giận, anh dọa sẽ kiện chị Liên đã vi phạm quy định mà tòa đã xử, không cho anh tự do tiếp xúc với con. Không ngờ chị Liên lại đe mắng: "Biết điều thì chị còn cho phép hai cha con thỉnh thoảng được gặp nhau, lời thôi

là chị sẽ chuyển nhà đi nơi khác thì khỏi gặp gỡ gì nữa". Chỉ khổ cho thằng bé đã vô tình trở thành vũ khí để mẹ trả thù

bố cho bố ghét.

Còn vợ chồng chị Hải thì thuận tình ly hôn và đều chấp thuận phán quyết của tòa, đứa con gái 9 tuổi sẽ ở với bố nó vì chị Hải vẫn chưa có chỗ ở và nghề nghiệp ổn định. Mấy tháng đầu, chị rất năng đến thăm con, nhưng chưa đầy một năm sau chị đã "đi bước nữa" nên việc thăm nom cũng thưa thớt dần. Đến khi phải theo người chồng mới chuyển đến tỉnh khác sinh sống thì sự liên lạc giữa chị và con gái bị cắt đứt, một phần do đường xá xa xôi, nhưng chủ yếu là chị phải lệ thuộc vào chồng, dù muốn đi thăm con cũng không có tiền. Chị Hải không thể ngờ rằng, không lâu sau ngày

chị tái giá thì người chồng cũ cũng đi lấy vợ, và con bé bị bỏ rơi, tuy vẫn còn đủ cha mẹ mà cũng chẳng khác nào một đứa trẻ mồ côi. Trước kia nó học vào loại khá và rất hiếu động, nhưng từ ngày sống với bà nội nó trở nên lười biếng và khó bảo, kết quả học tập cũng ngày càng sút kém.

Trường hợp như vừa nêu trên không phải là hiếm thấy, sau khi ly hôn có không ít ông bố bà mẹ dồn đẩy trách nhiệm cho nhau trong việc nuôi dưỡng con cái. Đối với họ thì đứa con đã trở thành gánh nặng, thành cục nợ cần nhanh chóng rũ bỏ. Cũng có người tuy vẫn thương con nhưng vì tự ái hoặc vì những toan tính cho riêng mình, nên đã không làm tròn trách nhiệm của bậc sinh thành. Thực tế cho thấy, trong số những trẻ em chưa ngoan, sớm sa chân vào con đường xấu như: trộm cắp, cướp giật, nghiện ma túy, mua bán dâm... có rất nhiều trẻ cùng có chung hoàn cảnh là cha mẹ bỏ nhau. Do không được cha mẹ quan tâm chăm sóc chu đáo nên trẻ dễ bị kẻ xấu dụ dỗ lôi kéo. Các bậc cha mẹ không ý thức rõ một điều: chỉ riêng việc ly hôn của họ cũng là nỗi bất hạnh lớn không gì bù đắp nổi đối với những đứa con, vì dù có sống trong hoàn cảnh nào thì trẻ cũng phải gánh chịu thiệt thòi nhiều nhất. Ai cũng tự cho rằng mình hết lòng thương con, nhưng thường thì họ nghĩ đến cái lợi cho bản thân mình nhiều hơn nên mới chọn giải pháp ly hôn. Tất nhiên, ly hôn là quyền tự do của mỗi người, nhất là thời hiện đại ngày nay, chị em phụ nữ được bình đẳng

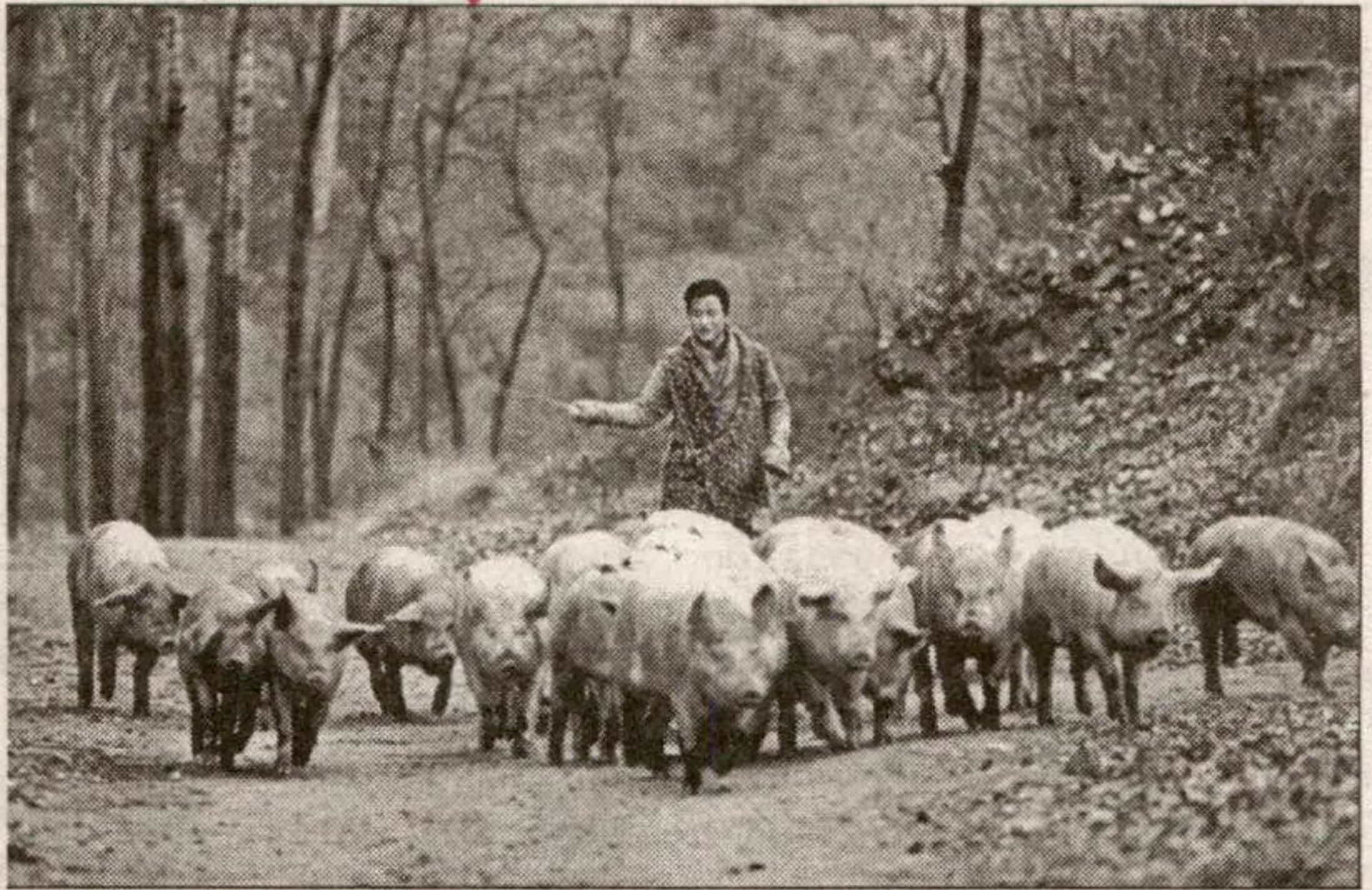
với nam giới. Họ không cam chịu sống trong đau khổ cho đến khi nhắm mắt xuôi tay bên người chồng mà họ không còn yêu thương, họ sẵn sàng “tháo cũi sổ lồng” làm lại cuộc đời. Nhưng, những con số lạnh lùng về những vụ ly hôn ngày một gia tăng khiến cho chúng ta không khỏi băn khoăn lo ngại, bởi mỗi ngày lại có thêm những đứa trẻ không được hưởng tình thương yêu đầy đủ của cả cha lẫn mẹ.

Điều đáng nói nhất là khi buộc phải sống với cha hoặc mẹ, trẻ lại không được quyền lựa chọn theo ý muốn mà phải tuân theo sự sắp đặt của người lớn. Điều đó khiến cho trẻ càng thêm hụt hẫng cô đơn và cũng ảnh hưởng rất lớn đến sự hình thành tính cách của trẻ. Tiếc rằng, trước khi lôi nhau ra tòa chẳng mấy ai đoái hoài đến tâm tư nguyện vọng của con cái mà chỉ nhằm nhằm giành phần thắng về mình. Được biết, vừa qua Tòa án tối cao đã có hướng dẫn mới trong xét xử ly hôn. Theo đó, việc thỏa thuận nuôi dưỡng con phải được sự đồng ý của con nếu trẻ từ 9 tuổi trở lên. Nếu ý kiến của con không trùng với thỏa thuận của cha mẹ thì tòa sẽ đưa vụ án ra xét xử và sẽ quyết định giao con cho ai nuôi, với mục đích giành cho trẻ có được cuộc sống ổn định nhất, an toàn nhất. Điều này chứng tỏ quyền lợi của những đứa trẻ đã được quan tâm hơn. Và cũng hy vọng rằng điều này sẽ phần nào giảm bớt nỗi đau, sự thiệt thòi mà trẻ phải gánh chịu khi cha mẹ bỏ nhau.

■
D.H

GIẢI TRÍ VỚI VIDEO GIA ĐÌNH:

HỒ PHỤ SINH HỒ TỬ

Thanh Tùng - chương môn phái Võ Đang võ nghệ cao cường, đã gây dựng phái Võ Đang thành phái võ đứng đầu giang hồ. Các tà phái luôn chờ thời cơ lật đổ vị thế của phái Võ Đang. Thanh Tùng hiểu rõ tình thế nên ra sức tìm đệ tử truyền lại võ công. Chỉ có chàng Vân Phi dương là người có thân thủ bất phàm mới có thể luyện thành, nhưng chàng lại có thân thể bất minh. Chiều theo môn quy thì không đủ tư cách nên chàng chỉ được cho đi chăn heo (ảnh 1).

Con gái của Thanh Tùng là Luân Uyển Nhi (ảnh 2) thường xuyên đến an ủi Vân Phi Dương, dần dần giữa họ đã nảy sinh tình cảm (ảnh 3). Vân Phi Dương thề quyết sẽ trở thành cao thủ võ lâm trừ gian diệt ác. Thì ra mấy năm nay thường xuyên có một hắc y nhân bí mật đến truyền dạy võ công cho Vân Phi Dương, đó chính là Thanh Tùng - cũng chính là cha ruột của Vân Phi Dương. Năm xưa, mẹ của chàng vừa sinh ra chàng thì chết, vì sợ phạm phải môn qui nên cha chàng đã che giấu sự thật. Giang hồ ngày càng hỗn loạn, Thanh Tùng luôn bị

địch thủ ám hại. Phó Ngọc Thư vì muốn đoạt danh vị chương môn nên giết hại đại sư huynh, nhân tâm hủy hôn khi nàng Luân Uyên Nhi mang thai, vu oan giá họa cho Vân Phi Dương (ảnh 4). Vân Phi Dương bị đồ đệ phái Võ Đang truy sát rơi xuống vực sâu mất tích. May mà có Thẩm Man Quân cứu sống và truyền dạy bí kíp Thiên Tâm Thần Công. Cuối cùng, Vân Phi Dương đã tái xuất giang hồ dùng Thiên Tâm Thần Công tiêu diệt bọn gian tà (ảnh 5).

Phim do Đài Loan sản xuất, có tên gốc là "*Thiên tâm biến*". Đạo diễn: Uông Tuấn và Phương Thân. Với các diễn viên chính: Ngô Kinh trong vai Vân Phi Dương, Hà Mỹ Điền trong vai Luân Uyên Nhi, Thẩm Hiểu Hải trong vai Phó Ngọc Thư...

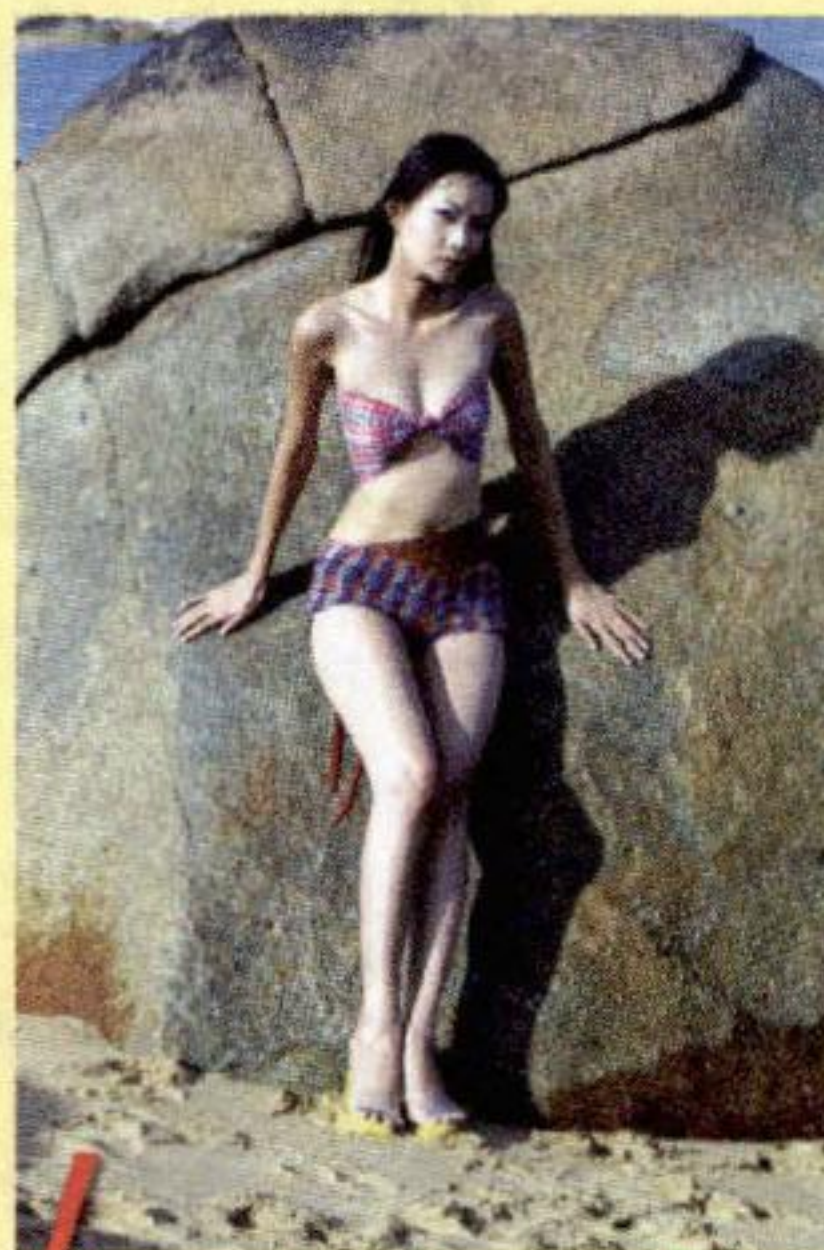
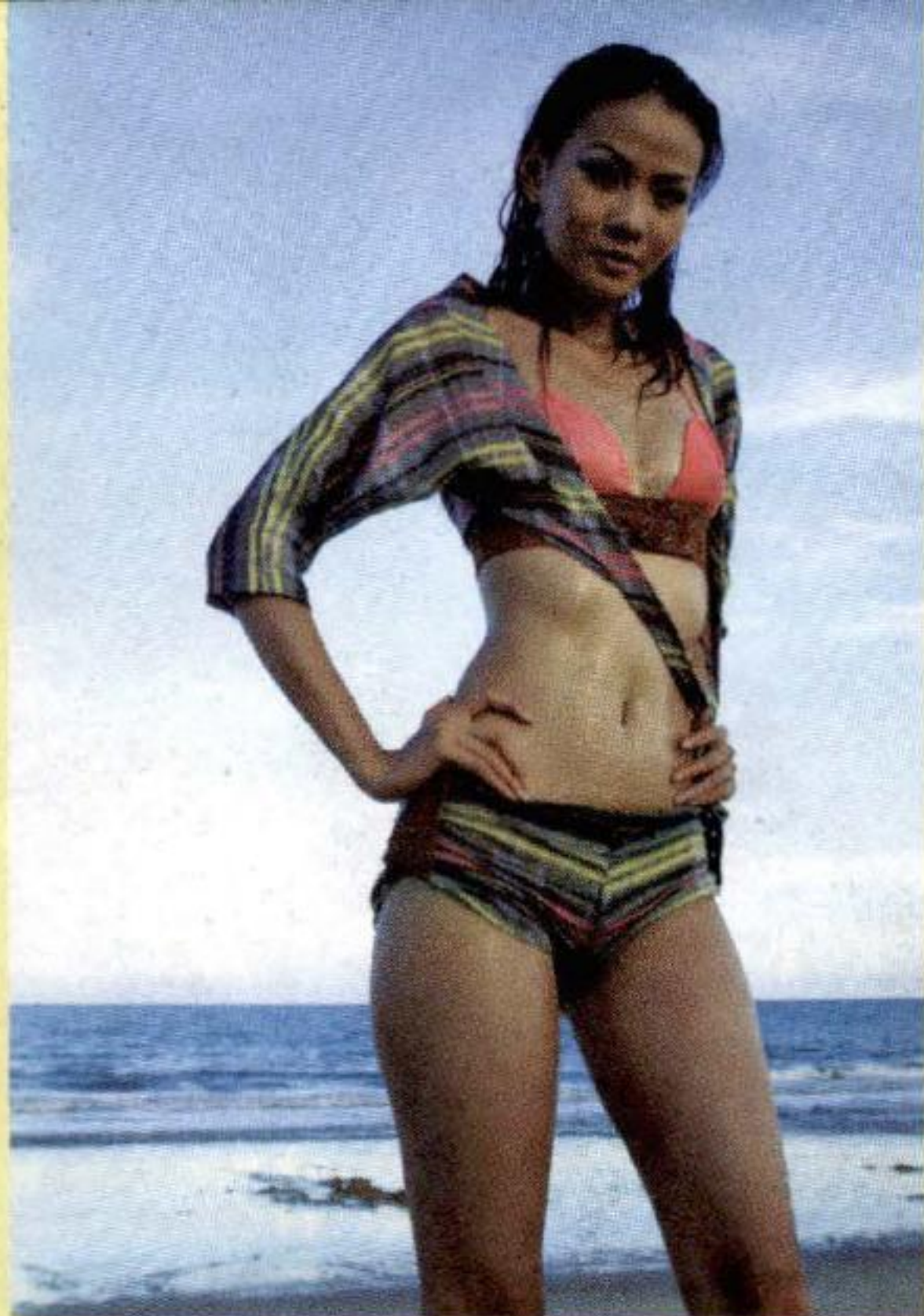

Một chút “phụ tùng” trong ăn mặc

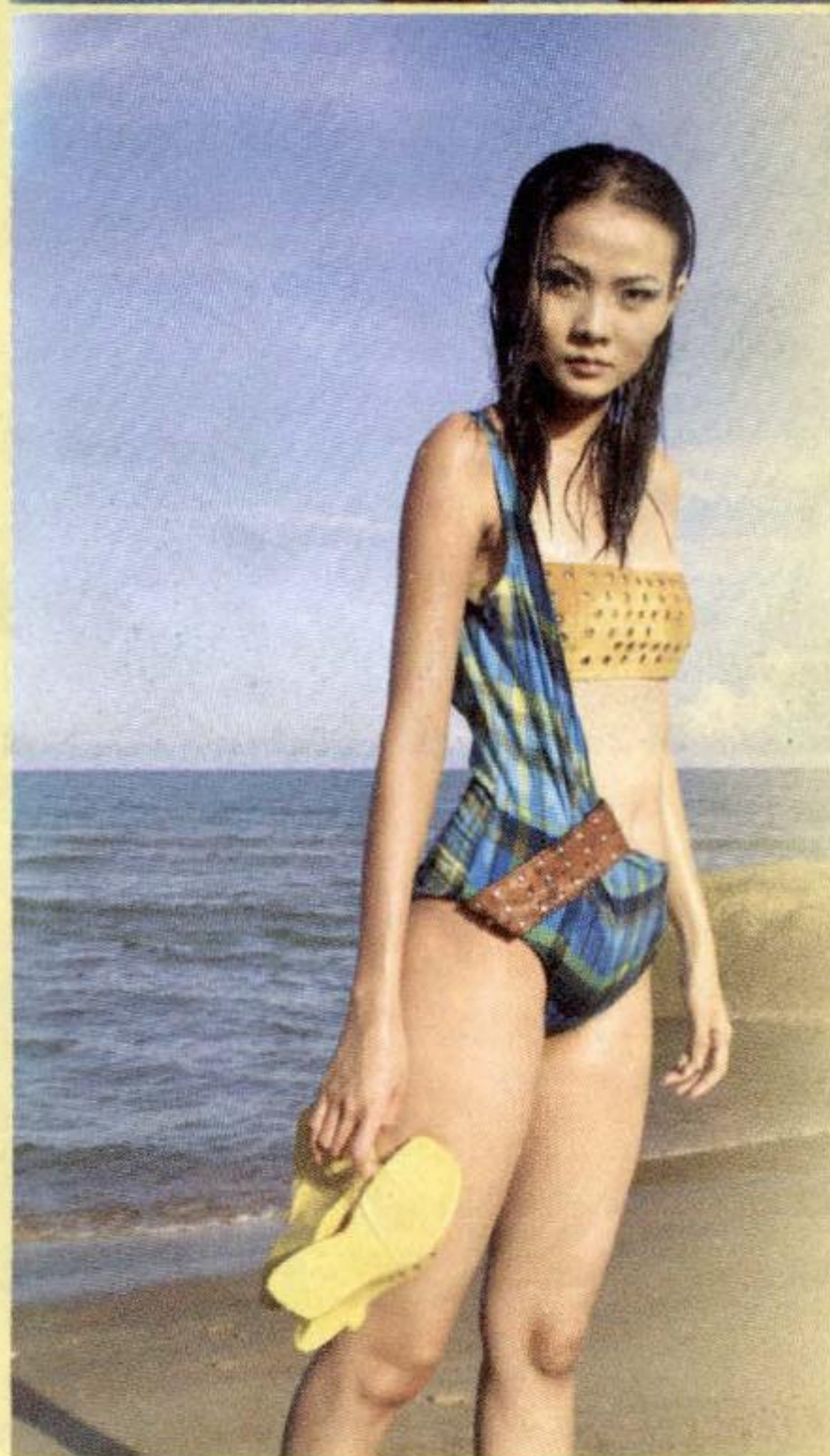

Nhu cầu làm mới bản thân trước bạn bè, đồng nghiệp luôn giúp ta cảm thấy tự tin và thoải mái trong công việc cũng như giao tiếp. Nhưng nguồn kinh phí chi tiêu thì có hạn, bạn hãy thay đổi một chút trong việc phối hợp các bộ trang phục. Ngoài ra, một hai chiếc túi xách và đôi giày cùng tông cũng tạo nên một dáng vẻ lịch lãm không kém và cả sự tươi trẻ nữa.

■
P.K

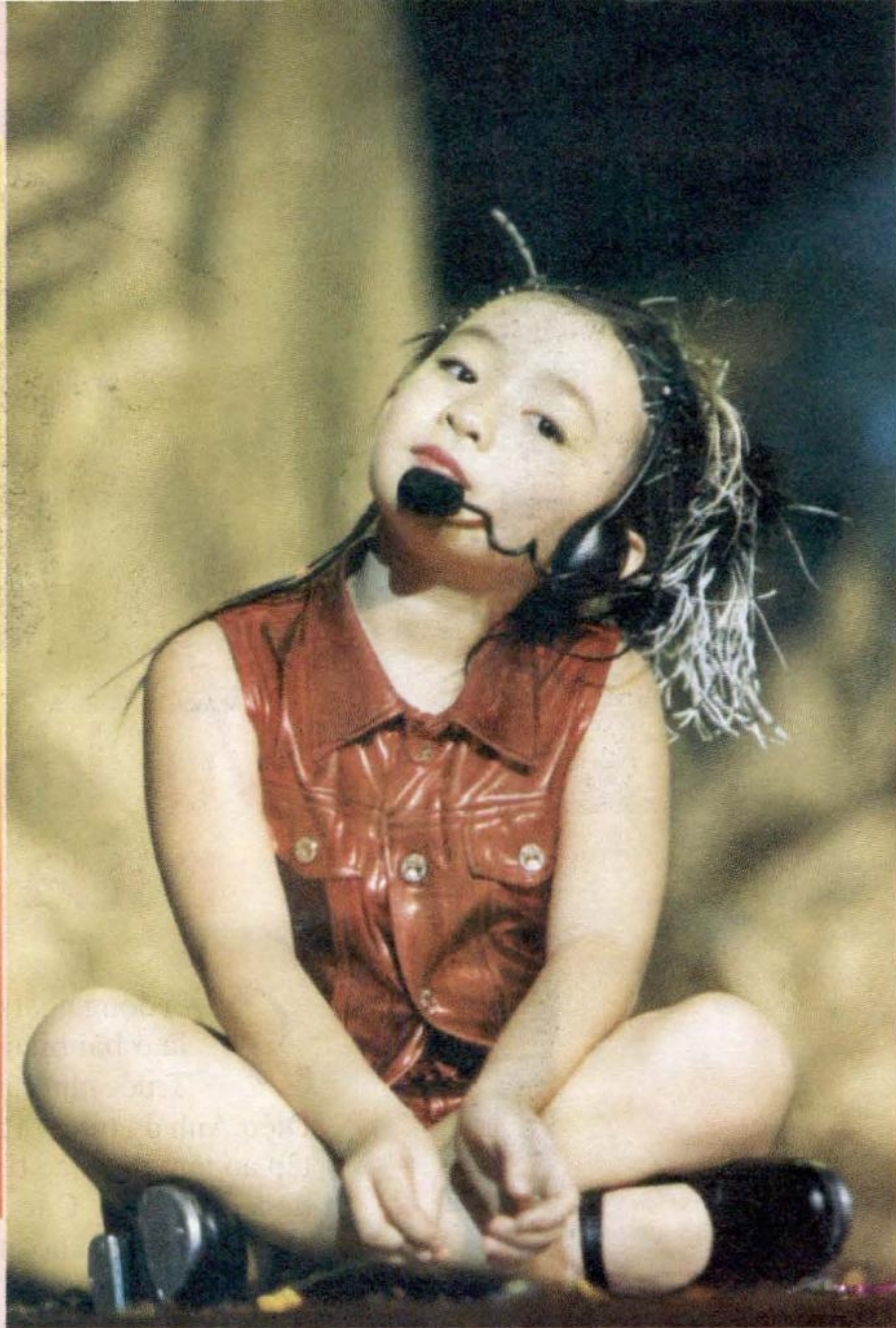
Vui khỏe mùa HÈ

*S*ôi động nhất của mùa hè là ở bãi biển và hồ bơi. Trước nhu cầu vui hè đó, Diệu Anh đã tung ra một bộ sưu tập áo tắm độc đáo từ kiểu dáng đến chất liệu. Các đường cắt mạnh mẽ, khỏe khoắn của chị đã tạo nên bầu không khí nóng rực của tuổi trẻ. Khi đi biển, nhiều người không khỏi băn khoăn sử dụng loại giày dép nào thoải mái mà không sợ hỏng khi chạy trên bãi biển. Có đấy, đôi guốc quen thuộc lâu nay như bị lãng quên gần đây được các nhà thiết kế Việt Nam tạo dáng rất hiện đại cùng màu sơn tươi trẻ và sạch sẽ, tiện lợi vô cùng. Bạn sẽ có những ngày hè vui khỏe trong hồ bơi hay trên bãi biển quê hương. ■

P.C

Tìm nóng... nóng

Xuân Mai: 7 tuổi - một giọng ca vàng!

CON CÒ BÉ BÉ ĐI MỸ

Chương trình “Con cò bé bé – Vui hè” của ca sĩ nhí Xuân Mai là hoạt động ca nhạc duy nhất không sợ... bóng đá World Cup. Bốn suất diễn liên tục trong tháng 6 tại Nhà hát Hòa Bình-TP. HCM xem như đã lấy lại gần đủ vốn đầu tư 300 triệu cho sân khấu khá hoành tráng. Sắp tới “Con cò bé bé” lại ra mắt hai đêm trước khán giả nhỏ của Thủ đô Hà Nội, và sau đó sẽ có chuyến lưu diễn tại Mỹ. Tham gia biểu diễn với ca sĩ nhí Xuân Mai còn có ca sĩ Hương Lan và Nghệ sĩ Công huân Nga – Polozenco!

T. H

ĐÀM VĨNH HUNG TIẾNG SÓNG KHÔNG CÔ ĐƠN

Sau sự cố “phát biểu không chừng mực” trong đêm giao lưu ca nhạc tại

Huế, ca sĩ Đàm Vĩnh Hưng đã nhận khuyết điểm trước Ban tổ chức Festival Huế 2002. Nhiều khán giả đã thông cảm và chia sẻ với chàng ca sĩ mới nổi danh này. Nhất là công chúng trẻ vẫn tiếp tục ủng hộ tiếng hát (chứ không phải... tiếng nói!) của ca sĩ Đàm Vĩnh Hưng: bảy ngàn đĩa đơn “*Cô đơn tiếng sóng*” với giá 19 ngàn đã được bán hết trong hai tuần phát hành. Húng chí, ca sĩ Đàm Vĩnh Hưng dự định tung ra thị trường đĩa đơn thứ hai vào cuối tháng 7.

TAM GIANG

THÚY NGÀ ĐẤT SHOW

Tốt nghiệp Trường Cao đẳng Sân khấu– Điện ảnh TP. HCM đã lâu, diễn viên trẻ Thúy Nga vẫn... vô danh với những vai phụ trên sân khấu. Bất ngờ từ vai cô người ở rất rất giọng miền Trung trong vở kịch “*Bản chúc thư*” được truyền hình trực tiếp “*Dưới ánh đèn sân khấu*” của Đài Truyền hình TP. HCM, cộng với tiểu phẩm “*Cầu duyên*” trên chuyên mục “*Gặp nhau cuối tuần*”– VTV3, Thúy Nga bỗng được nhiều người biết đến. Phen này “đổi số” rồi nhé!

PHƯƠNG ĐÔNG

ĐOAN TRƯỜNG CHỌN NGHỀ CA SĨ

Vốn là một thực sĩ có “ghế” ở một công ty liên doanh nước ngoài, với mức lương 7 triệu đồng/ tháng, Doan Trường xin nghỉ việc vì... mê hát quá! Làm bầu show kiêm dẫn chương trình một thời gian, Doan Trường mạnh dạn góp thêm một ca sĩ tên “Trường” cho làng ca nhạc bằng cách ra mắt album cá nhân “*Cám ơn tình yêu*”. Chả biết bán mua lời lỗ thế nào, chỉ nghe Doan Trường tuyên bố sắp phát hành album “*Khúc dương cầm cô đơn*” gồm toàn bài hát Nga do chính anh viết lời Việt.

P.Đ

Đàm Vĩnh Hưng “tiếng hát” hay hơn “tiếng nói”.

Thúy Nga trong vở “*Cõi tình*”.

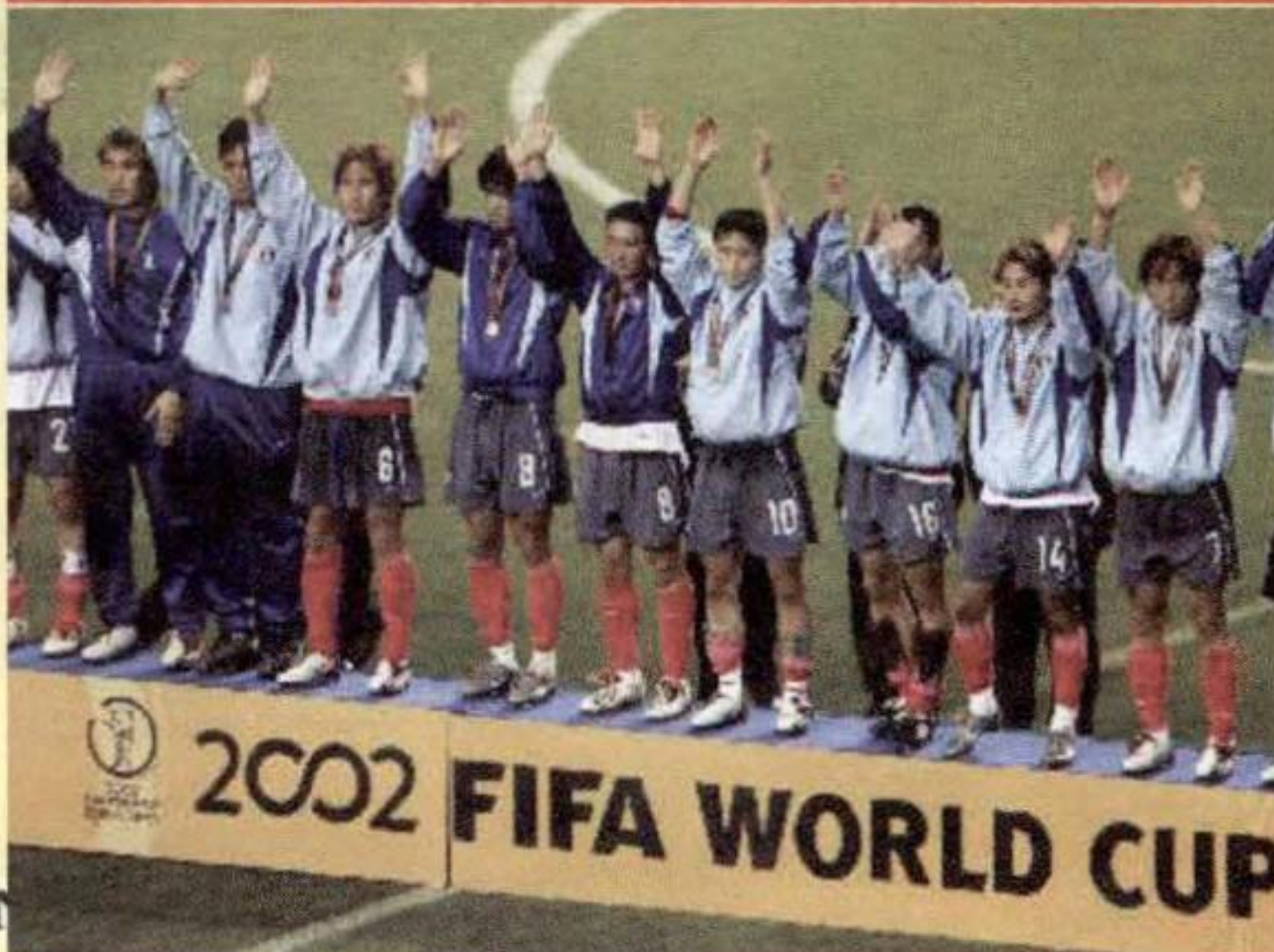
Đoan Trường - thực sĩ kiêm ca sĩ.

Chung kết WORLD CUP 2002

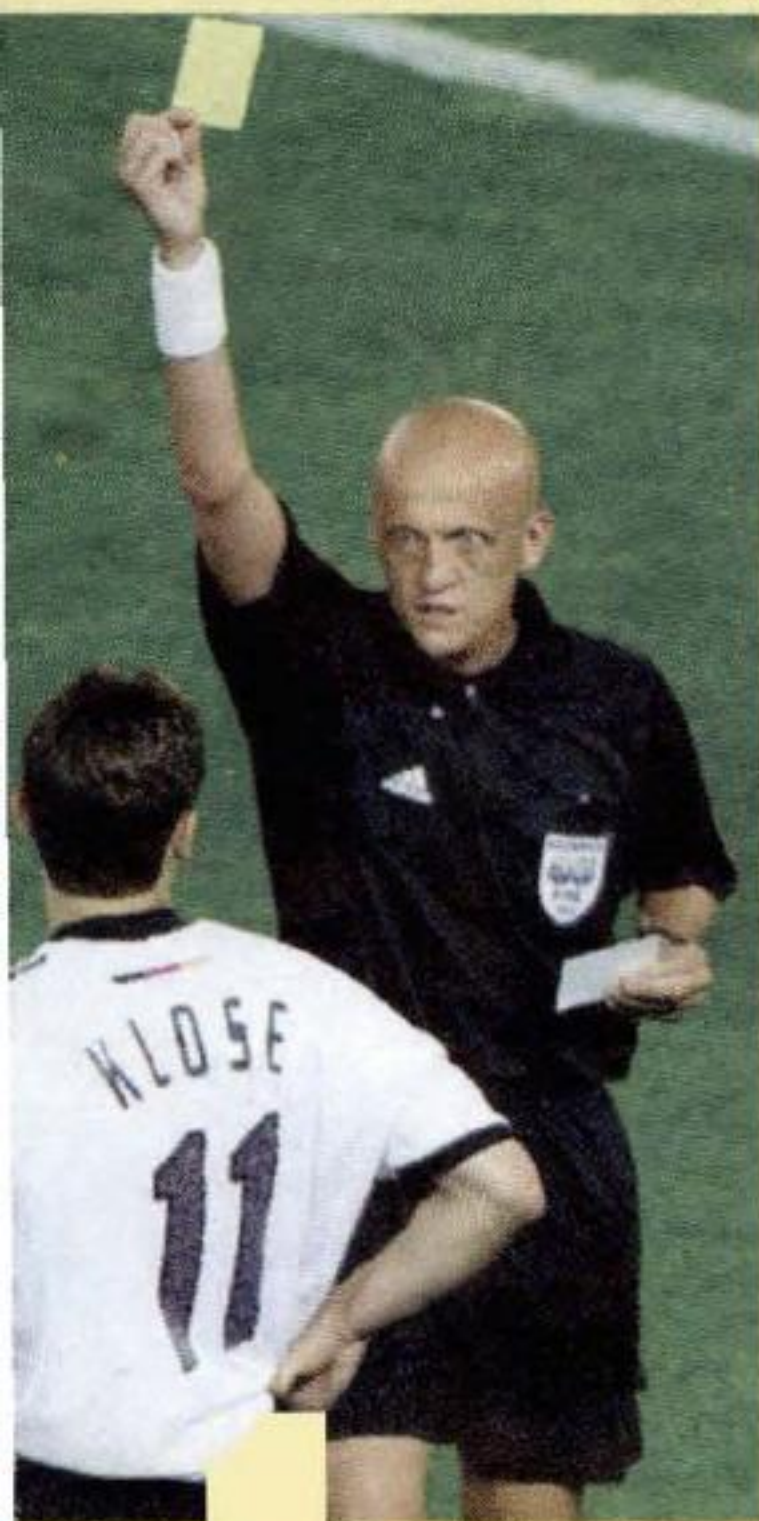
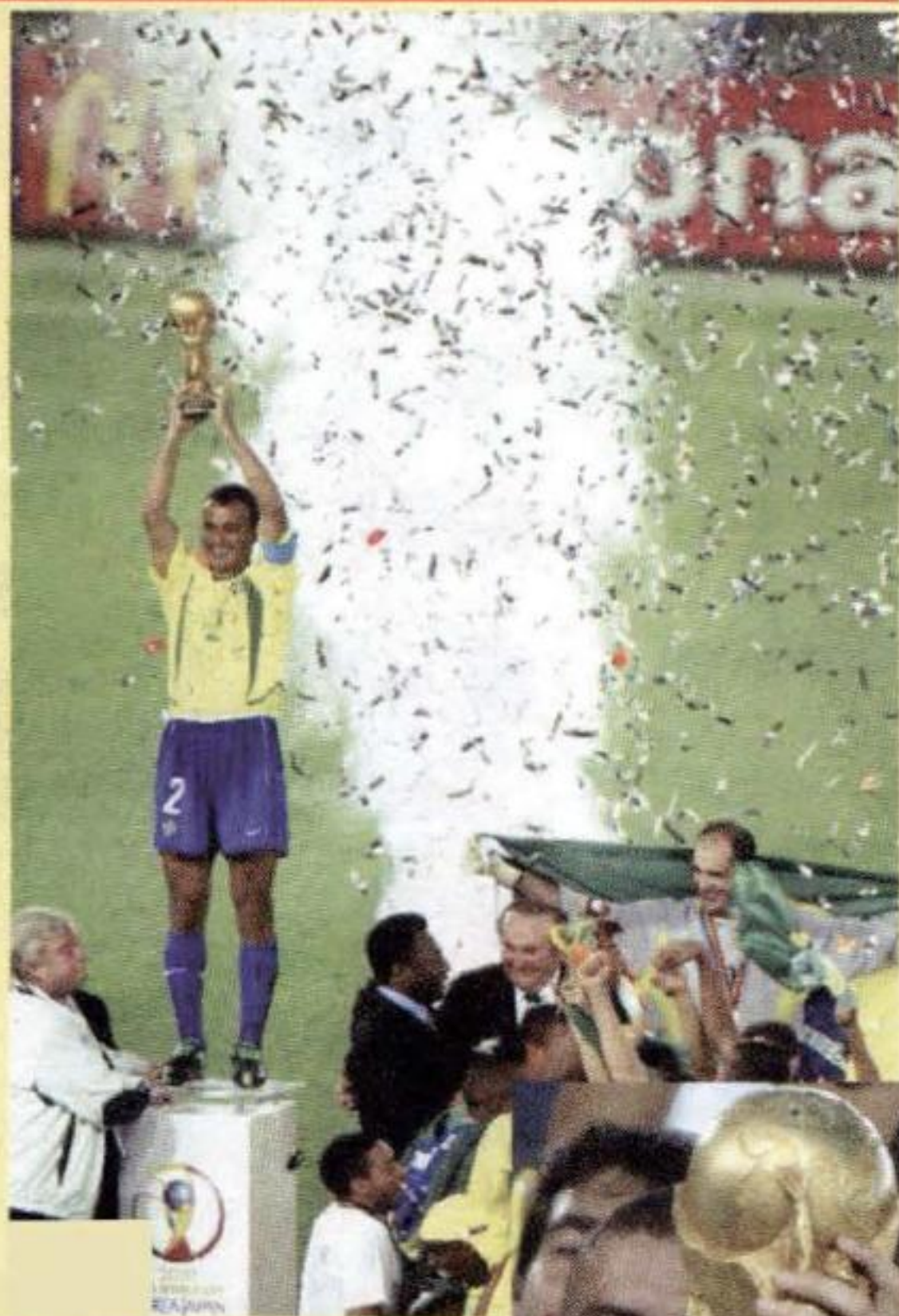
TRẬN TRANH HẠNG 3:

Thổ Nhĩ Kỳ - Hàn Quốc: 3-2

TRẬN CHUNG KẾT:

Brazil - Đức: 2 - 0

Những tác phẩm nghệ thuật từ thức ăn

Cột jambon, bàn ghế pho mát, váy chocolat... những chất liệu quen thuộc trong các bữa ăn hằng ngày nhưng khi qua bàn tay khéo léo và óc hài hước của các nghệ sĩ, chúng còn có thể biến thành những tác phẩm nghệ thuật độc đáo...

1. Hàng cột... jambon (H.1)

Thoạt nhìn qua hàng cột đồ sộ ở mặt tiền Trường Đại học Gand (Bỉ), hẳn nhiều người ngạc nhiên khi thấy những vân đá đỏ au. Thật ra, đó chẳng phải đá mà là... thịt lợn! Hơn 8.000 miếng jambon được ốp rất công phu vào tám cây cột cao lớn. Công trình độc nhất vô nhị này là tác phẩm của nghệ sĩ tạo hình Jan Fabre.

2. Căn phòng... pho mát (H.2)

Nghệ sĩ người Canada Cosimo Cavallaro trong lúc nhàn rỗi đã làm một việc rất độc đáo là biến căn nhà thành một miếng

pho mát khổng lồ!

Cosimo lấy pho mát đổ lên tất cả mọi đồ đạc trong nhà, thậm chí còn bôi khắp người vợ yêu quý nữa!

3. Bộ cánh chocolat (H.3)

Không ít du khách viếng Phòng trưng bày Chocolat năm 2000 ở Pháp chảy nước miếng khi nhìn thấy cô người mẫu duyên dáng trong bộ cánh làm bằng loại kẹo đất tiên này. Chiếc váy ngắn và cái mũ của mỹ nhân được làm từ chocolat đen và trắng.

4. Điêu khắc... bơ (H.4)

Nghệ sĩ tạo hình người Mỹ Sharon Bumann xứng đáng là người tiên phong trong việc đưa bơ vào điêu khắc. Cứ mỗi tác phẩm, Sharon sử dụng từ 300 đến 500 kg bơ. Các tác phẩm của ông đều to lớn như thật và rất sống động. Muốn trưng bày một kiệt tác như thế này ở gia đình, trước hết bạn phải biến phòng khách thành phòng lạnh đã.

5. Xúc xích khổng lồ (H.5)

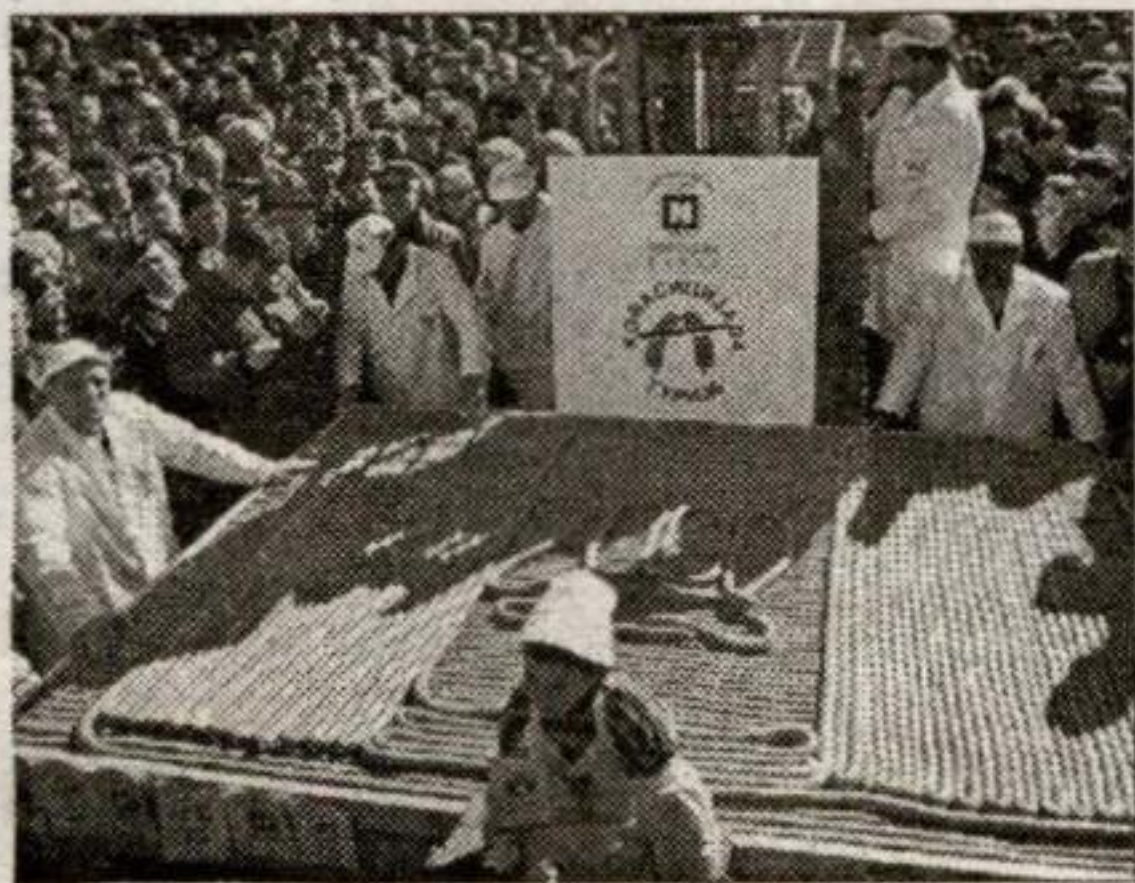
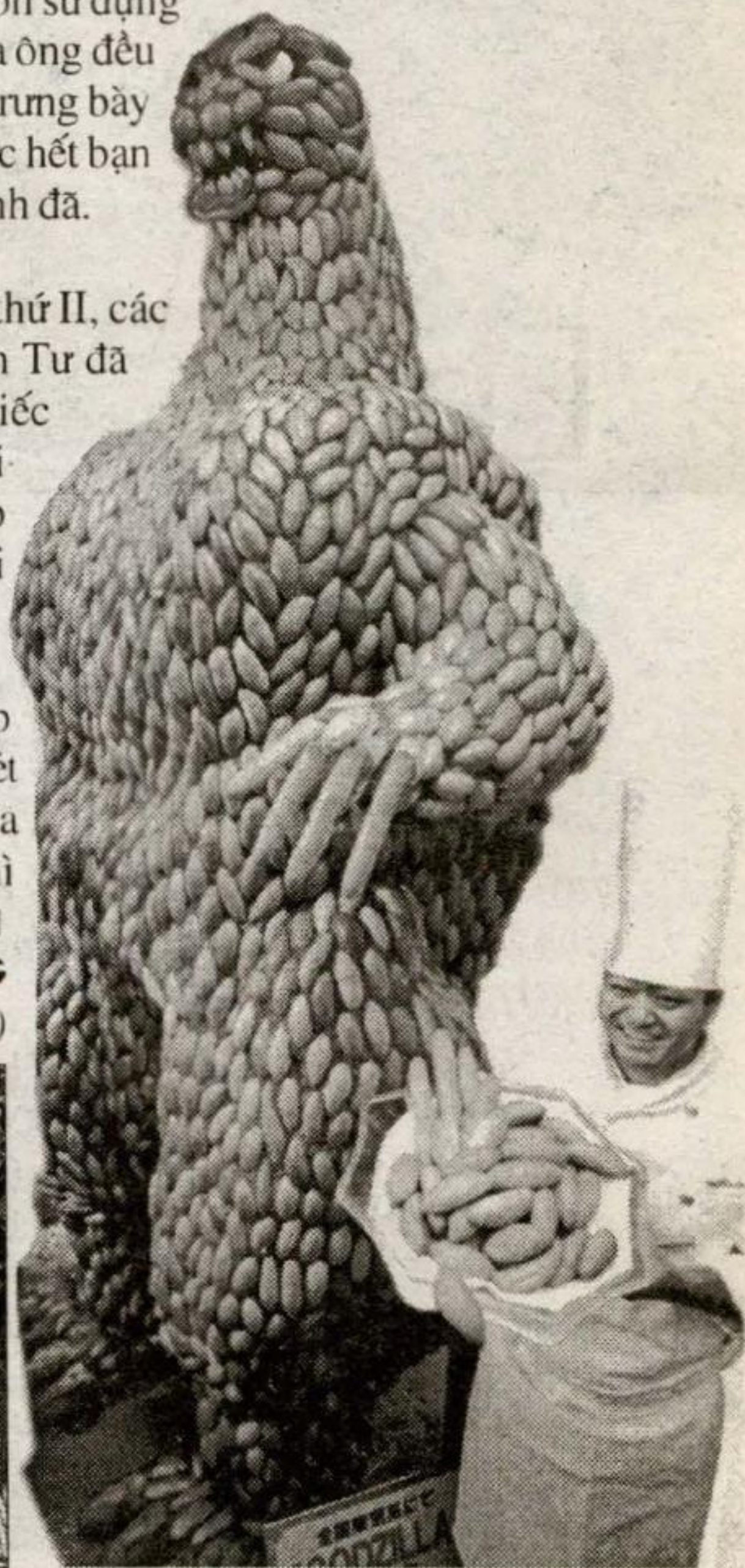
Nhân dịp lễ kết thúc thiên niên kỷ thứ II, các cư dân của một ngôi làng nhỏ ở Nam Tư đã thực hiện một kỳ công. Họ làm một chiếc xúc xích dài 2.007 mét được xếp lại trong một chiếc hộp giống như hộp pháo. Để lập thành tích này, họ phải làm thịt 46 con lợn.

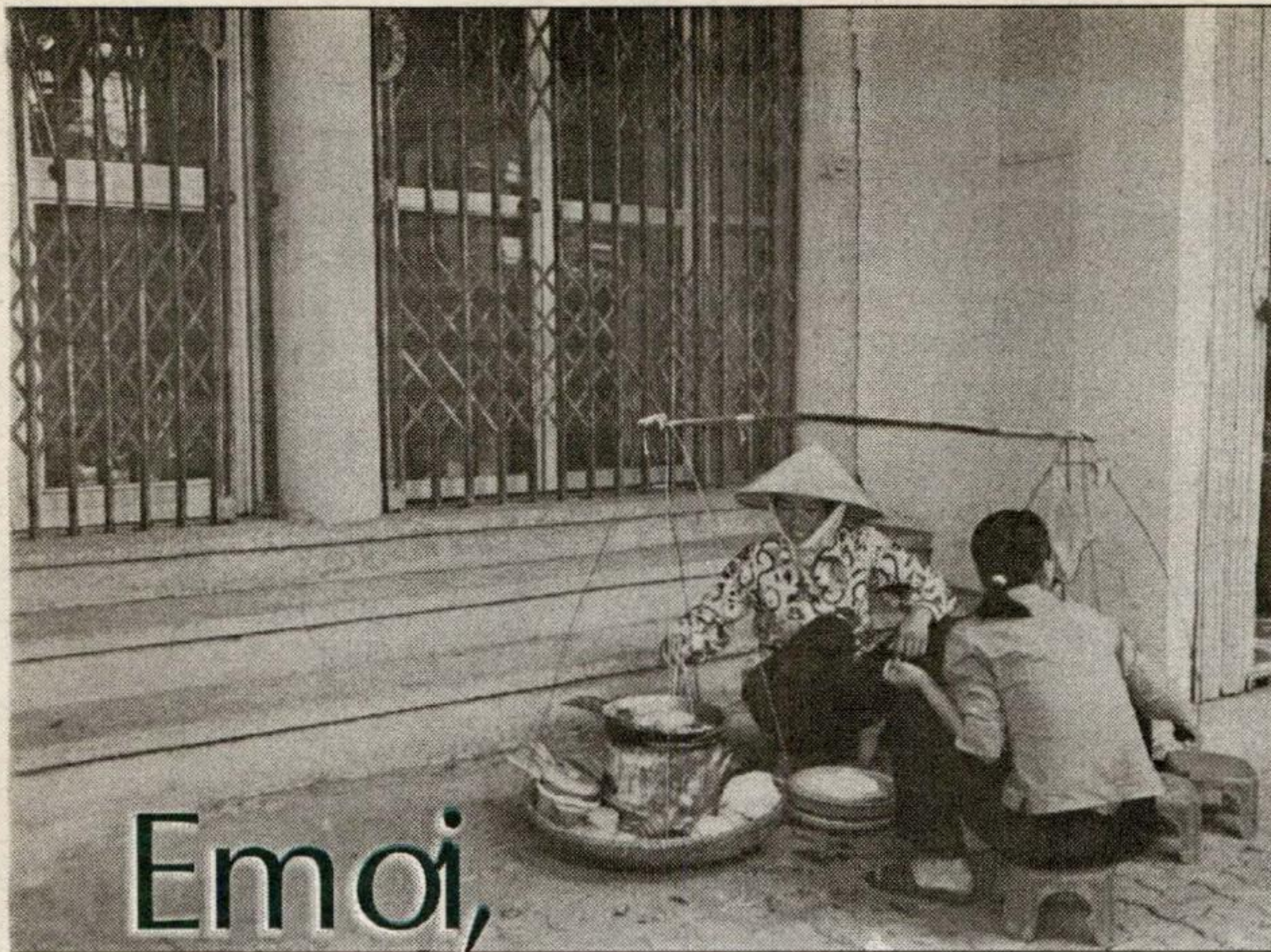
6. Bánh mì kiểu... Nhật (H.6)

Ở xứ sở mặt trời mọc, các đầu bếp đã chế tác con quái vật Godzilla cao 3 mét có một không hai trên thế giới. Vảy của quái vật được làm từ 14.000 ổ bánh mì nhỏ dính kết với nhau.

AN PHONG

(Theo *Science & Vie Junior*)

Em ơi,

Ảnh: TRẦN CHÂU GIANG

Hà Nội... gánh

Người ta thường gọi "quán gánh" là những gánh hàng rong len lỏi trong các ngõ xóm, phố phường Hà Nội. Hình ảnh những "quán gánh" hòa quyện với những tiếng rao bán đã tạo nên cho Hà Nội một bức tranh sinh động, đan xen giữa cái dung dị của Hà Nội với vẻ đẹp hiện đại của Hà Nội nay.

Người ta ước tính ở Hà Nội có khoảng 50.000 người bán hàng rong mỗi ngày, chưa kể số người từ các tỉnh khác về. Và mỗi gánh hàng rong được ví như "một quán ăn di động", "một quầy hàng di động", "một sạp hàng di động", hay "một shop thời trang di động". Nhưng đặc biệt các gánh hàng rong bán quà Hà Nội vẫn

luôn gây ấn tượng sâu sắc hơn cả. Các "quán gánh" đó không chỉ gọi lên dư vị ngon, đậm đà hương sắc của mọi miền quê hội tụ về Hà Nội mà còn gọi lên văn hóa ẩm thực Hà Nội thật giản dị nhưng lại rất đẹp và tinh tế.

Vào lúc tang tảng sáng, những người bán xôi gánh, cháo gánh, bún gánh... đã cất tiếng rao lẫn với tiếng

chổi quét đường làm xua tan đi bầu không khí yên lặng, tĩnh lặng của buổi sớm mai. Đó là quà của những người công nhân đi làm xa, hay phải thay ca sớm. Chỉ với 1.000- 2.000 đồng người ta sẽ có một bát xôi nóng buổi sớm ăn vừa ngon dẻo, lại vừa chắc dạ. Nếu không thích ăn xôi, bạn có thể ghé qua vỉa hè ăn một tô bún ốc, riêu cua nóng chỉ với 2.000- 3.000 đồng. Sẽ không mất nhiều thời gian như vào quán mà bạn vẫn có thể được thưởng thức một bát bún ngon lành với đầy đủ vị ngọt của nồi nước riêu, vị chua và thơm dịu của dấm bỗng, cùng với màu đỏ của cà chua, màu vàng ngậy ngậy của riêu cua, ăn kèm với hoa chuối, ớt chuối thái, ớt bột chưng và chút dấm tỏi.

Hay nếu không vội, bạn có thể chờ để thưởng thức món phở gánh. “Phở gánh” ở Hà Nội có một đặc trưng riêng không như phở bán ở các cửa hàng, cửa hiệu bởi lẽ phở không những mang đầy đủ các gia vị của phở mà còn vì khách hàng sẽ chẳng phải mất thời gian chờ đợi mà vẫn có bát phở nóng hổi, ngon lành cùng với sự phục vụ nhiệt tình, chu đáo của người chủ hàng. Các gánh phở có tiếng của Hà Nội xưa đều được người ta đặt tên và tưởng nhớ, đó là: ở phố Ga, phố Ô Quan Chưởng, phố Hàng Cót, phố Cửa Bắc...

Không chỉ có phở gánh mà bún dọc mùng, hay bún ngan gánh của Hà Nội cũng làm ngậy ngất người thưởng thức. Hình ảnh người phụ nữ tên Ngân gánh hàng kéo kệt trên đôi vai gầy tần tảo sớm hôm của chị có

đủ cả nồi nước dùng nặng và to, vài chục cái bát tô, mấy ống đựng dưa, thìa, khoảng chục cái ghế con con cùng với vài cân bún, với bao nhiêu gia vị khác như: dọc mùng xào qua, thịt chân giò luộc, thịt bò tái, mọc viên, sườn thăn, hành lá, rau thơm... rồi ngay cả đến que tăm, cái giấy ăn cũng đủ cả, không khác gì mấy so với cửa hiệu, quán ăn. Nhưng có điều tất cả những thứ đó dù là to hay nhỏ nó cũng đều được chất đầy trên đôi vai mỏng manh, yếu ớt của người phụ nữ trải qua bao nắng mưa của cuộc sống. Và đằng sau đó là cả gánh nặng gia đình và nỗi lo cho gia đình đang trĩu nặng trên đôi vai nhỏ bé của chị. Nhưng không phải vì điều đó khiến chị cảm thấy buồn mà chị vẫn luôn nở nụ cười rất tươi khi phục vụ khách. Nhìn bát bún nóng được chị bung cho khách có đủ hương vị thơm ngon, ngọt, và đậm đà của nước dùng hơi có màu vàng ngậy, màu xanh của dọc mùng, cùng với vài ba miếng mọc viên, thịt bò, sườn thăn, thịt chân giò luộc, thêm chút mì chính, hành lá, rau thơm cùng với sự vui vẻ, cởi mở của chị cũng khiến khách cảm thấy ấm lòng hơn khi đón nhận bát bún trên tay.

Vào lúc buổi trưa hay buổi chiều, các “quán gánh” lại rủ nhau tụ tập trên các phố Điện Biên Phủ, Cửa Đông, Hàng Vải, Phùng Hưng... với rất nhiều món ăn khác nhau: cơm bình dân, bánh đa cua, bánh đúc lạc, bánh cuốn, cơm nắm... nhằm phục vụ nhu cầu của khác vắng lai, hay những người tranh thủ thời gian ít ỏi của buổi trưa

ăn qua loa cho xong bữa. Trong đó món cơm nắm là một món ăn dân dã được nhiều người ưa thích. Không chỉ có người dân lao động ưa dùng cơm nắm vì nó hợp túi tiền mà ăn lại rất chắc dạ mà ngay cả những người giàu có, sang trọng hay những du khách trong và ngoài nước khi đến tham quan Hà Nội cũng rất thích ăn món cơm nắm. Người ta có thể thưởng thức bằng cách bẻ ba, bẻ tư nắm cơm rồi cầm lên cắn những miếng thật to hoặc dùng dao thật sắc cắt nắm cơm thành những thỏi nhỏ, vuông vức trông như những thỏi giò lụa trắng tinh. Gạo mới thơm mùi cốm, hòa vào mùi thơm, đậm đà của muối vừng, ruốc bông, giò chả, Lạp xường... Nghề làm cơm nắm cũng rất công phu chứ không đơn giản chút nào bởi muốn có nắm cơm ngon, dẻo thì khâu chọn gạo cũng rất quan trọng (gạo được chọn phải là gạo mới, có độ trắng và dẻo nhất định), cách nấu và nắm cơm phải đạt trình độ, kỹ thuật và kinh nghiệm cao. Trước đây, người ta thường dùng mo cau để nắm cơm nhưng hiện nay họ có thể dùng nhiều phương pháp khác nhau để nắm cơm. Và nghề bán cơm nắm hiện nay cũng khá phát triển, nhiều người đã có thêm việc làm và thu nhập ổn định từ cơm nắm. Chị Lụa quê Nam Hà cho biết: Mỗi ngày chị bán được 100 nắm cơm loại 1.000 đồng, trừ mọi chi phí thì thu nhập hàng tháng của chị đạt 600.000 đồng.

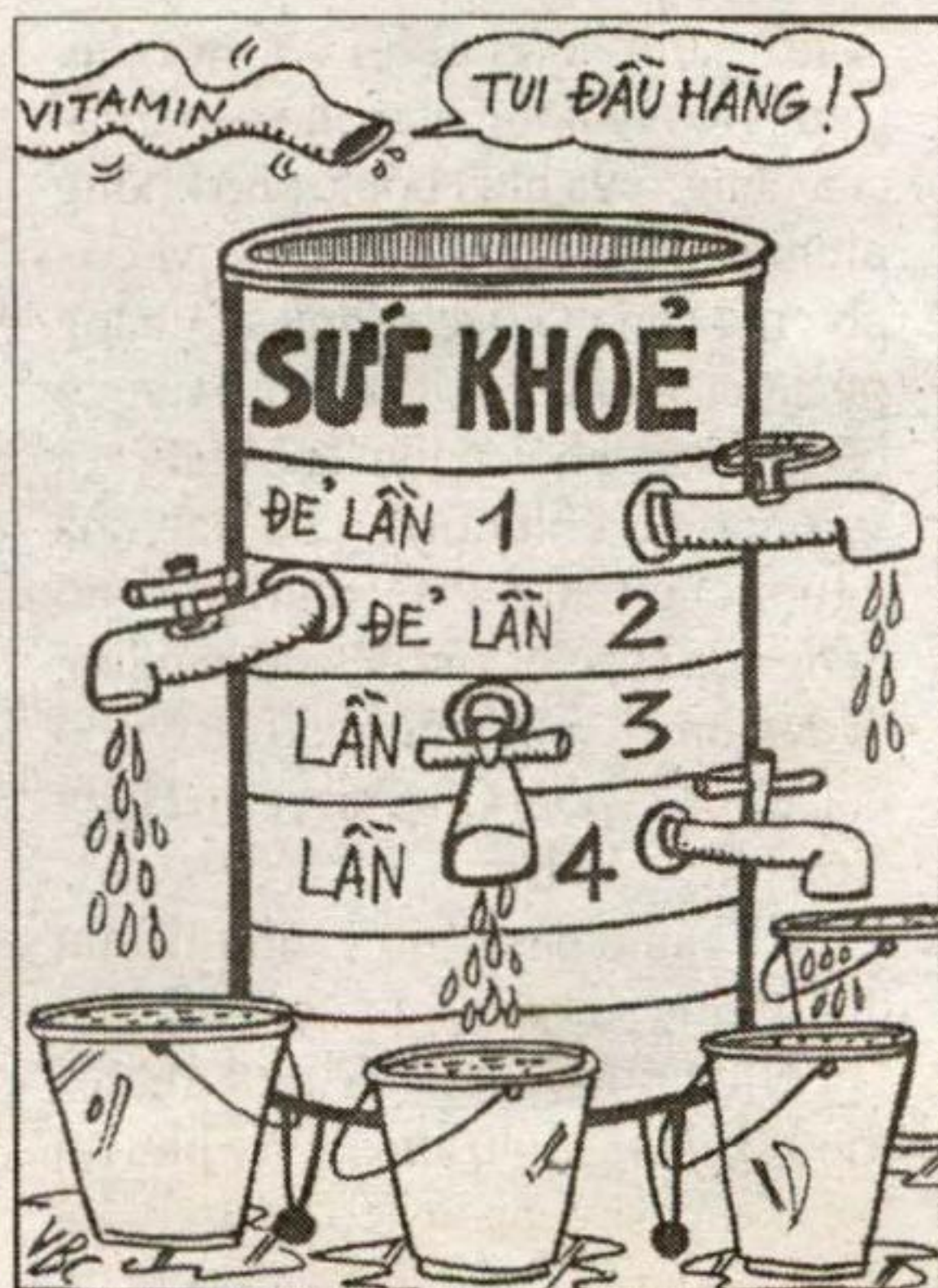
Có thể nói thu nhập từ “quán gánh” chưa cao, chỉ khoảng 20.000 – 30.000 đồng/ngày nhưng họ vẫn cảm thấy vui vẻ, thoải mái. Chị Lan

quê Hưng Yên bán bún đậu gánh đã tâm sự: “Một tháng tôi chỉ kiếm được 400.000- 500.000 đồng gửi về quê nuôi con ăn học nhưng tôi vẫn cảm thấy sung sướng và bằng lòng với công việc hiện tại của mình”.

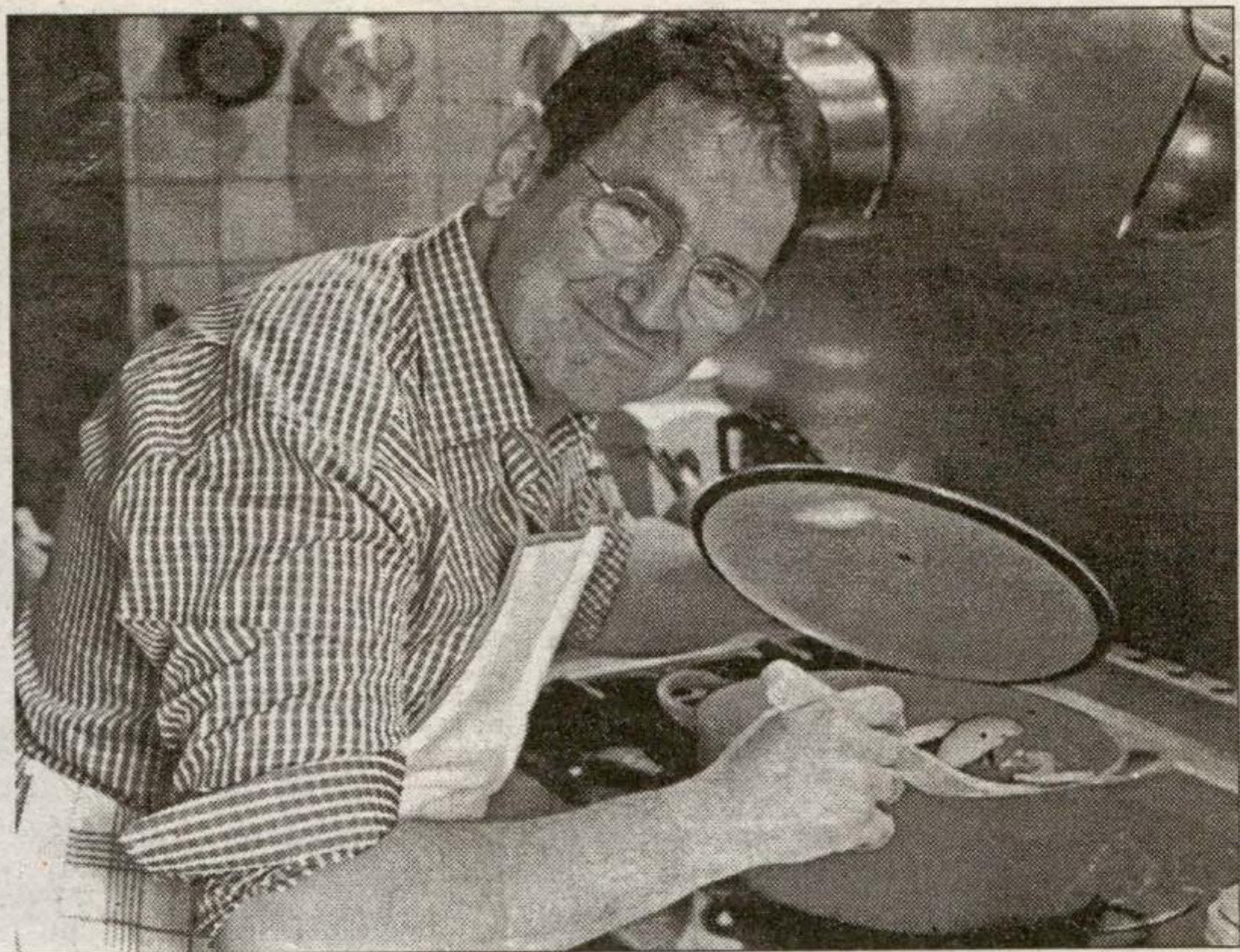
Có thể nói “quán gánh” Hà Nội đã khắc sâu vào ký ức người dân Hà Nội từ bao thế hệ nay, cũng như các du khách từ khắp mọi nơi ghé thăm Hà Nội. Tuy nhiên, “quán gánh” chỉ có ý nghĩa hơn khi người chủ hàng phải có những nhận thức đầy đủ và nghiêm chỉnh thực hiện, chấp hành theo đúng những quy định trật tự vệ sinh đô thị. Có như vậy “quán gánh” Hà Nội mới thật sự mang lại giá trị sâu sắc, và làm phong phú thêm cho văn hóa ẩm thực Việt Nam. ■

TRẦN CHÂU GIANG

■ Tranh vui

TÂM LÝ ĐÀN ÔNG:

Khi vợ vắng nhà

Trong xã hội ngày nay, người phụ nữ thường bận rộn rất nhiều với công việc và chuyện người phụ nữ vắng nhà do phải đi công tác cũng thường xuyên hơn. Người đàn ông không hề trách cứ gì, họ luôn tạo điều kiện để vợ mình hoàn thành tốt công việc. Họ sẵn sàng đảm trách việc nội trợ, mua sắm, trông nom con cái - những thứ hàng ngày thường họ rất ít khi phải đụng tay.

Tất nhiên trong những lần thực hành đầu tiên, họ sẽ không tránh

khỏi bỡ ngỡ, thậm chí hỏng việc. Hơn nữa không có người đàn ông nào lại không ghen. Chắc chắn chàng sẽ thấp thỏm, lo âu khi thấy bạn đi công tác cùng một đồng nghiệp nam. Vậy là người phụ nữ, bạn cần phải hiểu tâm lý, mong muốn của chồng, cần chuẩn bị những “hành trang” cả vật chất lẫn tinh thần để hỗ trợ cho chồng thì bạn mới có thể yên tâm đi xa...

• Chuẩn bị tâm lý:

Bạn cần lên thời gian biểu cho chuyến công tác càng sớm càng tốt. Khi đã có thời gian biểu chắc chắn, bạn chủ động thông báo trước cho chàng từ 5-7 ngày để chàng có thể sắp xếp hài hòa giữa việc cơ quan và việc nhà khi bạn đi. Bạn cần lựa chọn những thời điểm thích hợp để

nói chuyện với chàng, ví như trên giường ngủ khi cả hai người đang má áp vai kề... Bạn nên biết rằng, do tính ích kỷ của mình, người đàn ông thường không mấy vui vẻ khi đón nhận thông tin bạn đưa tới. Lúc này, bạn cần vận dụng tất cả sự khéo léo để phân tích, thuyết phục cho chàng hiểu công việc của bạn...

• **Hướng dẫn chàng những công việc cần thiết:**

Bạn hãy hình dung chàng sẽ làm thay vai trò của bạn trong thời gian bạn vắng nhà. Vâng, sẽ có rất nhiều công việc không tên, thậm chí cả công việc rất quen thuộc với bạn nhưng với chàng lại là lần đầu. Vì vậy trước hết bạn hãy lên danh sách những công việc trong ngày cho chàng, chỉ cho chàng chỗ để những vật dụng cần thiết, cách sử dụng chúng, bạn vừa nói vừa thực hành thì sẽ hiệu quả hơn...

Đặc biệt bạn không được phép quên hai thứ: hãy trao “tay hòm chìa khóa” cho chàng và giới thiệu giá cả một số loại thực phẩm cơ bản nhất để chàng nắm được. Vì sao phải làm như vậy? Rất đơn giản, theo thống kê thì khi người đàn ông ra chợ gần như 100% số họ không biết tới giá của một quả trứng là bao nhiêu.

• **Con cái:**

Đây thường là “nỗi sợ” lớn nhất của chàng. Một khi đứa trẻ còn quá nhỏ, lúc ấy tốt nhất bạn hãy gửi bọn trẻ cho ông bà nội hoặc ngoại bởi rất có thể trong thời gian bạn đi xa chàng sẽ loay hoay đến khổ sở với bọn trẻ, và khi bạn trở về cũng chính đứa bé sẽ là nguyên nhân khiến chàng “chỉ trích” bạn. Bạn hãy thông cảm,

bởi đàn ông không có thiên chức làm mẹ. Ngược lại khi con bạn đã lớn thì bạn nên để chàng trông nom chúng.

Điều này sẽ “nhất cử lưỡng tiện”: bọn trẻ vừa “cột chân” chàng lại không cho bố chúng đi bù khú bạn bè, đồng thời qua công việc đó chàng cũng sẽ hiểu và thông cảm phần nào cho nỗi vất vả của các bà vợ trẻ phải làm mẹ.

• **Gọi điện thường xuyên cho chàng:**

Bạn đừng nên tiếc tiền vào khoản này bởi nó sẽ “sinh lời” đấy. Khi gọi, bạn hãy thông báo diễn tiến công việc của bạn để chàng yên tâm, hỏi thăm chàng và các con, hỏi chàng về công việc gia đình... Bạn cũng tư vấn, tháo gỡ cho chàng những “rắc rối” trong việc nhà mà chàng đang mắc phải. Điều này sẽ khiến chàng rất cảm động và trong mắt chàng bạn thực sự có ích đấy chứ. Những cuộc điện thoại cũng sẽ “kiểm soát” được chàng, cung cấp cho bạn một tín hiệu nào đó khi xuất hiện một “kẻ lạ mặt” trong nhà bạn. Khi gọi điện, bạn đừng để một tiếng đàn ông nào ở xung quanh lọt vào máy, chàng sẽ nghi ngờ và căn vặn bạn đấy. Giọng nói của bạn cần ngọt ngào, tình cảm biểu lộ bạn đang rất mong hoàn thành chuyến công tác để trở về với chàng.

• **Nhớ mua quà cho chàng:**

Đàn ông cũng thích quà chứ, thậm chí chàng còn mong quà của bạn hơn bọn trẻ. Bạn hãy mua một món quà xứng đáng và coi đó là phần thưởng “ghi nhận” sự vất vả và cố gắng hết mực của chàng. ■

THỤY QUÂN

Ronaldo với mái tóc "thăng Bờm".

Ngay ngày thứ hai khai cuộc World Cup, tiền đạo mới toanh của đội Đức - Miroslav Klose đã làm một cú hat-trick vào lưới đội Ả-rập Xê-út. Cả ba bàn thắng của Klose ở các phút 20, 25 và 70 đều được thực hiện bằng đánh đầu. Thực sự những đợt không kích thành công của Klose khiến mọi người nghĩ đến một cuộc đua dành chức vua phá lưới sẽ vô cùng hấp dẫn. Sự ngã ngựa của các đội bóng mạnh như Pháp, Argentina, Bồ Đào Nha, Ý, Tây Ban Nha, Anh lần lượt xóa tên những ứng cử viên "chiếc giày vàng" được nhiều người

VUA PHÁ LƯỚI - ngôi sao trên sân cỏ

Với hai bàn thắng vào lưới thủ môn Oliver Kahn của đội Đức, tiền đạo Ronaldo không chỉ giúp đội Brazil đoạt cúp vàng lần thứ năm, mà còn trở thành Vua phá lưới World Cup 2002. Ronaldo tiếp tục ghi tên mình vào danh sách những ngôi sao trên sân cỏ.

chờ đợi như Trezeguet, Batistuta, Pinto, Vieri, Raul, Owen... Đến vòng bán kết, ba cầu thủ Klose, Rivaldo, Ronaldo cùng có 5 bàn thắng. Thế nhưng, cơ hội tỏa sáng của Klose quá mỏng manh, anh chỉ có khả năng ghi bàn bằng đầu, còn chân sút thì quá vụng về, trong khi đó càng vào sâu trong giải, càng có nhiều cầu thủ giỏi và giàu kinh nghiệm. Sự xuất hiện của Klose đánh dấu một thế hệ cầu thủ mới của nước Đức, khi mà cổ đại pháo lừng danh trước đó là Oliver Bierhoff đã

có dấu hiệu thoái trào vì tuổi tác! Người hâm mộ bóng đá Đức có quyền hy vọng Klose sẽ tiếp tục làm rạng danh nền bóng đá bản lĩnh này như những tiền đạo nổi tiếng thế hệ đàn anh như Voller hay Klinsman.

Bóng đá sẽ chẳng có gì thú vị cả nếu không có ngôi sao. Chính ngôi sao tạo ra những đợt dậy sóng trên sân cỏ bằng tài năng và bằng... cá tính. Nếu không có ngôi sao thì không có những đường bóng đẹp mắt, những pha tranh bóng quyết liệt có thể dẫn đến phạt thẻ vàng, thẻ đỏ. Ví dụ, đã từng khoác áo đội Pháp, tiền đạo Eric Catona nhảy lên khán đài để... thượng cẳng tay hạ cẳng chân với khán giả vì dám châm chọc anh ta với một pha sút hỏng, tiền đạo Anelka thì chỉ trích cả huấn luyện viên trưởng để bị loại khỏi danh sách đội tuyển. Còn tại World Cup này, tiền đạo Caniggia - chàng trai có mái tóc vàng từng ghi nhiều bàn thắng quý giá cho đội Achantina từ những đường chuyền cực kỳ hiểm hóc của Maradona ở các World Cup 1990 và 1994, dù ngồi ghế dự bị nhưng vẫn nhận... thẻ đỏ trong trận Achantina - Thụy Điển do anh lớn tiếng chửi mắng trọng tài! Chiến thắng của một đội bóng gồm nhiều yếu tố, nhưng tiền đạo luôn là tâm điểm chú ý vì chính họ luôn tiềm ẩn một nỗi kinh hoàng cho đối phương. Trong đội hình World Cup tiêu biểu qua mọi thời đại, FIFA bình chọn 10 tiền đạo: *Pele* (Braxin), *Johan Cruyff* (Hà Lan), *Romario* (Braxin), *Van Basten* (Hà Lan), *Dennis Bergkamp* (Hà Lan), *Klinsman*

(Đức), *Eusebio* (Bồ Đào Nha), *Gerd Muller* (Đức), *Bebeto* (Braxin), *Garrincha* (Braxin). Nhìn vào danh sách này, có hai tiền đạo đã từng đăng quang vua phá lưới: Eusebio ở World Cup 1966, Gerd Muller ở World Cup 1970.

Chưa vinh dự có mặt trong đội hình trong mơ (dream team) của FIFA, nhưng 8 bàn thắng của *Ronaldo* ở World Cup này đã chứng minh phong độ phục hồi trở lại của cầu thủ tài ba được mệnh danh “người ngoài hành tinh”. Được bình chọn là cầu thủ xuất sắc nhất thế giới trong hai năm 1996-1997, Ronaldo liên tục đối mặt với những chấn thương. Có lúc tưởng anh phải sớm già từ sân cỏ. Rất may, Ronaldo đã vượt qua thời kỳ ảm đạm nhất của mình để góp mặt thuyết phục cùng đội tuyển Braxin bất bại tại World Cup 2002. Bảy trận đấu ghi được 8 bàn, Ronaldo nâng số bàn thắng đóng góp cho đội tuyển quốc gia lên 12 bàn, ngang với kỷ lục của vua bóng đá Pele. Điều đáng nói hơn là với 8 bàn thắng, không chỉ bỏ xa hai “á vương” Rivaldo và Klose (cùng 5 bàn), mà Ronaldo đã phá vỡ thông lệ tồn tại suốt sáu kỳ World Cup từ 1978 đến 1994: vua phá lưới chỉ ghi được 6 bàn thắng thôi! Dấu ấn vua phá lưới 6 bàn thắng ở sáu World Cup qua, được thực hiện bởi các tên tuổi bóng đá: *Mario Kempes* (Achantina), *Paolo Rossi* (Ý), *Gary Lineker* (Anh), *Schillasci* (Ý), *Salenko* (Nga), *Stoichkov* (Bungari), *Anderson* (Thụy Điển) và *Davor Suker* (Croatia).

Với 8 bàn thắng tại World Cup, vua phá lưới Ronaldo xếp ngang hàng với hai vua phá lưới khác là *Stabile* (Argentina) ở World Cup 1930 và *Leonidas* (Brazil) ở World Cup 1938. Như vậy *Ronaldo* còn thua số bàn thắng của năm vua phá lưới: *Just Fontaine* (Pháp) ghi 13 bàn tại World Cup 1958, *Gerd Muller* (Đức) ghi 10 bàn tại World Cup 1970, *Menezes* (Brazil) ghi 9 bàn tại World Cup 1950, *Kocsis* (Hungary) ghi 9 bàn tại World Cup 1954 và *Eusebio* (Bồ Đào Nha) ghi 9 bàn tại World Cup 1966. Không khó khăn gì để thấy, hầu hết các vua phá lưới những World Cup đầu tiên đã ghi được khá nhiều bàn thắng, bởi khi ấy còn là thời của bóng đá đẹp, bóng đá tấn công để chiến thắng.

Có nhiều con đường đi đến danh hiệu vua phá lưới. Ronaldo là một trường hợp tài năng bền bỉ với tỉ lệ ghi bàn khá đều đặn. Vua phá lưới ở World Cup 1978 là Kempes suốt ba trận vòng đấu bảng không ghi được bàn thắng nào. Bước vào vòng hai, Kempes thi đấu như bưng tỉnh, bốn trận còn lại anh có ba trận tỏa sáng: hai lần tung lưới đội Ba Lan, hai lần tung lưới đội Peru và hai lần tung lưới đội Hà Lan. Còn vua phá lưới Paolo Rossi ở World Cup 1982 có bốn trận đầu không bàn thắng, suýt bị loại ra khỏi đội hình chính thức của Ý. Thế nhưng, đội Ý đoạt chức vô địch nhờ Rossi lập hat-trick vào lưới đội Brazil ở vòng tứ kết, ghi hai bàn vào lưới đội Ba Lan ở bán kết và một bàn vào lưới đội Đức ở trận chung kết. Còn trường hợp

vua phá lưới Schillaci ở World Cup 1990 còn hy hữu hơn. Huấn luyện viên đội Ý - Vicini thích cặp tiền đạo Vialli - Carnevale nên Schillaci phải ngồi ghế dự bị. Khi bế tắc đường vào khung thành đối phương, ông Vicini mới cho Schillaci thử vận may. Bất ngờ, anh liên tục ghi bàn thắng đưa đội Ý vào bán kết. Rất tiếc, trên sân Napoli (quê hương của các cầu thủ Ý, nhưng lại là “thánh địa” của Maradona), tài năng Maradona đã chấn áp mọi nỗ lực vươn tới chức vô địch thế giới lần thứ tư của đội Ý. Tranh hạng ba với đội Anh, cầu thủ đẹp trai mắt xanh biếc, tóc đuôi ngựa Roberto Baggio đã nhường cho Schillaci sút quả phạt đền vươn lên 6 bàn thắng, để trở thành vua phá lưới. Có thể xem vua phá lưới Schillaci là hình ảnh ngôi sao lóe sáng rồi... vụt tắt!

Một danh thủ không phải là vua phá lưới nhưng bàn thắng của anh trở thành khuôn vàng thước ngọc cho mọi vua phá lưới là *Maradona*. Tài năng thiên bẩm Maradona có những bàn thắng mãi mãi không thể xóa nhòa trong ký ức người hâm mộ. Một bàn thắng nổi tiếng của Maradona đã ghi trong trận gặp đội Anh ở World Cup 1986. Từ phần sân nhà, Maradona dốc bóng ngược lên, lắt léo đi qua năm cầu thủ Anh và điệu nghệ bấm bóng vào góc sệt khung thành thủ môn Peter Shinton! Sau đó, một bàn thắng tương tự cũng được Maradona thực hiện vào lưới đội Bỉ. Chính vì vậy, Maradona mới trở thành siêu sao trên sân cỏ! ■

MINH TÂM

Không biết các nghĩa trang ở những nơi khác như thế nào, chứ riêng nghĩa trang thành phố Phan Thiết (nằm ở dốc Lầu Ông Hoàng - trên đường ra khu du lịch Hòn Rơm - Mũi Né) thì ôi thôi có biết bao nhiêu chuyện kỳ bí, thú vị đến khó tin... nhưng có thật. Người dân phường Phú Hải đồn rằng ở đây “thiêng” lắm, linh đến độ khiến cho nhiều người cả tin khắp nơi kéo về khấn vái, cầu may, xin lộc... Còn nổi tiếng hơn Đình Thầy Thím ở thị trấn Lagi (huyện Hàm Tân, tỉnh Bình Thuận). Một trong những hình thức làm mê hoặc

TAI "THÀNH PHỐ MA":

Cầu cơ... cá độ đá banh

TRƯỜNG XUÂN

nhiều người từ chốn này là... việc cầu cơ, xin số đánh đề... Ngay trong mùa World Cup 2002 là cầu cơ... đánh tỷ số các trận bóng đá đang xảy ra mãi tận xứ Nhật và Hàn Quốc xa xôi.

Một ngày đẹp nắng của mùa hạ, những cơn gió đông từ biển Mũi Né thổi vào đưa những đám mây xanh lững lờ phiêu bồng trên đầu đỉnh đồi Lầu Ông Hoàng ở Phan Thiết. Mặt trời đỏ bắt đầu tìm giấc ngủ cuối ngày cùng lúc hoàng hôn dần khép lại. Tôi theo gót vài người làm mộ ở nghĩa trang dạo một vòng nơi đây: Nghĩa trang có cổng nằm quay lưng về xã Hàm Thắng, Hàm Thuận Bắc. Còn cổng bên hông quay ra biển

Minh họa: NGUYỄN MỸ.

Đông mênh mông, đối diện với tháp Pôhsanur huyền thoại. Nghĩa trang này được xem như nghĩa trang lớn nhất thành phố. “Thành phố ma” là cái tên nôm na mà mọi người ở đây thường gọi như thế thật tương xứng với cái tên gọi mang tính văn học nghệ thuật này. Trời nhá nhem tối, anh Hội, anh Khánh... những người chuyên làm mộ, xây cất hốt hài cốt... ở đây từ lâu lắm đem ra bộ “cơ xịn”. Cơ là một miếng ván gỗ khắc đẽo hình xì cơ trong 52 lá bài. Anh Tô Xạ còn cho biết cơ phải làm bằng ván hòm đã chôn người chết từ 7 năm trở lên, được các anh chuyên làm mộ rành mạch lén lấy về gọt ra - như thế, cơ mới thiêng hơn. Đến các bụi

cây bạch đàn rậm tối, nghĩa trang dưới bầu trời sao mờ ảo, hoang vắng đến lạ lùng trong không khí rờn rợn của những ai tin vào ma quỷ, những người có bệnh yếu tim chắc không thể chịu nổi không khí vắng lạnh như thế bao giờ. Thế nhưng, với những người làm mộ thì đây là việc bình thường trong cuộc sống. Họ trải ra đất tờ giấy to, trên đó ghi rõ 24 chữ cái tiếng Việt, các bậc thần, thánh, tiên, ma... trong vũ trụ, để nải chuối hương cùng đĩa bánh lên trên, hai ly nước giếng trong sạch tinh mạch được lấy từ mạch ngầm của giếng nước mới khoan. Đoạn thắp 3 nén hương trầm rồi khấn vái thắm thì gì đó. Tôi tò mò lắng nghe thì được cho biết đang đọc thần chú mời các bậc, chư vị vô hình, các oan hồn lên chơi. Anh Thanh Vân - một người có giọng hát bài chòi rất hay được phân công việc này, anh với sắc mặt nghiêm trang, lạnh lùng hắng giọng đọc chậm rãi: *"Hồn nào ở chốn âm bằng, lên đây hồn hãy vui lòng ghé chơi, hồn nào ở mãi xa khơi, xin cho một quẻ linh oai cầu tài..."*

Tôi chỉ loáng thoáng nghe đọc tới đó thôi vì đây là một bí mật của công việc làm ăn riêng họ mà không ai được phép biết vì sợ bị ăn cắp nghề. Khi một người đọc như lên đồng như thế thì một người còn lại để cánh tay trái của mình đề lên cơ (người đó phải ăn chay, tắm rửa sạch sẽ). Khi dứt câu thứ tư thì cánh tay anh Xạ tự chuyển động (anh Xạ là người mù chữ) lung lay chạy khắp nơi rồi dừng lại các câu trả lời mà người

đọc thần chú hỏi được ráp lại bởi các chữ số. Ví dụ là bậc gì trong vũ trụ thì cơ chạy đến chữ T, chữ H, chữ Á, chữ N... thì người biết đó là thần. Tương tự như thế, người hỏi mọi chuyện sẽ xảy ra trong tương lai, cuộc sống... Các câu trả lời từ hình thức như thế được xem như là những câu trả lời từ thế giới bên kia. Khi được hỏi các tỷ số ngày mai (để họ đánh cá theo tỷ lệ) được cho biết trận Pháp thắng Đan Mạch 4-0, Anh - Nigieria 3-1... Italia - Đức loại nhau bằng luân lưu ở trận chung kết... Tôi không tiện liệt kê tiếp theo hàng bao nhiêu câu hỏi vô bổ như thế, nhưng đến nay chắc nhiều người hiểu rằng câu chuyện cầu cơ như thế nào rồi.

Đã xảy ra không ít trường hợp phiền toái vì nạn đồ đen, mê tín vì đồng bóng. Không ít gia đình đã rơi vào tình thế khốn đốn, nợ nần chồng chất, ly tan hạnh phúc vì thế. Cầu tỷ số làm mọi người cả tin trong mơ hồ, ảo tưởng ở cái vòng lẩn quẩn duy tâm kỳ quái nghe tưởng như chuyện hoang đường, hoặc liêu trai thời hiện đại. Anh N, ở Mũi Né, chú D ở Chợ Lầu, bác B ở Phan Rí Cửa... đã sạt nghiệp vì tệ mê tín, đồng bóng trong cầu số đánh đề mà báo, đài ở địa phương thường đưa tin. Đây là những bài học đắt giá dành cho những ai có máu đồ đen, ham lợi, lao vào những cuộc cờ bạc theo quả bóng tròn rồi để lại những hậu quả nghiêm trọng làm ảnh hưởng đến xã hội, đến suy đồi đạo đức, băng hoại gia đình xã hội. ■

T.X

■ Diễn đàn gia đình

Tại sao con gái không được quyền học cao?

Mơ ước lớn nhất của con là được học tập, học để ngày mai lập nghiệp. Vậy mà chính ba, người ba yêu dấu mà con vẫn hằng tin tưởng hy vọng lại ngăn cản con đường học tập của con. Ba thường bảo: *“Con gái cần gì phải cho ăn học, học cao rồi cũng chỉ lấy chồng thôi”*. Con biết là con gái thì chuyện lấy chồng là đương nhiên là quy luật rồi, từ các bác sĩ, giáo viên, nhà báo, nhà văn hay là ai đi chăng nữa thì cũng phải lấy chồng. Nhưng ba ơi! Tại sao? Tại sao? Và tại sao... ba lại cho rằng con gái không cần phải học cao? Ba ơi! Con biết ba không muốn cho con học đại học nên khi con thi, ba không ủng hộ mà chỉ mong con thi không đỗ thôi. Nhưng không, con đã vượt lên bằng chính khả năng của con và một buổi chiều mưa tầm tã hôm đó con được nghỉ tiết về sớm. Con rất vui vì con về sớm gia đình ta lại sớm được quây quần, nhưng con thực sự sững sờ khi nghe tiếng ba nói với mẹ về việc học hành của con. Tiếng ba nói rất rõ: *“Nếu em muốn nuôi con ăn học thì mẹ con em phải ra khỏi nhà... là con gái học thế đủ rồi”*.

Ba biết không lúc đó con đã chết lặng đi, ngập tràn trong đau khổ và nước mắt, con không dám bước chân vào nhà và con nghĩ đến các bạn con. Chúng nó đứa nào cũng hơn hở chuẩn bị đi học ở một môi trường mới và được làm những công việc mà mình yêu thích, còn con thì... Nhưng ba ơi! Con cũng đã vượt lên bằng chính con, con cũng đành chấp nhận ba coi như không có con ở cõi đời này, để con tiếp tục học. Con chấp nhận tất cả để được học. Con sẽ cố gắng vượt qua mọi khó khăn gian lao thử thách bằng nghị lực và quyết tâm của mình. Vâng! Con biết ba giận con lắm (đứa con không biết nghe lời ba), nhưng ba ơi con cầu mong ba hãy hiểu con và tha thứ cho con để con được trở về thăm ba mẹ kính yêu của con.

Đứa con tội nghiệp của ba.

NGUYỄN THỊ THỦY (HÒA)

(Đội 7, xã Gia Điền, Hạ Hòa, Phú Thọ)

Hãy cho con thực hiện ước vọng của con

Giờ đây trong căn phòng đơn lẻ, con thất vọng vô cùng. Ba mẹ, các em, chị hai nữa, chưa bao giờ hiểu được con, chưa bao giờ nghĩ con yêu văn chương thật sự. Từ bấy lâu nay mọi người chỉ đơn thuần cho đó là ham muốn nhất thời của con. Chưa tốt nghiệp lớp 12 ba mẹ đã vội vàng thu xếp cho con vào những trường không hề đúng với nguyện vọng, lực học của con. Tại sao vậy ba mẹ? Không lẽ ba mẹ lại cứ bắt con phải giống chị hai suốt ngày đau đầu với những con số này, thị trường nọ, chứng khoán kia ư? Con không muốn thế, hoàn toàn không muốn thế và con cũng không có năng khiếu, niềm đam mê lĩnh vực ấy. Điều con mong muốn thật sự là được cầm bút viết văn. Chính nó đẩy ba mẹ ạ! Nó sẽ là tâm huyết của đời con. Con sẽ sống với đúng nghĩa của cuộc sống, sẽ đấu tranh vì lý tưởng, sẽ cố gắng là một thư ký trung thành của thời đại. Ba mẹ ủng hộ con nhé. Tuy con sinh ra không nghèo, lại chưa bao giờ nếm trải những cay nghiệt của cuộc đời, nhưng cuộc sống quanh con, đang vẫy gọi, thúc giục con. Qua văn chương con có thể ngợi ca, thán phục những cao đẹp, có thể lên án, tố cáo những bất công ngang trái trên cõi đời. Quy tụ lại là con không thể rời xa cây bút. Nếu tách lìa gia đình con sẽ bơ vơ, không nơi bầu vùi. Còn nếu con phải từ bỏ lý tưởng ước mơ của con thì cuộc sống vô vị không ý nghĩa, chán ngắt ngợ. Một lần nữa xin ba mẹ hãy nghĩ lại, đừng ép con làm điều không theo ước vọng, sở trường của con. Và xin ba mẹ cũng đừng nói con đắm vào cái nghề ấy bạc bẽo không đủ nuôi sống bản thân. Mỗi lần nghe câu nói này của ba mẹ, con tựa như có con dao nhọn đâm vào tim. Ba mẹ hãy thứ lỗi cho con. Con yêu ba mẹ.

VŨ THỊ TUYẾT

(Xóm 2, Quang Thiện, Kim Sơn, Ninh Bình)

■ Danh ngôn về tình yêu

❖ Trong tình yêu không có thảm họa nào ghê gớm cho bằng óc tưởng tượng bị khô cạn.

George Meredith

❖ Mọi người sinh ra là để yêu... Đó là nguyên lý cứu cánh duy nhất của cuộc sinh tồn.

B. Disraeli

❖ Trong tình yêu, chiến thắng duy nhất là chạy trốn.

Napoléon Bonaparte

Thành phố

(Tặng Đ)

Đối với em thành phố bao giờ
cũng buồn như vậy thôi.
Ngày trôi qua như những viên bi
lăn hờ hững.
Đêm thành phố trở mình thức
giấc
Nhớ một người lẽ ra mình phải
quên.
Thành phố đối với em lúc nào
cũng vậy thôi.
Đến rồi đi để nỗi buồn ở lại
Giá đừng thăm anh để còn niềm
hy vọng
Và trong lòng không nhói một
niềm đau.
Giờ ngồi đây xếp lại những
tháng ngày
Có nuối tiếc chia tay và nước mắt
Lòng thanh thản nhưng tận cùng
sâu thẳm
Vẫn còn hoài một nỗi nhớ xa
xăm.
Một mình thôi ngồi lại cùng
tháng năm
Thấp ngọn nến mừng đêm trên
thành phố
Ba trăm năm qua người ta còn
nhớ
Lẽ nào anh lại sớm quên em?

LÊ THỊ MAI KHANH

(Văn phòng Hội đồng Nhân dân -
UBND tỉnh Bạc Liêu)

Cô đơn

Tôi bây giờ vẫn một mình
Bời dè dặt quá nên đành vậy thôi
Bao nhiêu người đã đến rồi
Lại ra đi với những lời vô tâm

Đêm qua ngày lại âm thầm
Vẫn mình tôi với tháng năm tẻ
buồn
Vu vơ mấy cánh chuồn chuồn
Vừa đậu xuống, chợt bay luôn...
chập chờn
Có ai đâu để giận hờn
Đành lang thang với nỗi buồn
hoen mi
Đôi khi đi để mà đi...

Ninh Bình, 6-2001

PHẠM THỊ LAN

(Xóm Trung, Khánh Lợi,
Yên Khánh, Ninh Bình)

CÂU THƠ HAY

• **Trần Thị Huế** (Lớp 11A,
Trường PTTH Gia Viễn, Ninh
Bình)

Em đã yêu anh, đã nhớ thương
Chẳng bao giờ em coi là trót đại
Em yêu bằng tình yêu của người
con gái
Mãnh liệt dịu dàng, mãnh liệt
thủy chung.

• **Đặng Thị Hương Lan** (Thôn 5,
Vĩnh Niệm, An Hảo, Hải Phòng)

Em sợ lắm những tình yêu không
thực
Sẽ qua đi như những trận mưa
rào
Để lại đất những vệt hằn mãi mãi
Khiến lòng người như rãnh
nước trôi.

• **Nguyễn Ngọc Chanh** (47 Trần
Hung Đạo, Đông Hà, Quảng Trị)

Còn nhớ không anh
Sinh nhật em 18
Anh đến rồi đi ngay
Để lòng em chết sống
Giữa bạn bè nhìn quanh.

Một mình... ời

(Bài thơ *Một mình* của Trần Ngọc- KTGD 195)

*M*ột mình trong đời sống cũng là chuyện thường. Nhưng khi dồn dập cái “*một mình*” trong một bài thơ, thì cái *một mình* bỗng trở nên bất thường, cứ như vào một lúc... một mình nhất, tác giả muốn kêu lên: “*Một mình... ời!*”

“*Một mình nắng, một mình mưa
Một mình đi sớm về trưa một mình
Một mình một bóng lặng thinh
Một mình em khóc cho mình thế thôi
Một mình nỗi nhớ đầy vơi
Một mình chờ đợi để rồi... mất nhau
Một mình em ngắm hàng cau
Một mình em lượm lá trầu... héo khô*”.

Một mình chạy suốt bài thơ như một *thème* nền, mà sinh thời nhà thơ Trần Dần gọi bằng một thuật ngữ âm nhạc là *basso ostinato*, một thứ bè trầm lặp đi lặp lại để tạo một rãnh hằn, một vết nhấn suốt bài thơ. Trần Dần đã viết hẳn một tập thơ, tập “*Mùa sạch*” theo kiểu đó. Nhưng với bài thơ *Một mình*, dùng *bè trầm* đã không đơn thuần như một hình thức của thi pháp, nó là sự bộc lộ hồn nhiên của nội tâm, của thân phận, của nỗi cô đơn mà người làm thơ không giấu nổi trong lòng mình. Khi nỗi cô đơn được nói lên, dù nói *một mình*, nó là nỗi cô đơn được chia sẻ. Khi tình yêu được hát lên, dù là một tình yêu đơn phương, tình yêu ấy cũng được chia sẻ. Tác giả đã rất “*nhuyễn*” ca dao dân ca khi viết bài thơ này, cách đưa ca dao vào thơ rất ngọt, rất đúng chỗ. “*Một mình đi sớm về trưa một mình*” trong ca dao chỉ một mảnh đời, một thân phận phụ nữ, còn ở bài thơ này lại chỉ nỗi cô đơn, một nỗi cô đơn rất hôm nay, nghĩa là hiện đại. Những hình ảnh “*cau, trầu*” đưa vào bài thơ cũng không bị lạc, dù người đọc biết tác giả liên tưởng đến những biểu tượng “*cổ điển*” của chuyện tình yêu, cưới hỏi... Bởi “*Một mình em ngắm hàng cau*” cũng có thể là một tâm thế cô đơn của con người hiện đại, với những tâm trạng của người hôm nay. “*Một mình em khóc cho mình thế thôi*” thì ca dao xưa chưa tới được, bởi đó là một tâm trạng của nỗi niềm hôm nay được bộc lộ một cách thẳng thắn, không vòng vo, không tu từ. Có những bài thơ bắt đầu rất tình cờ, và tôi nghĩ, bài thơ *Một mình* này cũng bắt đầu tình cờ như vậy. Bắt đầu từ cái “*một mình*” mà bài thơ thành hình, bài thơ được cái “*xương sống*” *một mình* nâng dậy để đứng thẳng lên mà gọi “*một mình ời!*” Nhiều bài thơ trong một mục rất khiêm tốn “*Thơ tình bạn đọc*” lại khiến được người đọc đồng cảm, trước hết, bởi chúng được viết rất chân thành, rất thật. Và hơn thế, chúng được viết không dễ dãi, không đái bôi. “*Có gì nói nấy*”, nhưng phải “*có gì*” thì mới “*nói năng*” được chứ! T.T

Tâm tình bạn trẻ

Chúng mày bé đã yêu với đương!

Chị Thạch Thảo kính mến!

Em năm nay 17 tuổi đang là học sinh lớp 9, em đã thầm mến một người. Hình ảnh người đó lúc nào cũng trong tâm trí em, làm cho em không thể tập trung vào học tập được. Đạo này việc học tập của em, em cảm thấy sa sút nhiều, không biết phải làm sao. Vừa rồi người ấy cùng em và mấy bạn đi chơi, em và người ấy nói chuyện rất hợp nhau, em cảm tưởng người ấy cũng thích em. Em biết đối với bản thân em nói về chuyện này thì quá sớm, đang lứa tuổi ăn và học, hãy chú tâm vào học nhất là bây giờ mấy kỳ thi trước mắt sắp đến.

Chị ơi! Trước mặt người đó em tỏ ra không có ý gì ngoài tình bạn nhưng thực ra trong lòng em muốn hỏi người ấy đối với em như thế nào? Em giấu đi tình cảm của mình. Em không muốn các bạn trong lớp biết sẽ có rất nhiều rắc rối. Nhiều bạn gái lớp em tâm sự với em, thích người này người kia thì lúc đó em tỏ vẻ không để ý và thường có câu nói: **"Chúng mày bé đã yêu với đương"** và bây giờ chính em đã mắc phải, thật khó xử quá chị ạ! Chị biết không, hôm nay đến lớp em nghe được một tin khiến em không còn nghị lực để chấp nhận nó. Đó là người ấy đã nói với nhiều người bạn trai trong lớp em là người ấy thích một cô bạn ở lớp 9C, và sắp sửa đến sinh nhật của cô đó rồi. Những điều đó làm em thất vọng quá. Chị ơi! Em phải làm sao đây, khi không biết cách thoát ra khỏi những suy nghĩ lung tung. Nhiều lúc em nghĩ sao rắc rối vậy, mình sẽ quên người ấy đi và quan tâm đến việc học hành của mình. Nhưng càng gạt nó ra khỏi đầu thì nó lại càng khắc sâu hơn. Khi chị đọc những dòng tâm sự của em, chắc chị phải buồn cười lắm về đứa em nhỏ tuổi này. Em biết chúng em đang độ tuổi lớn phải trải qua một thời kỳ khó khăn trong tâm sinh lý, thường có tính bùng nổ trong mọi suy nghĩ. Em rất muốn chị và KTGD cho em một lời khuyên. Em phải làm gì để khỏi phải nghĩ về chuyện đó, chú tâm vào học, mà bây giờ mới có lớp 9. Và, em cũng phải làm sao biết được người ấy thích em hay không?

Mong hồi âm của chị.

Em gái

T.H

(Hà Tây)

T.H thân mến!

Chuyện của em chưa đến nỗi rắc rối đâu, vì, em mới chỉ thích thích người ấy, chưa sâu đậm gì. Chị có cảm tưởng với vài ba ánh mắt, vài ba nụ cười, vài... bốn câu chuyện bên đường với người ấy em thấy nao nao ở ngực, thấy muốn được hẹn hò... Và chỉ dừng lại ở mức lờn vờn đám mây gió đầy, gió đưa thế thôi. Dù sao thế cũng là rất thí vị, rất đẹp đấy. Má có hồng lên một chút, duyên có lẩy lên một chút khi gặp rồi lúc xa ngồi nhớ, tưởng tượng ra người ấy sẽ nói thế này với mình, mình sẽ đáp lại thế này, và thế là râm ran vui. Chị xin chia sẻ những tình cảm, rung động học trò ấy trong em - cô gái 17 tuổi (hình như em học chậm hai năm, bởi 17 tuổi lẽ ra em phải học lớp 11 cơ). Mặc dù trong thư em viết, em muốn giấu không cho ai biết là em đã để ý người ấy, nhưng bọn con gái nó tinh lắm, con ong bay qua chúng nó biết ngay là vừa hút mật hoa nào. Và dù khờ khạo đến mấy, người ấy chắc chắn cũng đã biết là em đã thích người ấy. Nhưng tín hiệu đáp trả lại không xuất hiện. Hiển nhiên có một sự thực là người ấy chưa thích em. Không phải do... trẻ con, do ngờ nghệch, do nhút nhát đâu, bởi vì nếu do các thứ đó thì chả dại gì người ấy khoe với các bạn trai là đang thích cô... gì đó ở lớp 9C bên cạnh. Khi chị phân tích rõ sự thật này chắc em sẽ buồn lắm. Nhưng thà để em buồn vài chút rồi sẽ cùng thời gian gột rửa nỗi buồn đi còn hơn ru em trong một giấc ảo tưởng. Em còn quá trẻ, như em đã xác định việc chính của em bây giờ là tập trung học. Vậy thì em sẽ tập trung học sao đây khi chỉ vài ba gợn tình xô đẩy thôi đã như là sóng bão trong em rồi? Vậy thì tạm thời cách quên tốt nhất đối với em lúc này là luôn luôn bấm câu thần chú: "*Chúng mày bé đã yêu với đương*" rồi cùng lũ bạn gái chọc ghẹo nhau, đi cắm trại, đi hái... trộm quả nhà ai đó cho chó đuổi cắn để cùng cười phá lên thật hồn nhiên. Khi em nhận được tâm tình này của chị thì mùa nghỉ hè đã đến. Hãy rủ bạn đến nhà mình chơi hoặc hẹn bạn - tớ sẽ đến "*phá*" nhà cậu - chỉ có tình bạn nghịch như quỷ sứ của lũ con gái mới làm nhạt đi, nhèo đi những uẩn khúc riêng tư. Còn, tình yêu mới sẽ xuất hiện ư? Chị không thể khuyên em là đừng đón nhận được. Bởi, nói cho cùng làm sao xua được gió ra khỏi cánh đồng lúa đang thì con gái.

Chị THẠCH THẢO

Phố hàng gánh.

Buon trái trong gia đình:

Nghề... “đi chợ”

Khu vực ngã tư bốn xã thuộc huyện Bình Chánh - TP.HCM cách đây vài năm về trước chỉ là khu ruộng trồng cây thì úng, cấy lúa thì khô, quang cảnh lèo tèo mấy căn nhà bám lấy vệ đường quanh năm nắng bụi mưa lầy. Thế mà bây giờ đông đúc sôi động hẳn lên. Giờ đây, những ngôi nhà cho thuê mọc lên như nấm gặp mưa. Vào thuê nhà ở đây chủ yếu là người lao động phổ thông, như làm thợ hồ, làm hăng, thợ sắt... nhưng đối tượng ở đông nhất là số chị em làm nghề “đi chợ”.

- Chị về lúc mấy giờ?

đã gần hết hàng rồi.

- Chắc hơn 11 giờ, hôm nay bán ở chỗ phố người Hoa vào ngày họ cúng bán thích lắm, mới hơn 10 giờ

- Đi trái cây mùa này còn được, chứ đi đồ ăn chán lắm chị ạ...

Đấy là câu chuyện trao đổi về

công việc bán hàng giữa chị Thà và chị Đại, ngụ tại khu ngã tư 4 xã. Những câu chuyện đại loại như vậy thì tối nào ở đây cũng xôn xao. Ngoài chuyện “Về lúc mấy giờ? Bán được bao nhiêu? Ngày mai dự định thế nào?”... thì dường như rất ít các chuyện khác. Những câu chuyện hỏi han, trao đổi công việc ấy là chủ đề chính cho khu vực có gần cả trăm người làm nghề “đi chợ” này. Cái nghề đi chợ bán hàng rong đã có từ lâu rồi, nhưng chỉ mới 3-4 năm lại đây thì công việc đi chợ đã thực sự thu hút nhiều người. Những người đi chợ nơi này chủ yếu quê ở ngoài bắc, đến từ rất nhiều tỉnh khác nhau: Phú Thọ, Hải Dương, Bắc Ninh, Bắc Giang, Thái Bình... cuộc sống nơi quê nhà quá đổi khó khăn. Tâm sự về việc ấy, chị Lan cho biết: chị quê ở Thuận Thành - Bắc Ninh, cả gia đình 4 người mà chỉ có 2 sào ruộng, công việc chưa làm đã hết. Không có công ăn việc làm chị đã vào đây để tìm việc. Chị bảo, đối với chị làm nghề đi chợ là tương đối phù hợp hơn cả, vì chị không còn trẻ nữa để xin vào các công ty, xí nghiệp, chỉ cần sắm một đôi quang gánh và một ít tiền vốn chừng hơn trăm ngàn đồng là có thể đi được rồi. Chị Hòa, là người có thâm niên trong nghề cho biết: Công việc đi chợ cách đây 4 năm về trước cả vùng này chừng được 2-3 đôi quang gánh là cùng. Lúc ấy bán rất chạy, bây giờ đông người bán quá, đi đụng nhau bán buôn giảm nhiều. Quê chị ở ngoài Hải Dương, ruộng ít lại không có nghề nghiệp gì khác nên sau mấy

ngày cấy, ngày gặt lại ngồi chơi. Chị theo người em trai vào Sài Gòn (năm 1995) đi phụ hồ, nhưng rồi gặp được người bạn làm nghề “gánh hàng rong” và dắt chị cùng làm. Chị tâm sự: “Ở những ngày đầu mới đi bán không được đâu, sáng gánh đi một gánh chiều lại gánh về còn gần như nguyên. Nhưng rồi nó quen, bán mãi cũng được”. Là người đi hàng trái cây (đi bán trái cây), trên đôi quang gánh của chị mùa nào thứ ấy, dăm ba ký xoài, vài ba ký cóc, một ít ổi, ít mận, chôm chôm, vải thiều... mỗi thứ một chút. Vào những ngày rằm ngày lễ thì bán hoa quả cúng, còn ngày thường thì bán trái cây ăn vặt cho công nhân, học sinh, sinh viên.

Cùng với người đi trái cây một số khác đi “đồ ăn” (bán mọi thứ dùng cho nấu ăn). Trên vai kiu kịt gánh hàng dường như đủ mọi thứ, từ những nắm hành đến cá thịt, rau, khoai... đủ cả. Cái nghề buôn gánh bán bưng này nó cũng phụ thuộc vào mùa và thời tiết. Vào mùa khô và đầu mùa mưa thì bán trái cây khá chạy, còn cuối mùa mưa đi đồ ăn lại dễ bán hơn. Chị Vân, bằng kinh nghiệm của mình nói về việc ấy: “Mưa gió thường thường mọi người ngại ra ngoài mua bán thức ăn, nên họ cứ tiện là chủ yếu... vào độ tháng 8-9 (âm lịch) khi cuối mùa mưa thường hay mưa dầm thì lúc ấy đi bán đồ ăn chạy lắm”.

Thu nhập của những người làm nghề này cũng còn tùy thuộc vào khả năng của từng người, mà theo như các chị gọi là cái “duyên” đi chợ. Có những người bán hàng rất đắt khách,

thu nhập hàng tháng trên 1 triệu. Nhưng bên cạnh đó cũng không ít người sau một thời gian đeo đuổi với nghề rồi cuối cùng phải tạ từ quang gánh để làm việc khác. Được mọi người cho biết thu nhập trung bình cũng được 8-9 trăm ngàn đồng/tháng (giao động từ 25-40 ngàn đồng/ngày), trừ chi phí ăn ở đi rồi còn gửi về quê được 500 ngàn đồng/tháng. “Thế cũng nhiều rồi, ở quê thì làm gì ra”, đây là câu nhận định của chị Ngà người đi chợ trái cây được xếp vào thứ hạng.

Mỗi ngày bắt đầu từ 5 giờ rưỡi, mọi người lại lục đục dậy sắp sửa quang gánh đón xe ôm đến chợ (Chợ Lớn - quận 5, TP.HCM) lấy hàng rồi gánh đi bán. Địa bàn hoạt động chủ yếu thuộc các khu vực quận 1, quận 5, quận 6, quận 10, quận 11 và quận Tân Bình. Ngày nào cũng thế, cứ đôn gánh trên vai chừng khoảng 40 kg hàng là dạo khắp đầu đường cuối phố. Nhiều khách hàng mua rồi quen cả giờ của người đi chợ.

Để kiếm được đồng tiền như vậy không phải là chuyện dễ dàng, mà đây những mồ hôi nước mắt, bất chấp cả ngày nắng cũng như ngày mưa. Về mặt tình cảm cũng đâu có kém gì, phải chấp nhận việc xa gia đình, xa quê thậm chí nhiều người bỏ cả con nhỏ cho bố mẹ để vào “đi chợ” kiếm tiền. Hai vợ chồng chị Hoan quê ở Thái Bình vào TP.HCM làm ăn. Chồng chị đạp xích lô, còn chị đi chợ, mỗi tháng gửi về nhà được hơn 1 triệu đồng, nhưng hai đứa con (đứa lớn 5 tuổi, đứa nhỏ 3 tuổi) còn rất nhỏ đã

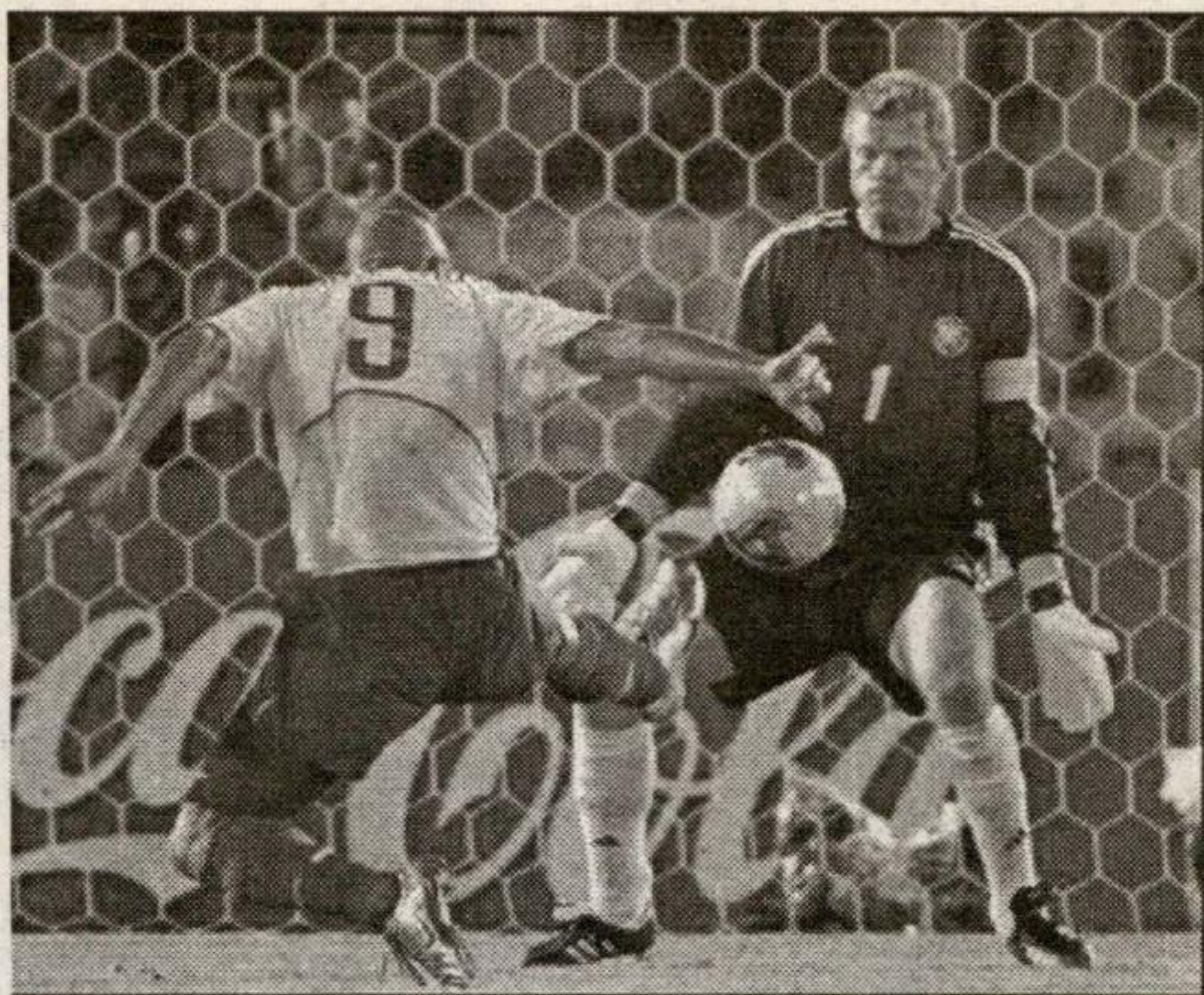
thiếu bàn tay chăm sóc của cha mẹ, các cháu do ông bà nội trông. Thế là ông bà già rồi mà còn phải nuôi con đỡ. Anh chị mỗi năm về một lần vào dịp tết. Được tôi gợi chuyện, chị tâm sự trong vẻ buồn buồn: “Nghĩ đến con cũng nhớ lắm anh ạ, nhưng ở ngoài ấy thì làm gì ra tiền, không lẽ cứ ngồi ôm con? Bây giờ không tranh thủ, mai này các cháu lớn lấy đâu ra tiền cho chúng nó ăn học...”. Mọi người vào đây làm ăn là chấp nhận tất cả, các chị bảo: Thời buổi người khôn của khó này cứ nơi đâu “dễ thở” là phải... xông ngay vào.

Khi cuộc sống còn quá khó khăn thì tình cảm con người dường như bị chai sạn. Mọi người chỉ tập trung đầu đầu vào việc kiếm tiền, thậm chí ngay cả bản thân mình cũng không còn được quan tâm nữa. Nhìn cảnh ăn ở tạm bợ của mọi người, tôi thực sự tủi lòng. Mọi người đến ở nơi đây không phải là thuê nhà hay thuê phòng mà là thuê... “chiếu”. Mỗi chiếu (chiếu một) có giá 60 ngàn đồng/tháng. Trong mỗi căn nhà có từ 15-20 người ở, trong nhà trọ không phòng, không vách ngăn, mỗi chỗ được ngăn cách bởi cái màn gió, cảnh ăn ở của mọi người thuộc dạng “siêu tập thể”. Với họ, nơi đâu cho thuê càng rẻ càng tốt vì chỉ cần một chỗ ngả lưng vào buổi tối là được rồi.

Thời buổi khó khăn như hiện nay, có công việc mà làm để kiếm ra đồng tiền cũng đã là tốt lắm rồi, tuy phải chịu cực nhưng với mọi người thì “có vẫn còn hơn không”.

KHẮC GIỚI

Vô địch Brazil

Ronaldo (Brazil) và Kahn (Đức) trong trận chung kết Brazil - Đức: 2-0, sân Yokohama ngày 30-6-2002.

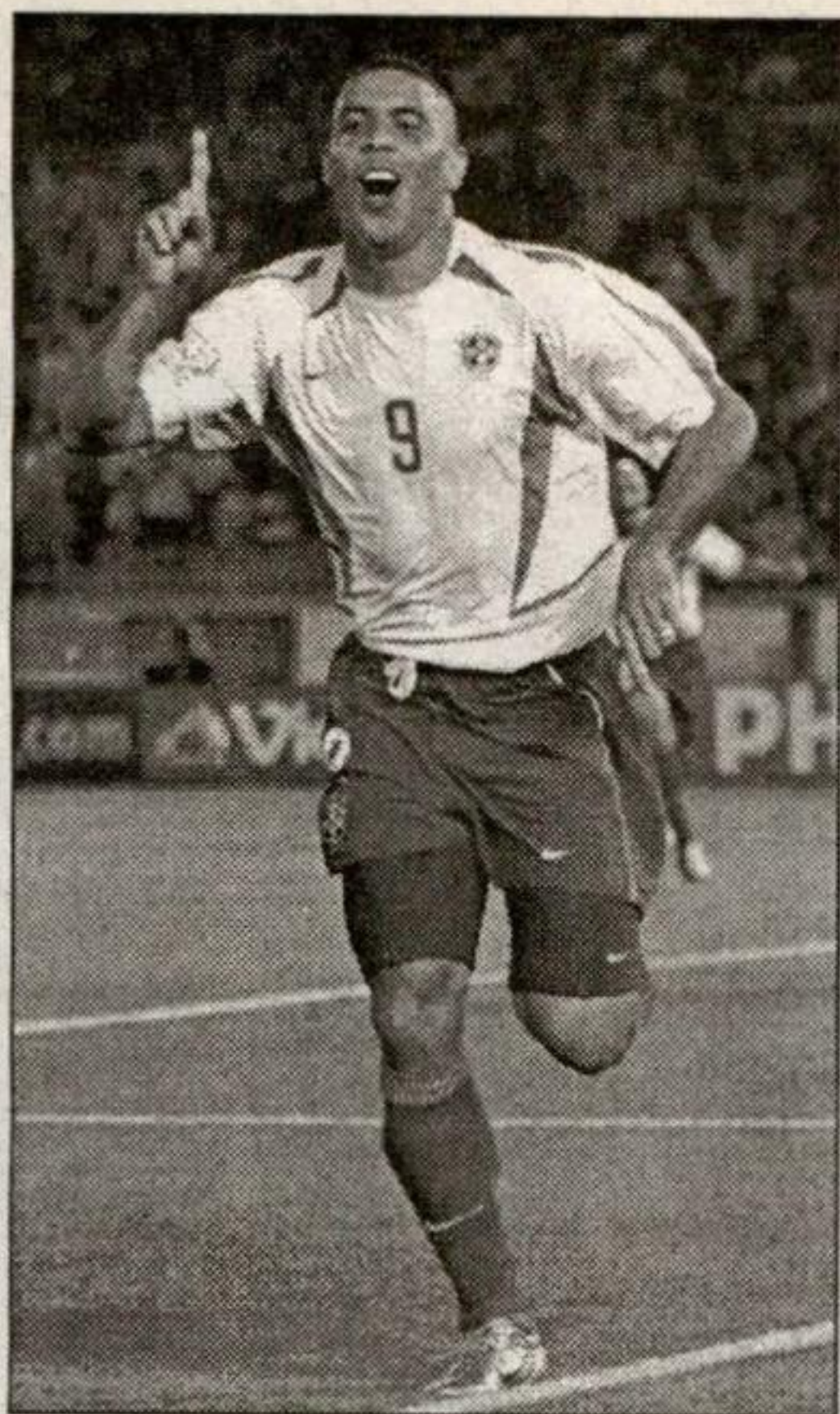
VÀ NHỮNG CON SỐ ĐẸP

Kể từ trận thua đầy cay đắng trước Uruguay trên sân nhà Maracana năm 1950, trận đấu được coi như trận chung kết, thì từ đó tới nay đã 7 lần Brazil vào thi đấu trận chung kết. “Ba chìm, bảy nổi...” còn đội bóng nào nổi hơn Brazil với con số 7, con số thần linh này nữa? Bảy lần vào chung kết, trong đó đã 5 lần vô địch (kể cả lần vô địch mới hôm kia đây), con số 5, tượng trưng ngũ hành, con số Thổ, ứng với màu áo vàng của Brazil, cũng là con số quá đẹp. Chưa hết, suốt vòng chung kết, Brazil đá đủ 7 trận và quan trọng hơn là thắng cả 7 trận. Tất cả các trận thắng đều giải quyết trong hai hiệp chính, không trận nào phải đá hiệp phụ hay

luân lưu. So với lần vô địch năm 1994, năm Brazil phải thắng nhiều trận quá chật vật, trận chung kết với Ý thì chỉ thắng trong loạt đá luân lưu 11 mét, và nhờ Roberto Baggio sút hỏng quả penalty, Brazil mới đoạt cúp. So thế thì ở World Cup này, Brazil lận đận ở vòng đấu loại bao nhiêu (chỉ được xếp hạng 3, và phải chờ tới trận cuối cùng mới biết mình đoạt vé đi Hàn - Nhật) thì ở vòng chung kết họ chơi ung dung và thắng thuyết phục bấy nhiêu. 7 trận thắng liên tiếp ghi được 18 bàn, chỉ để lọt lưới 4 bàn, con số 18 bàn thắng (9 nút) cũng là một con số tuyệt đẹp. Đó là đội ghi được nhiều bàn thắng nhất giải, và số bàn để lọt lưới tuy còn kém Đức một bàn (Đức lọt lưới

3 bàn) nhưng hiệu số bàn thắng – bại là +14 (5 nút) lại là một con số đẹp. Chưa hết, ở lần thứ 5 đoạt cúp này, Ronaldo đã phá vỡ một tiền lệ, một “lời nguyền” đã tồn tại suốt 24 năm nay, là vua phá lưới một vòng chung kết World Cup chỉ ghi được 6 bàn thắng. Ronaldo đã ghi 8 bàn trong 7 trận, trong đó ở trận chung kết với Đức anh ghi được hai bàn. Con số 8, không chỉ phá vỡ tiền lệ số bàn ghi được trong vòng chung kết, mà còn là số bàn thắng chỉ xuất hiện đúng 3 lần trong 17 vòng chung kết World Cup. Hai lần trước, đã có một cầu thủ Argentina (Guillermo Stabile) năm 1930 và một cầu thủ Brazil (Leonidas) năm 1938 ghi được 8 bàn. Trong Dịch Lý, con số 8 (Bát quái) cũng là một con số đẹp. Lại chưa hết. Trong trận chung kết với Đức, hai thời khắc “làm nên lịch sử” của Ronaldo và đội Brazil diễn ra vào phút 67 và phút 79, “ăn” vào 7 nút và 9 nút theo cách tính trong dân gian, lại nhằm hai con số đẹp, những con số mà người xin số xe rất thích nếu có được. Xem ra, mọi may mắn trong kỳ World Cup này đã dồn về cho Brazil, như để bù lại những cay đắng mà họ phải chịu đựng ở vòng đấu loại. Chính ở vòng loại đầy nhọc nhằn ấy, uy tín bóng đá Brazil đã xuống đến mức thấp nhất kể từ ngày họ tham gia vòng chung kết World Cup, đến nỗi không ai dám bắt họ sẽ là ứng cử viên vô địch. Nhưng vòng loại khác, còn vòng chung kết lại khác. Và sự khác biệt đầu tiên chính là sự xuất hiện trở lại của Ronaldo trong đội hình sau hai

năm bầm dập vì chấn thương. Ở France 98, trận chung kết là một nỗi đau đớn ê chề của đội tuyển Brazil và của Ronaldo, khi anh chơi như kẻ mất hồn trên sân và sau đó, bao nhiêu lời đồn đại hư thực không rõ ràng về một chứng bệnh kỳ lạ của Ronaldo trước trận đấu. Sau đó là những chấn thương liên tiếp, là hai năm liên phải trải qua nhiều ca mổ và dưỡng thương, đến mức ít người tin Ronaldo có thể trở lại sân cỏ dùng nói đến chuyện trở lại phong độ cao làm ít ai dám đặt cược vào Ronaldo lúc ấy, và nếu có ai, người ấy hẳn đã giàu to sau trận chung kết hôm rồi. Thực ra thì Brazil có phần nào may mắn khi ở một bảng không quá khó như Argentina, nhưng ngay trận đầu ra quân gặp Thổ Nhĩ Kỳ, chẳng phải lắm người ủng hộ Brazil đã phải thót tim lo cho đội bóng này sao? Và chẳng phải Thổ, chứ không phải Argentina hay Anh hay Thụy Điển đã giành huy chương đồng, đứng thứ ba thế giới một cách thuyết phục đó sao? Xem vậy thì Brazil gặp lại Thổ mà vẫn thắng, sau đó gặp Đức ở chung kết và thắng luôn, tức là Brazil đã thắng cả đội đứng thứ ba và đội đứng thứ nhì thế giới để nâng trên tay chiếc cúp vàng, đó cũng là một trong vài vòng chung kết Brazil chơi thuyết phục đến như vậy. Nếu trước giải người ta (kể cả báo giới và dân chúng Brazil) đã không tiếc lời chỉ trích, thậm chí nguyên rủa ông Scolari vì đủ thứ, từ chuyện thành tích quá tồi ở vòng loại đến chuyện ông Big Phil này kiên quyết gạt Romario khỏi đội hình, mặc

Sự vui mừng của Ronaldo sau khi ghi bàn thắng đầu tiên vào lưới đội Đức trong trận chung kết.

cho từ Tổng thống Brazil đến dân chúng biểu tình hay xin xỏ, thì bây giờ ngấm lại, mới thấy ông HLV này có lý. Hơn cả có lý, ông là một HLV đầy bản lĩnh, và quả là tài ba. Thật sự tài ba. Tất nhiên, nếu ông Scolari không có “bộ ba R” trong đội hình, nếu ông không có cặp hậu vệ cánh vừa dày dặn kinh nghiệm vừa tài năng Cafu - R.Carlos, nếu ông không có thủ môn Marcos bắt rất chắc chắn và phía trên anh là một trong những trung vệ giỏi nhất thế giới Lucio, nếu ông không có cặp tiền vệ phòng ngự Gilberto Silva-Kleberston, nếu ông không có... cả đội hình Brazil như hôm nay thì

làm sao ông “gột nên hồ” cho được? Nhưng phải nói, cách nhìn nhận vai trò từng cầu thủ trong một đội hình chiến thuật, cách ứng xử rất linh hoạt. Họ đã chơi tấn công, lấy tấn công làm chính, nhưng đồng thời biết chơi phòng thủ chiến thuật, biết chơi “khổ nhục kế” khi cần phải bảo vệ tỷ số. Nhưng trên hết, Brazil đoạt chức vô địch xứng đáng vì họ là đội bóng chơi tấn công vừa đẹp mắt vừa bất ngờ, vừa sử dụng tối đa kỹ thuật cá nhân của cầu thủ vừa biết đưa kỹ thuật ấy vào một đội hình chiến thuật nhuần nhuyễn, linh hoạt. Chiến thắng của Brazil hôm nay đã khiến toàn thế giới “tâm phục khẩu phục”, kể cả những đội bóng vốn là kinh địch của Brazil. May mắn là phần không thể thiếu trong bóng đá, nhưng may mắn chỉ đóng một vai trò “khiêm tốn” trong chiến thắng của Brazil hôm nay. Những con số đẹp, những con số biết nói, những con số đã trở về với Brazil, với Ronaldo theo kiểu “của Cesar lại trả về Cesar”, của Brazil thì trả về cho Brazil, và của Ronaldo cũng nên trả lại cho Ronaldo. Nhưng đừng quên, 8 bàn thắng của Ronaldo hôm nay có không ít công sức và dấu ấn của đồng đội anh góp vào. Rivaldo vốn nổi tiếng vì chơi hơi cá nhân, đã chơi hoàn toàn vì đồng đội, vì tập thể trong trận chung kết, và cả hai bàn thắng đưa Brazil lên ngôi vô địch của Ronaldo đều in đậm dấu ấn Rivaldo. ■

THANH THẢO

**“SÁCH DẠY CON” ĐANG BÁN CHẠY HÀNG
ĐẦU Ở ĐÀI LOAN**

Sáng tạo bản thân

LƯU DUNG

Lao động và tuổi tác

Cha rất thích trò chuyện với thầy thuốc, vì họ nói thường rất “duy vật” dù cha là người duy tâm. Từ “duy vật” theo cha không mang hết ý nghĩa của nó, có lẽ nên nói là “theo thực tế”.

Các bác sĩ thường xem cơ thể người như cái máy, hỏng đâu sửa đó, không sửa là sinh chuyện. Thậm chí văn hóa cũng được họ phân tích dưới các khoa học khác. Ví như họ phân tích hàm lượng một số chất trong cơ thể để dự đoán khuynh hướng tự sát; phân tích mối quan hệ giữa gien và tội phạm. Thậm chí người ta còn cho rằng màu sắc rực rỡ trong tranh Van Gogh có liên quan tới các thứ thuốc kích thích mà ông dùng.

Tối qua, bác sĩ, nhà sưu tầm có tiếng ở New York Dương Ân Thắng tới phòng tranh, tâm sự: “Rất nhiều họa sĩ về già vẽ chẳng ra làm sao, song không thể bỏ qua, vì hồi trẻ họ vẽ đẹp cực đẹp. Biết làm sao, họa sĩ về già, mắt kém, tay run, sức khỏe kém, tất nhiên vẽ phải khác. Mỗi thời một phong cách, cũng chẳng cần trẻ phải giả bộ già, già phải ra dáng trẻ”.

Câu nói của ông làm cha nhớ tới một lần tụ họp với một số nhà thơ, mọi người đều nói có cảm giác thời thanh niên thơ họ hay dùng điển cố, rõ ràng là nhớ từ thời học sinh. Trung niên về sau, dù đọc không ít và cũng thử viết nhiều cách, song câu chữ cuối cùng vẫn chỉ tự nhiên như lời nói hằng ngày.

Cha nhận ra, ở Đài Loan sách giáo khoa vài năm lại cải tiến, nên đọc văn, báo cũng có thể nhận ra khoảng tuổi của tác giả. Bởi vì kiến thức, câu chữ trong nhà trường đã vô tình “nhập” vào tác phẩm của họ.

Các tác giả trẻ ưa dùng các câu cú hóc hiểm, nhà văn già lại dùng câu bình dị, không cầu uyên bác. Tác phẩm của họ vì thế khiến người đọc cảm động.

Vấn đề là, nếu họ thuở nhỏ không khát học, thời thanh niên không xông pha, trung niên không hùng hồn thì về già khó có được tác phẩm giản dị mà tinh tế.

Cha hình dung, lao động một đời người như khai khoáng. Tuổi nhỏ,

thể lực, trí nhớ tốt cần ra sức đào bới, được càng nhiều càng tốt, không sợ không có “kho” để chứa. Thời thanh niên là lúc đem phân loại quặng, bắt đầu cầu tinh. Trung niên là lúc luyện quặng, càng ngày càng ít, đó cũng là lúc dùng đến kinh nghiệm. Còn tuổi già, đó là lúc dùng vàng mười chế tạo thành tác phẩm nghệ thuật. Trong quá trình chế tạo, kim loại không gia tăng, thậm chí tiêu hao, song lại có một giá trị hơn hẳn.

Con còn có một chặng đường dài trước mặt, hãy gắng sức đào bới.

Nếu không có một kho đầy quặng, lấy gì để gạn lọc, tinh chế!

So sánh

Chiều nay, Joanna gọi điện thoại, nhân thể cha hỏi: “Điểm của Joanna hơn hay kém con?”. Con trả lời: “Khá hơn một chút”. Cha ngạc nhiên: “Điểm trung bình của con là hơn 96, vậy mà Joanna còn hơn?”. Con có vẻ không vui, nói: “Như thế đã là gì, còn có Amada được 99 điểm, đã xinh lại tham gia nhiều hoạt động ngoại khóa”. Và cuối cùng con có vẻ cáu kỉnh khi nói bằng tiếng Anh: “Vì sao hay so sánh con với người khác, con là con, họ là họ”.

Mấy năm gần đây, mỗi khi cha so sánh con với người khác, con đều có vẻ cáu kỉnh như vậy. Cha nói chuyện với mấy người bạn thì được biết con cái họ cũng không thích so sánh với người khác.

Đúng vậy, sống trong một đất nước rộng hàng triệu cây số vuông, con có thể tìm được không gian sinh tồn, chỗ này không ở được thì có thể đến chỗ khác.

Thế nhưng con cũng nên biết, khi con muốn lên một đỉnh núi thì cũng có anh tài ở triệu cây số vuông này muốn lên. Muốn giành ngôi quán quân hùng biện ở New York, con đã thất bại, nếu là cuộc thi toàn quốc, con liệu cơ hội chiến thắng?

Thực tế, chúng ta sinh ra trong một thế giới cạnh tranh. Cho dù thời đại này của cải đã phong phú, khoa học phát triển, nhưng đây vẫn là thời đại cạnh tranh tri thức khốc liệt. Không chỉ cạnh tranh về tri thức, kỹ thuật, hãy nhìn lại thành tích thể thao khoảng 40 năm trước, sẽ thấy các nhà vô địch thời đó thậm chí khó được dự vòng sơ loại các cuộc so tài đỉnh cao ngày nay.

Ngày xưa ở Trung Quốc, ai chạy nhanh nhất làng đã được xưng tụng “chân gió”, bởi vì thời đó vượt qua một quả núi là đã sang một vùng thổ âm khác. Ngày nay tham gia các cuộc thi quốc tế, mới hay những người vẫn được mệnh danh kiêu tiểu thuyết võ hiệp “khinh công lướt trên cỏ” phải cố lắm mới khỏi về bết. Song cũng nhờ các cuộc thi như vậy, người ta mới nỗ lực học hỏi, tự đề cao yêu cầu.

So sánh, thật không bao giờ là việc dễ chịu. Không dễ chịu vì nó phá tan ảo tưởng về bản thân, cũng có thể nói là nó đưa ta trở về thực tế.

Chu Du có lần than: “Trời đã sinh ta, sao còn sinh Lợm”. Như vậy

có thể suy, tại một cuộc thi người về thứ hai than “nếu người về nhất không tham gia thì tôi đã vô địch!”. Người về thứ ba than “nếu không có người về nhất, nhì tham gia thì tôi đã vô địch!”.

Một thế giới như vậy có tiến bộ được không?

Hãy nhớ, không so sánh với người khác không có nghĩa là giảm được sự cạnh tranh. Thi đại học có kẻ trúng, người trượt. Con không so sánh với người khác thì sẽ có người khác so sánh với con. Thế giới này là một cuộc đua lớn; thậm chí để hoài thai một con người cũng đã là một cuộc cạnh tranh khốc liệt.

So sánh, không phải là để thấy anh cao mà là để thấy tôi thấp. Cạnh tranh không phải là loại trừ người khác mà là hòa đồng một cách tích cực, là để hiểu mọi người, khẳng định bản thân.

Cuối cùng cha muốn hỏi, nếu như con không thích so sánh, làm sao con nhớ điểm trung bình của Joanna?

Để cha trả lời, con vẫn ngầm so sánh!

Phép lịch sự cơ bản

Con có nhớ hồi trước khi nhà ta chuyển đến Bayside, mỗi chiều thường đi dạo mấy phố rồi đến một cửa hàng tạp hóa chơi điện tử. Trước cửa tiệm thường có mấy cậu thanh niên 16 - 17 tuổi cạo trọc hay để đầu tóc kỳ quái đang hò hét âm ỹ. Ta còn thấy họ tụ tập hút bồ đà ở các góc phố.

Thế nhưng, chúng ta dần nhận ra họ là những người “anh không động tới tôi thì tôi không động tới anh”. Thậm chí có thể nói, họ là những người lễ phép.

Khi chúng ta bước vào, nếu như họ đang đứng ở cửa, lập tức họ sẽ tránh ra bên và nói: xin lỗi (*excuse me*)!

Khi chúng ta chơi thua một bài, họ đứng ở bên máy tay cầm “xèng” có ý chờ và hỏi lịch sự: “Bác xong chưa, cháu có thể chơi được không? (*Are you finished? May I take it?*)”

Lúc đầu cha còn ngờ, vì sao họ lễ phép như vậy, hay vì chúng ta là người phương Đông, đối với khách lạ họ giữ khách khí? Hay vì cha đã 30 còn con chưa lên 10, không thuộc lứa tuổi của họ nên được “nhường nhịn”?

Sau một thời gian, cha nhận ra đối với ai họ cũng như vậy.

Một lần nói chuyện với bạn người Mỹ về chuyện đó mới được biết, bọn trẻ đó được giáo dục phép lịch sự trong gia đình từ nhỏ, lại sống trong môi trường ai cũng ứng xử hòa nhã nên lễ phép trở thành phản ứng tự nhiên, không phải “động não”. Những đứa trẻ đó lớn lên có thể hư hỏng, song sự lễ phép học từ nhỏ không thay đổi mấy.

(Xem tiếp trang 85)

Vợ giận thì chồng... làm thơ...

Ở chân núi Bình Sơn, nơi có lăng mộ của dòng họ Mạc (Hà Tiên), có đôi vợ chồng bác Bảy chuyên bán đồ lưu niệm. Chồng tíu, tít chào hàng, vợ nhanh tay gói ghém, khách nhìn qua cũng biết "lão chồng" này dẫu đã ngoài 65 vẫn còn biết cách nịnh "lão vợ" cũng đã ngoài lục tuần. Bà con xung quanh vẫn gọi ông già vui tính này là "Bác Bảy". Người ta thường nói:

"Chồng giận thì vợ làm lành ... Miệng cười tủm tỉm rằng anh giận gì?"

Còn bác Bảy thì khác, mỗi lần vợ giận, bác lại làm thơ "nịnh vợ" và thế là giận mấy thì giận, cứ nghe thơ chồng "nịnh" là bác Bảy gái lại... cười tủm tỉm liền. Bác có vô số bài thơ tặng vợ như thế. KTGD xin giới thiệu một bài của bác.

Vợ là gì?

Thân thương hai tiếng vợ mình
Trăm năm trăm nghĩa trăm tình ai ơi!
Vợ là bạn đày bạn đòi,
Cùng chung xây đắp cơ ngơi cửa nhà
Ngày ngày vợ là quán gia
Đi chơi, đi hội vợ là... tình nhân
Khi nào lỡ bước sa chân,
Vợ là chị gái lau dòng lệ em
Khi nào bụng dạ đói mềm
Vợ là em gái dịu hiền canh com
Khi nào ốm yếu gầy mòn
Vợ là bác sĩ hết lòng chăm nom
Trăm năm chiến đấu nhọc nhằn
Vợ là đồng đội cùng ăn cùng làm
Khi nào gầy gổ vợ can
Vợ là nhân tố trong ban giải hòa
Mai sau trắng mặt có già
Thì ai ơi...vợ vẫn là trắng non...

TRẦN KIM BẢY

(298 đường Phương Thành,
thị xã Hà Tiên, Kiên Giang)

Đung đưa vọng vang thánh đường tình ái

Thơ tình đã là một khái niệm xưa gần bằng... trái đất. Từ xa xưa xa xưa, các nhà thơ đã làm thơ tình. Bây giờ thơ tình còn nhiều hơn, những lời thầm thì du dương “anh yêu”, “em yêu” chất ngập trong các tập thơ, có lấy xe mà chở lấy đầu mà đong cũng không thể hết được. Chỉ cần lật vài ba tập thơ xuất bản gần đây, dễ dàng phát hiện ra một điều: vấn đề quan trọng của thi ca là thơ tình, không có thơ tình là không... sống nổi đâu!

Đầu tiên là một tập thơ rất hay, nghe đồn được đưa vào chung khảo xét tuyển giải thưởng thơ của Hội Nhà văn Việt Nam năm nay, có tên gọi “*Thời hoa đỏ*”. Công bằng mà nói, đây là một tập thơ khá nhất mà Nhà xuất bản Văn Học vinh dự được ấn hành trong vài năm gần đây. Thế nhưng, không hiểu vì lý do gì lại xuất hiện giữa những bài thơ hay là vài câu thơ tình trên mức nồng nàn. Ví dụ, bài thơ “*Miền yêu*” nghe sơ đã thấy tình, đọc vào thấy tình... rùng rợn: “*Hai trái tim, hai trái đầu mùa/ Đung đưa vọng vang giữa thánh đường tình ái*”. Nếu kỹ tính hơn, tác giả có thể loại bỏ những câu suốt mượt như thế, và nếu có trách nhiệm hơn thì người biên tập sẽ làm cho tập thơ bớt đi những cơn nguội canh cặn như thế!

Cũng với tâm trạng đắm đuối quá mức, tác giả H.M.Đ đã viết những câu thơ có mùi mẫn hơi gần với trích đoạn cải lương trong tập thơ “*Ở giữa ngày đông*”. Bài thơ “*Tình yêu chưa một lần hò hẹn*” cho thấy sự hẹn hò hoàn toàn vớ vẩn: “*Hãy nói với nhau một lời hò hẹn/ Một ngày yêu, chờ đợi một đời yêu/ Chúng ta đang trong vòng đắm đuối/ Hạnh phúc một đời cũng ở một ngày yêu*”. Đúng là khi ở trong vòng đắm đuối người ta hay quên... sự chết đuối của cảm xúc!

Không chỉ tác giả lớn tuổi mới viết những câu thơ tình bay vút tận “thánh đường tình ái”, mà tác giả trẻ H.Q.V trong thi phẩm “*Cô đơn*” (NXB Thanh Niên) cũng tỏ ra tâm huyết với thể loại “tân cổ giao duyên”. Bài thơ “*Em đã ghen*” như chớp hiện một khoảnh khắc diệu kỳ vừa ghen vừa tuông: “*Em đã ghen rồi, tức đã yêu/ Giận dữ càng hơn mỗi lúc nhiều/ Chỉ muốn một mình không san sẻ/ Càng hay nũng nịu với người yêu*”. Xin đánh cược, cô gái nào hay ghen hoặc lỡ ghen, thậm chí có máu Hoạn Thư khi đọc được bài thơ bốn câu này sẽ lập tức... nín ghen!

Chỉ ba đoạn thơ ngắn ngắn đã thấy vì sao thơ tình càng ngày càng ít người đọc hơn. Ca khúc đã xuất hiện dòng nhạc “*não tình*” thì thi ca cũng không chịu thua kém về khoản tình duyên lưu luyến lặn độn lao đao. Cứ đọc đến thơ tình là thấy nhuôm nhuốm một sắc màu bi kịch, nhưng đọc xong lại vỡ ra bao la những làn hương... hài kịch! Vâng, xin chào “em yêu” (đồng kính chào “anh yêu”!) trong cơn mê... tình!

THI SĨ DỎM

Sổ tay
phóng viên

Ca từ như... của rơi

Đời sống âm nhạc nước ta thực sự chỉ hiện diện bằng ca khúc, chứ các thể loại khác như giao hưởng, thính phòng vẫn còn quá xa lạ với công chúng. Thế nhưng, mối quan hệ giữa ca từ và khúc thức chưa được sòng phẳng lắm. Lâu nay mối quan hệ giữa nhà thơ - tác giả ca từ và nhạc sĩ - tác giả khúc thức, luôn là mối quan hệ tế nhị. Nói ra thì buồn, mà không nói ra thì hơi không công bằng. Nhân dịp giới nhạc sĩ đón nhận sự ra đời của Trung tâm Bảo vệ quyền tác giả âm nhạc, xin được nhắc một chút về quyền tác giả của nhà thơ vốn hay bị... bỏ quên!

Không phải nhạc sĩ nào cũng có khả năng viết ca từ hay như Văn Cao, Trịnh Công Sơn, Đoàn Chuẩn... Ngay cả vài nhạc sĩ viết ca từ nghe lọt lỗ tai như Hoàng Hiệp hay Trần Tiến cũng nhiều khi mượn ý tưởng của các nhà thơ. Ai chả biết ca khúc “*Cô gái vót chông*” xuất phát từ nguyên tác nhà thơ người dân tộc thiểu số-Môchôiloi, còn ca khúc “*Sao em nữ tội lấy chồng*” lấy hồn vía bài thơ “*Lá diêu bông*” của thi sĩ Hoàng Cầm. Và nhiều, rất nhiều ca khúc phổ từ thơ mà nhạc sĩ chả thèm nhớ tác giả ca từ là ai. Nhìn vào hai giải thưởng cao quý là Giải thưởng Hồ Chí Minh và Giải thưởng Nhà nước về văn học nghệ thuật, có khá nhiều nhạc sĩ đoạt giải nhờ những ca khúc phổ thơ đấy thôi. Nếu không có ca từ giàu biểu cảm chưa chắc các nhạc sĩ tài năng có được những ca khúc hay. Sự đóng góp quan trọng của các nhà thơ vào thành công ca khúc là điều những nhạc sĩ chân chính không thể nào không ghi nhận và tri ân!

Thế nhưng, có những buổi giao lưu hay trả lời phỏng vấn báo chí, nhiều nhạc sĩ có ca khúc nổi tiếng bỗng lảng trí mà quên mất nhà thơ. Có nhiều nhạc sĩ chỉ nhận mình là tác giả duy nhất và nói thao thao bất tuyệt về cảm hứng của bản thân khi viết ca khúc ấy. Nực cười hơn, không ít nhạc sĩ hình thành quan niệm mình đã ban ơn cho nhà thơ khi phổ nhạc trên lời thơ của họ, bằng cách vỗ ngực tự hào: “*Nhờ tôi phổ nhạc mà người ta mới biết đến thơ ông!*”. Nghe mà xót xa, nghe mà tủi hổ vì ứng xử thiếu văn hóa của những người sáng tạo! Có ép thì ép dầu ép mỡ ai nỡ ép... nhà thơ. Nhạc sĩ Trần Quang Lộc liên tục bị hai nhà thơ lên tiếng đòi trả lại tác quyền ca từ trong hai ca khúc “*Về đây nghe em*” và “*Có phải em mùa thu Hà Nội*” là một minh chứng nhãn tiền! Nhiều nhà thơ rất yêu mến nhạc sĩ Phú Quang bởi, dù lấy một ý hoặc một câu của nhà thơ anh đều ghi rõ tác giả ca từ, và mỗi đêm nhạc của mình lại mời các nhà thơ đến dự để trả nhuận bút và cảm ơn trước đông đảo khán giả!

Ca từ không phải là... của rơi. Nghị định 61/CP về nhuận bút qui định tác giả ca từ được hưởng 20-50% nhuận bút của ca khúc. Còn một đơn vị sản xuất ấn phẩm karaoke thì trả tác quyền 7-3 cho nhà thơ và nhạc sĩ, bởi lẽ ca từ có vị trí khá quan trọng trước màn hình karaoke khi hát! Hy vọng nhạc sĩ biết đòi tác quyền thì hãy trả tác quyền cho nhà thơ!

T.H

KIẾM CHUYÊN LÀM QUÀ

Vào quãng này, tháng 6 và tháng 7, những hoạt động từ thiện diễn ra tập trung nhất trong năm, có thể xem như mùa làm từ thiện. Bởi vì tháng 6 liên quan đến ngày Quốc tế thiếu nhi, lại là tháng hè, cho nên bao giờ cũng là tháng chăm sóc thiếu niên nhi đồng - mà đã chăm

bệnh viện nọ ở Hà Nội, vào ngày khai trương một nồi cháo phát không cho bệnh nhân nghèo nhằm tăng hiệu quả điều trị của một nhóm các bà các chị từ thiện. Nồi cháo này có ý nghĩa ghê lắm, vì bệnh nhân nghèo, bệnh nhân ở xa đến thường chẳng có đủ cả tiền nong lẫn thời gian để được ăn uống tử tế trong khi nằm viện, nên một bát cháo dinh dưỡng ngon lành, đủ chất sẽ góp phần giúp họ mau chóng khỏe khoắn và lành bệnh. Công việc cao đẹp như thế, các nhà từ thiện của

Từ thiện cũng phải... từ từ

sóc thiếu niên nhi đồng, đối tượng cần hướng đến đầu tiên phải là những em bé không nhà không cửa, lang thang kiếm sống trên hè phố, những em bé sống trong các làng S.O.S, các trung tâm nuôi dưỡng, bảo trợ... Hết tháng 6, sang tháng 7, lại đến ngày đền ơn đáp nghĩa... Nói tóm lại, các nhà từ thiện, các nhà hảo tâm chắc chắn sẽ coi hai tháng này là hai tháng bận rộn nhất trong năm. Cứ theo dõi trên ti-vi, thấy nhiều cảnh cảm động và đầm ấm lắm, chúng ta cứ yên tâm vì truyền thống bầu thương lấy bí, lá lành đùm lá rách của cha ông xưa vẫn còn, hơn thế, lại ngày càng rục rờ và phát triển.

Thật ra, nói điều gì không hay về các nhà từ thiện thì quả là phải tội. Nếu không có tấm lòng thì làm sao làm được từ thiện. Cho nên trước hết, với các nhà từ thiện, không có lời nào hơn là lời cảm ơn chung của cả cộng đồng. Khổ nỗi các nhà từ thiện, chỉ một số rất ít thôi, vô ý quá (chứ không phải là vô tâm quá), thành thử hành động từ thiện của họ nhiều khi bị xóa mờ phần nào. Lấy ví dụ như ở một

chúng ta thật đáng trân trọng, nếu như hôm ấy, các bà các chị không ăn mặc lòe loẹt quá, váy không ngắn quá, vớ không trắng quá... Khổ thế, toàn là tiểu tiết, nói ra cũng buồn cười. Đã thế, bệnh nhân được dặn dò là cháo sẽ được phát lúc 9 giờ nên nhiều người hăm hở mang cặp lồng đến lĩnh, bệnh nhân thì ăn mặc đồ bệnh viện xuống cấp, trông chẳng ra sao cả, tay xách cặp lồng, bát, chén đi ra đi vào. Đến tận 12 giờ cháo vẫn chưa được múc ra, nồi cháo thơm lừng như thế, chỉ vì buổi khai trương rộn ràng có quá nhiều diễn văn và đáp từ, quá nhiều tiết mục hát múa, và quá nhiều phát biểu được nói lên trong những phút giây xúc động nghẹn ngào trào nước mắt, nên cứ kéo dài mãi. Từ thiện, hóa ra cũng phải từ từ, là nói về phía bệnh nhân ấy. Đây chỉ là ví dụ thôi, một ví dụ người viết bài này được tham dự, từ đó về sau cứ thấy buổi khai trương việc từ thiện rộn ràng nào trên ti-vi, tự dung lòng lại thấy ngái ngái thế nào ấy. ■

THỊ MƠ

Cách phòng say xe, say tàu thuyền

Có những người vừa ngồi lên xe đã nhức đầu, hoa mắt, buồn nôn và có khi còn bị toát mồ hôi hột, mặt trắng bệch. Hiện tượng này là do bộ phận tiền đình để điều tiết sự cân bằng vị trí của những người đó quá mẫn cảm, không chịu nổi sự chòng chành của tàu xe trong một thời gian dài. Ngoài ra, sự ảnh hưởng không tốt đến cơ quan khứu giác của mùi xăng, dầu ma – dút, sự mệt mỏi, oi bức, thiếu ngủ... cũng là nguyên nhân dẫn đến việc say tàu xe.

Muốn hạn chế và tránh được hiện tượng say tàu xe? Trước hết, trước khi lên xe bạn đừng ăn quá no, vì sẽ làm dạ dày khó chịu dẫn đến nôn mửa; nhưng cũng không nên để quá đói, vì đói dễ làm hạ đường huyết, bạn sẽ bị váng đầu, đổ mồ hôi. Khi lên tàu xe, nên tìm chỗ ngồi phía trên cho đỡ bị xóc và nhất thiết không được nhìn ra ngoài cửa sổ, để khỏi bị hoa mắt nhức đầu do các vật bên ngoài chạy quá nhanh. Ngoài ra, thắt lưng cho chặt lại để làm giảm bớt chấn động của cơ quan nội tạng, ngồi nơi thông thoáng gió để giảm bớt kích thích không có lợi. Bạn nên uống trước một ít thuốc chống say tàu xe và có thể làm theo một trong các cách sau:

- Khi lên xe, bạn hãy **cầm một lát gừng tươi** sống thường xuyên đưa lên mũi ngửi.
- Trước khi lên xe, bạn hãy **đắp một lát gừng tươi** lên rốn rồi lấy băng dính y tế dán chặt lại, khi đi đến nơi mới bỏ ra.
- Trước khi đi xa, **giã nát 50g gừng tươi**, trộn với đường trắng rồi ăn.
- Hãy **ngậm hai lát gừng tươi** trong lúc ngồi trên tàu xe, đến nơi xuống xe hãy nhả ra. Cách này cũng làm đỡ say xe rất nhiều.
- Trước khi lên xe một tiếng, bạn hãy **dùng vỏ quýt tươi** (hay vỏ cam tươi cũng được) hương thảng vào mũi rồi gập đôi vỏ về phía trong để tinh dầu vỏ quýt bắn ra rồi hít vào trong mũi. Khi đã lên xe, bóp thêm tinh dầu cam quýt vào mũi, chống say tàu xe rất tốt.
- Trước khi lên xe hãy **dán cao “Thương thấp chỉ thống”** (của Trung Quốc sản xuất) lên rốn là có thể đi xe 8-9 tiếng liền trong ngày mà không hề bị say.
- Trước khi lên xe **dán hai miếng băng dính y tế** lên động mạch hai cổ tay là có thể bình an vô sự.
- Hoặc **vẩy một ít dầu gió vào khẩu trang** rồi đeo lên mũi cũng có thể phòng say tàu xe rất tốt.

■
LÊ CHÂU

(Sưu tầm)

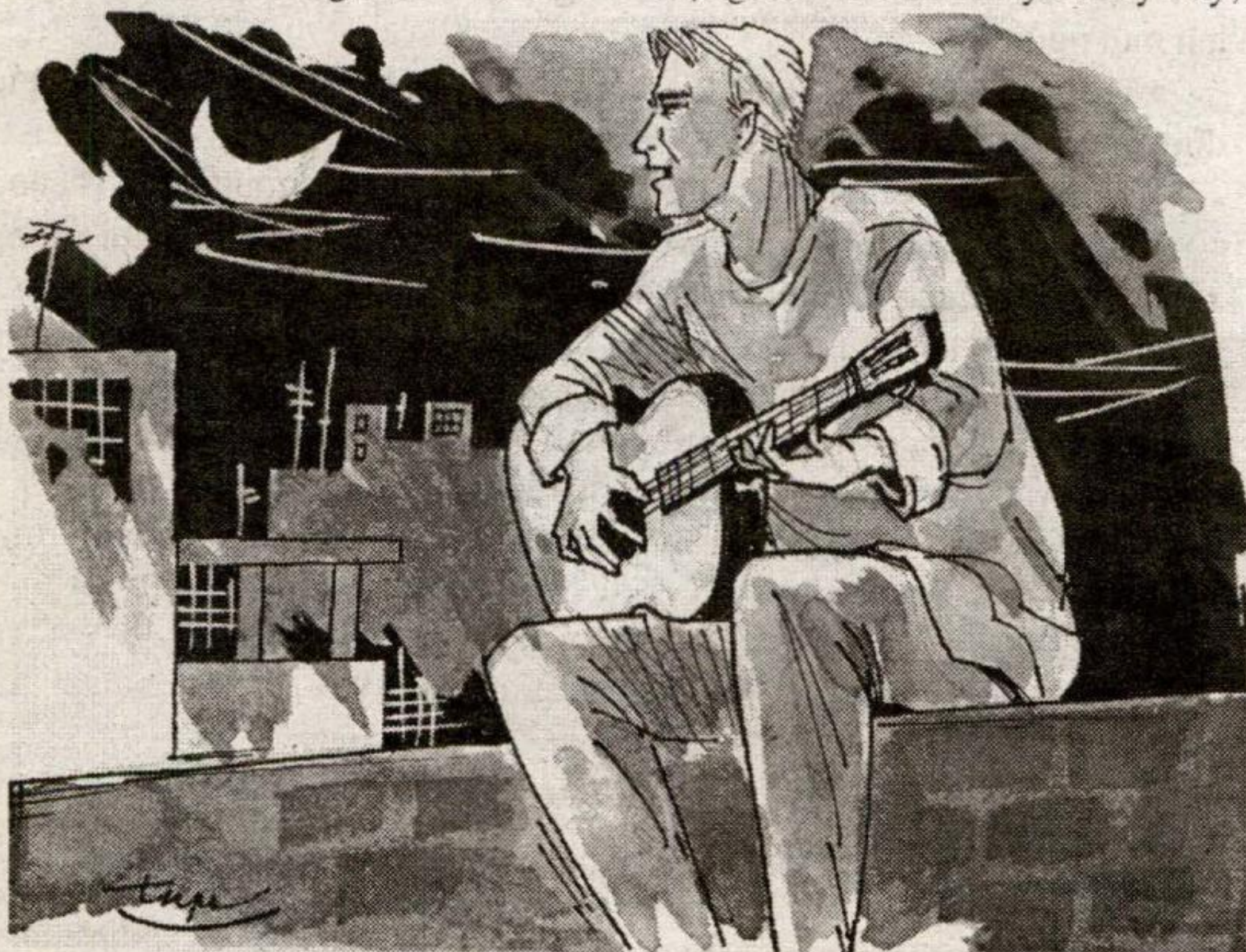
KÝ SỰ NHỮNG MỐI TÌNH **Karaoke**

Tình “tây bụi”

MÔ TÒA
(Tiếp theo)

C hàng “tây bụi” tưởng tượng ra một ngôi nhà sàn nhỏ nhỏ, cất bên bờ suối róc rách, xung quanh là núi non và rừng cây, ở đó, không ồn ào xe cộ, không ô nhiễm môi trường. Đời sống đô thị được chương trình hóa tới từng ngày, từng giờ, nhốt mình trong những căn phòng kính, suốt ngày dán mắt vào màn hình vi tính, cuộc sống quay tròn như con chuột đánh vòng đã làm anh chán ngấy. Anh dần thân vào cuộc sống lang thang này cũng chỉ vì muốn trốn tránh những tiện nghi, máy móc trong những thành phố bê tông, cao ốc mọc như rừng, muốn xa lánh

những con người luôn bận rộn, tấp nập trong những văn phòng sang trọng và hiện đại. Có lẽ A Lua, cô gái vùng cao đã có lý khi cô hát: “*Đôi ta cùng sống vui êm đềm giữa núi rừng...*”. Anh sẽ ở lại đây, chung sống với cô, cắt đứt hoàn toàn mọi liên hệ với thế giới văn minh. Buổi sáng thức giấc trong tiếng chim rừng, ngày ngày anh sẽ viết lách, ghi chép, cô dọn dẹp nấu nướng, buổi tối ngồi bên nhau dưới ánh trăng bên bờ suối lắng nghe tiếng thác xa, rồi thì anh sẽ đàn và cô sẽ hát. Một cuộc sống như thế phải chăng là thiên đường của mộng mơ và của tình yêu. Ấy đấy,

Minh họa: NGUYỄN MỸ.

giấc mơ của chàng “tây bụi” thật nên thơ và đầy ảo tưởng như vậy đó.

Và vào một tối ánh trăng trải mênh mông trên khắp núi rừng, Roger hồi hộp nắm lấy tay cô gái, hồi hộp đến lạc cả giọng:

“A Lua ơi... anh yêu... anh yêu em...”

Hai đốm sáng lóe lên rồi lại vụt tắt trong mắt cô gái:

“Anh yêu em? Trời ơi, không được đâu...”

Chàng “tây bụi” hoảng sợ:

“Sao không được? Anh yêu em thực mà...”

Cô gái dịu dàng:

“Anh ở xa xôi quá, em không thể bỏ cha em lại giữa rừng đi theo anh được...”

Roger lắc đầu quày quay:

“Không... không đi đâu cả... anh ở lại đây sống với em...”

Và rồi anh trình bày với cô cái dự định đầy mộng mơ kia mà anh đã vẽ dần nó ra trong tưởng tượng. Càng nghe, cô càng ngây ngất như uống từng lời. Mỗi khi anh ngừng, cô lại dục:

“Anh nói nữa đi... anh nói nữa đi...”

Anh không nói nữa, với lấy cây đàn khe khẽ hát:

“Đôi ta cùng sống vui êm đềm giữa núi rừng...”

Và rồi cô gục đầu vào khuôn ngực vạm vỡ của chàng tây bụi khóc thổn thức. Hạnh phúc đến với cô thật bất ngờ và quá lớn lao làm cô như đột ngột rơi vào một môi trường phi trọng lượng, ở đó cô thấy mình lơ lửng bay giữa những quả bóng muôn màu. Ngay trong đêm đó cô đã dâng trọn cái trinh trắng của một cô gái sinh ra và lớn lên trong cái hoang dã thuần khiết của núi rừng. Thức giấc trong

vòng tay anh, cô vẫn tưởng như đang trong mơ. Chỉ khi có tiếng con nai, con hoẵng “tác” trong núi cô mới choàng tỉnh và thổn thức:

“Xin anh đừng bao giờ bỏ em...”

Chàng “tây bụi” quả quyết:

“Không bao giờ... không bao giờ... dù có thế nào, anh mãi mãi yêu em...”

Tiếp theo đó là chuỗi ngày hạnh phúc tưởng như chỉ có ở trên thiên đàng. Bản tình ca của họ hòa với âm thanh của núi rừng khiến cho tình yêu mỗi lúc một ngân lên những âm điệu mới. Hai người như hòa nhập vào nhau và không lúc nào họ muốn dứt ra khỏi nhau. Lấy cớ đưa Roger đi tới các làng bản xa để ghi âm những bài dân ca, cô đưa anh lên những đỉnh núi cao, nghỉ dưới gốc những cổ thụ già, vui thích nhìn những chú sóc nhỏ vô tư nhảy nhót, dắt anh leo tới những con thác cao vút, nằm trên những tảng đá lớn mát lạnh, tại lắng nghe nước rơi. Cứ mỗi ngày họ lại khám phá thêm ở nhau những nét tuyệt diệu mới. Có lần cô ngạc nhiên thấy anh quỳ, miệng lầm bầm những lời lạ hoắc khi leo lên đỉnh dốc cao và nhìn thấy vòng mặt trời lừng lững nhô lên từ phía sau núi. Cô lo lắng hỏi:

“Anh làm gì thế?”

Vẻ hoang mang của cô làm anh bật cười, kéo cô vào lòng:

“Anh cảm tạ đức Chúa trời đã mang em đến cho anh và cầu nguyện cho anh và em mãi mãi được sống hạnh phúc bên nhau...”

Những lời nói của anh luôn luôn như mật rót vào tai làm bùng rạng khuôn mặt cô. Và vẻ ngời ngời hạnh phúc trong ánh mắt cô con gái không sao giấu được người cha. Một hôm ông Páo, cha cô, cho gọi cô vào

buồng, hỏi:

“A Lua... phải con yêu thằng tây đó không?”

Cô gái mặt đỏ bừng e thẹn:

“Bố ơi, con xin lỗi bố, con yêu anh ấy...”

Ông già trợn mắt:

“Mày yêu thằng đó? Mày yêu một thằng ở tận bên tây? Mày có biết gia đình, bố mẹ nó thế nào? Nó có vợ rồi thì sao?”

Cô gái cứng cổ:

“Con yêu anh ấy. Anh ấy sẽ cưới con làm vợ và chúng con ở lại bản này với bố...”

“Ở lại bản này? Bộ thằng đó điên hả?”

“Anh ấy không điên, anh ấy chỉ... yêu con thôi...”

Ông Páo buồng một tiếng thở dài, cam chịu và bất lực. A Lua an ủi:

“Bố đừng lo... anh ấy thế sẽ lo cho con suốt đời mà...”

“Vậy bảo nó đưa bố mẹ lên đây bàn việc làm đám cưới đi...”

Người Pháp thường có câu: “Ngày vui ngắn chẳng tày gang...”. Thấm thoát đã qua hết một tuần trăng, đã tới ngày Roger phải xuống núi trở về Pháp để hoàn thành công việc anh đang làm và nhất là báo cho bố mẹ biết chuyện anh sẽ cưới A Lua, cô sơn nữ Việt Nam mà anh yêu biết chừng nào. Cô gái biết rằng sẽ có lúc phải chia tay với người cô yêu và đó là điều không thể tránh khỏi nhưng cô vẫn khóc nức trong tay anh. Chàng “tây bụi” phải gỡ tay cô ra, thề rằng chậm nhất 3 tháng sau anh sẽ trở lại. Chiếc xe Yamaha đã được sửa xong từ lâu, lại nổ máy giòn giã và khi nó đã nhả khói chạy khuất sau rặng núi, cô gái vẫn còn nhìn theo, nhìn theo mãi.

Kể từ hôm đó, chiều nào A Lua cũng ra đầu núi chờ đợi. Cô hy vọng một ngày nào đó con ngựa sắt ấy sẽ đưa anh trở lại, cô sẽ lại được sống chìm ngợp trong thiên đường tình yêu của cô như những ngày vừa qua. Nhưng rồi cô cứ đợi, đợi mãi trong nỗi lo lắng tuyệt vọng tăng theo tháng ngày. Roger trở về Pháp và do bố mẹ phản đối quyết liệt không cho anh lấy vợ người nước ngoài khi ở nhà đã dạm sẵn cho anh một cô gái giàu có, do công việc có nhiều biến động nên mãi một năm sau anh mới quay lại được đèo Eo Mân nơi có người con gái đang chờ anh mỗi mắt. Khi chiếc Yamaha quen thuộc đưa anh tới nơi, khung cảnh bày ra trước mắt làm anh sững sờ. Ngôi nhà sàn năm xưa đã bị dỡ đi mất, chỉ còn lại những cột gỗ chông chơ trên nền đất đã um tùm cỏ mọc. Anh chạy xe sâu vào trong bản, hỏi thăm già làng và điếng người trước những gì đã xảy ra làm tan vỡ những dự định đầy mộng mơ, thơ trẻ của anh. Hóa ra sau khi anh đi, A Lua đã mòn mỏi chờ đợi trong miệng tiếng của dân bản khi giọt máu của anh để lại trong cô cứ mỗi ngày một lớn. Cho tới tháng thứ 5, khi không còn giấu giếm, che đậy được nữa, trước mắt mọi người cái thai trong bụng A Lua đã trở nên vô chủ và theo tập tục từ ngàn xưa, già làng đành phải họp cả dân bản lại để phạt vạ. Ông Páo phải bán hết thóc, gia súc để nộp số tiền ngang giá một con trâu, A Lua phải quỳ giữa sân cho thầy mo làm lễ trừ tà ma trong suốt ba ngày ba đêm. Buồn phiền và tủi nhục, ông Páo ngã bệnh và ra đi đột ngột đúng vào lúc đứa con đỏ hỏn của A Lua lọt lòng mẹ. Chôn cất cho bố xong, cô gái biết không thể sống nổi trên mảnh đất

tràn đầy những kỷ niệm hạnh phúc và bất hạnh nên đã ôm con đi biệt khỏi làng không một lời nhắn nhe từ biệt cho bất kỳ ai.

Nghe xong câu chuyện bi thảm, đất như sụt xuống dưới chân chàng “tây bụi”, anh cứ đi đi lại lại trên thềm hoang nhà cũ, miệng lẩm bẩm: “Lỗi tại tôi... lỗi tại tôi tất cả...”. Thật không thể tưởng tượng được sự chậm trễ của anh lại gây nên một thảm họa đau đớn đến thế. A Lua và giọt máu của anh giờ này đang lang thang vất vưởng ở nơi nào? Một đỉnh núi heo hút hay một hang đá lạnh mà năm xưa cô thường dẫn anh tới trong những ngày còn tràn trề hạnh phúc? Ngay hôm đó, Roger tìm tới tất cả những nơi A Lua đã đưa anh tới, cả những thác nước réo ầm ĩ, cả những cây cổ thụ già trên đỉnh núi, cả nhà bà già hát dân ca mà cô đã tặng vải và sữa... Anh đã đi khắp trong vùng tới những nơi có thể cô đang ở đó, nhưng tất cả đều không lóe một tin tức nhỏ về hai mẹ con cô gái bất hạnh. Roger thực đã sống những ngày vất vả như điên như cuồng khi nghĩ tới những đau khổ hai mẹ con A Lua đã vì anh mà phải gánh chịu. Không còn lòng dạ nào sưu tầm dân ca nữa, anh xuống núi và cứ trên lưng “con ngựa sắt” rong ruổi khắp làng mạc, phố xá, chợ búa cố tìm cho ra A Lua. Một buổi chiều, trú tại một thị trấn nhỏ bên một dòng sông, anh lang thang trong phố lập lờ ánh đèn. Thế rồi bất chợt từ trong một nhà hàng có hát karaoke vang lên một giọng hát làm anh bủn rủn cả người: “*Anh là dòng sông Mã... em là núi Muồng Nung...*”. Ngay lập tức anh bỏ nhào vào nhà hàng và đập tung cửa buồng nơi phát ra tiếng hát. Và rồi dưới ánh đèn mờ, chàng “tây

bụi” nhìn thấy một gã đàn ông bụng phệ đang ngồi ôm một cô gái cầm micro hát. Roger xông tới hét lên: “A Lua... A Lua...”. Người con gái đứng bật dậy và nổi thất vọng bùng nổ trong lòng anh, không phải, không phải đó là một cô gái khác, không phải nàng sơn nữ yêu dấu của anh. Roger đành phải xin lỗi bà chủ quán về sự lầm lẫn của mình nhưng cũng từ đó anh hé ra một nơi hy vọng A Lua của anh có thể đang tá túc ở đó: các nhà hàng karaoke. Thế là lại rong ruổi trên chiếc xe máy, anh “tây bụi” trôi nổi từ nơi này tới nơi khác, tới phố thị nào có quán karaoke anh cũng sục vào tìm nhưng A Lua vẫn biến mất, không một bóng chim, tăm cá như thể cô gái đã bế con bay lên trời rồi vậy. Mặc dù vậy, Roger vẫn không nản lòng, ngày ngày sau khi vào nhà thờ nguyện cho anh tìm thấy A Lua, cầu nguyện cho hai mẹ con cô được bình yên, mạnh khỏe, anh lại rong ruổi trên con ngựa sắt trên con đường kiếm tìm ngày càng trở nên vô vọng. Và rồi anh trôi dạt vào tận phố “tây” Phạm Ngũ Lão, Sài Gòn, thuê nhà trọ tiếp tục lần mò các nơi, nhà hàng, xưởng máy, quán trọ... các địa điểm cô sơn nữ của anh có thể đang trú ngụ. Vào những đêm có trăng, người ta lại thấy chàng “tây bụi” ôm đàn ghita trèo lên sân thượng hát nghêu ngao: “*Em là dòng sông Mã...*” và cứ mỗi khi hát tới câu “*đôi ta cùng sống vui êm đềm giữa núi rừng*” giọng anh nghẹn lại như đang khóc. Vài tháng sau, không ai còn gặp Roger tại phố “tây bụi” ấy nữa. Có lẽ anh đang rong ruổi tới một nơi nào đó để tìm lại bằng được tình yêu của anh... ■

4-7-02

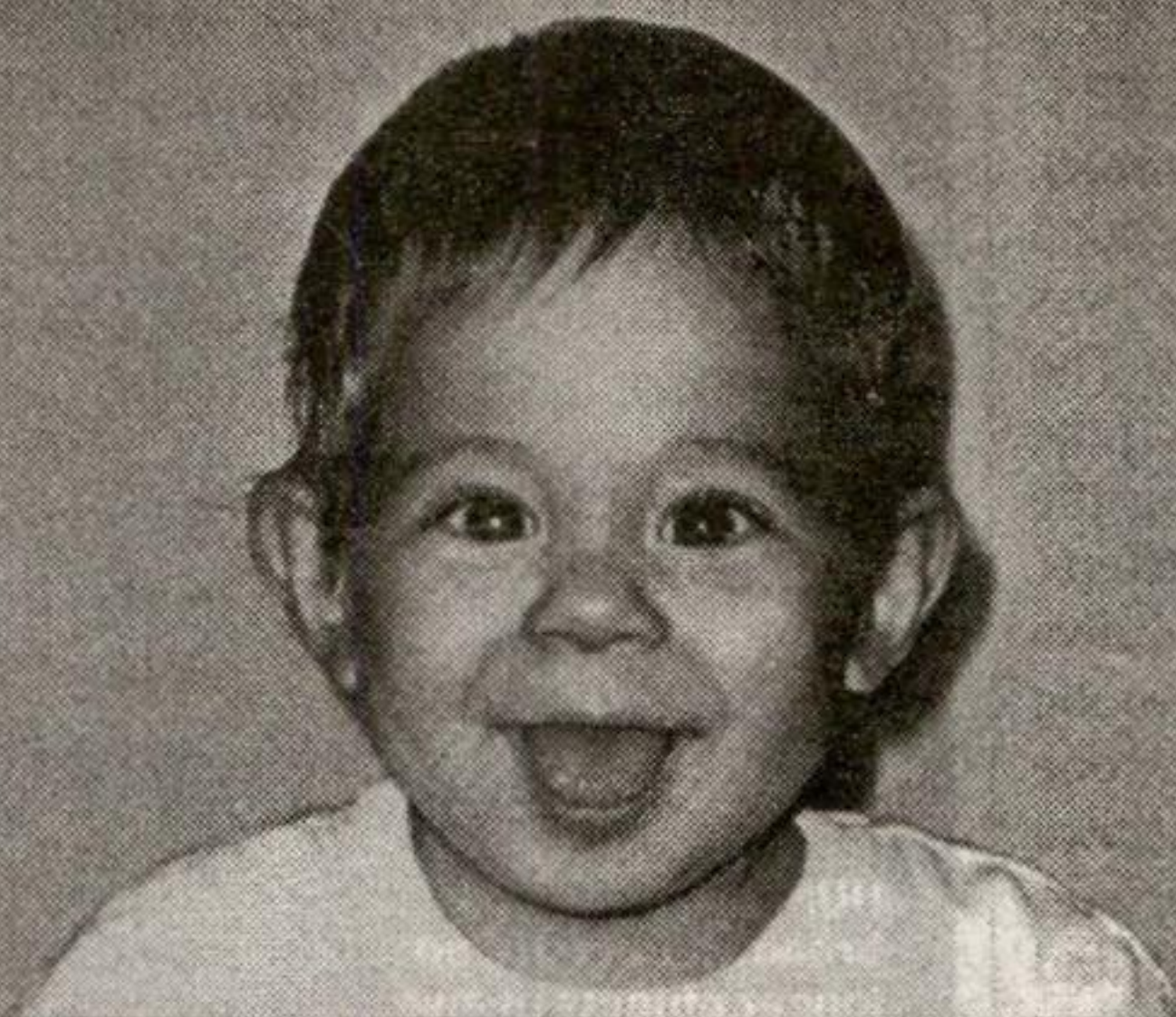
M.T

Trong thời đại công nghệ di truyền phát triển mạnh mẽ như hiện nay, nhiều công ty công nghệ sinh học Đức đang giới thiệu các xét nghiệm ADN xác nhận quan hệ cha con dễ dàng và rẻ tiền hơn...

Xét nghiệm xác định cha con ngày một dễ dàng hơn

Một ngày trong năm 1997, Michael Lammers nhận một cú điện thoại bất ngờ. Nhân viên xe cứu thương này từng có quan hệ với một phụ nữ, nay chị ta bảo anh là cha của đứa con gái 12 tuổi. Giống như biết bao người lâm vào tình huống “dở khóc, dở cười” này, anh Lammers chỉ biết sững người mà

»Mein, ...
... oder nicht mein?«

DER VATERSCHAFTSTEST
VON HUMATRIX.

HUMATRIX. SCHNELLER SICHER SEIN.

KOSTENLOS INFO: TEL. 0690 904040 (0800-3678378) WWW.HUMATRIX.DE
ESTHETIK ERHÄLTET IN JEDER HEKE.

nói rằng: “Liệu con bé ấy có phải con của mình không đấy?” Thế rồi anh nhờ làm một xét nghiệm ADN tư nhân, và ít ngày sau, anh biết sự thật rằng anh là cha đứa bé gái ấy.

Tại Đức, thực tế cho thấy các bà mẹ cô đơn có thể truy tìm quan hệ cha con ngày một dễ dàng hơn, thông qua vô số các công ty công nghệ sinh học (CNSH) chuyên trách các xét nghiệm tìm cha. Kirsten Thelen, đồng sáng lập phòng thí nghiệm IDLab của thành phố Wiesbaden (Đức), nơi thực hiện 4.000 xét nghiệm AND năm 2001, cho biết: “Kể từ năm 1998, số đơn đặt hàng gia tăng gấp 10 lần. Nhu cầu này đã tồn tại khá lâu rồi, nhưng giờ đây ai cũng công nhận để có cách

truy nguyên quan hệ cha con”.

Một xét nghiệm ADN thương mại có giá khoảng 340-1.100 USD, nghe có vẻ đắt nhưng vẫn rẻ so với 1.900 USD chi phí để nhận giấy chứng thực quan hệ cha con. Trong khi giấy chứng thực quan hệ cha con phải trải qua hàng loạt phân tích máu, thì xét nghiệm thương mại – dựa trên công nghệ nghiên cứu di truyền hiện đại nhất xác định quan hệ cha con bằng cách so sánh mẫu di truyền của cha và con thông qua cái gọi là phản ứng chuỗi polymerase (PCR), và bộ dụng cụ thử (gồm các ống tuýp và que bông gòn tiết trùng). Việc phân tích ADN, do nhiều phòng thí nghiệm ADN tiến hành, sẽ cho kết quả sau 3-10 ngày.

Rõ ràng nhu cầu này rất thực tế. Các phòng thí nghiệm ADN đa phần làm xét nghiệm cho những người đàn ông muốn xác nhận hay bác bỏ quan hệ cha con. Bên cạnh đó còn có số ngày một đông các bà mẹ (đa số là cô đơn) nhờ làm xét nghiệm ấy. Trong khoảng 10% các trường hợp, các công ty CNSH cũng tư vấn cả những trẻ em mới lớn muốn biết chắc cha mẹ chúng là nuôi dưỡng hay ruột thịt. Bà Thelen nói rằng trong những tình huống ấy, do tiểu sử có những phần không rõ ràng nên chúng mới đến nhờ kiểm tra. Bà Thelen tin rằng một số ông chọn tiến hành xét nghiệm, đơn giản là họ sợ bị vợ cấm sùng khi nghe bè bạn gièm pha rằng đứa bé chẳng giống ông tí nào. Thật vậy, nhà sinh học Anh Robin Baker phân tích kết quả 16 nghiên cứu năm 1996, kết luận rằng có ít nhất 1/10 đứa trẻ phương Tây không được sinh ra bởi người đàn ông mà ai cũng ngỡ là cha

đẻ. Một số ông bố hoài nghi làm xét nghiệm còn vì lý do ly dị và lo sợ phải trả phụ cấp nuôi con.

Các luật sư tư nhân rất cảnh giác với xét nghiệm, bởi thông thường chúng được tiến hành mà người mẹ hay thậm chí cả đứa trẻ không hay biết gì. Thật vậy, các phòng thí nghiệm ADN thường lấy mẫu xét nghiệm là bàn chải đã dùng của trẻ thay vì phải lấy mẫu nước bọt trong miệng chúng. Đại đa số các phòng thí nghiệm thích lấy mẫu ADN từ các vật dụng cá nhân như bàn chải đánh răng hay núm vú cao su hơn. Joachim Jacob, Cao ủy viên Hội đồng Bảo mật dữ liệu Đức, xem việc lén lút thu thập dấu di truyền ADN là sự xâm phạm thô bạo vào riêng tư cá nhân, nên ông đang tranh thủ lệnh cấm thử nghiệm truy nguyên quan hệ cha con. Ông nói: *“Thật không công bằng chút nào khi mở một lá thư chưa được phép là phạm tội, còn thử nghiệm để xác định cha con một cách lén lút như vậy thì lại không có tội gì cả”*. Những phòng thí nghiệm gene bác bỏ những chỉ trích vô căn cứ như thế. Bà Victoria Koppenwallner, chủ một công ty thử nghiệm ở Berlin, cho biết: *“Mỗi người đều có quyền biết anh ta có phải là cha đẻ của đứa bé hay không, mà không cần phải tốn tiền làm thử nghiệm chính thức”*. Michael Lammers, người được đề cập ở đầu bài này, cũng đồng ý như vậy. Tuy đứa con gái thậm chí không muốn gặp mặt cha đẻ, nhưng giờ đây, mỗi tháng anh Lammers chi trả trợ cấp nuôi con rất đều đặn. ■

LÊ ĐOÀN

(Theo *Time*, 10-6-2002)

HỘI TUỔI *một tập tục đẹp ở làng Kim Chùy*

Theo một cụ ông đến nay gần 90 tuổi thì Hội Tuổi chỉ có ở làng Kim Chùy, xã Tân Lộc, huyện Can Lộc, Hà Tĩnh. Hội Tuổi có lâu lắm rồi, khi cụ lớn lên đã thấy. So với hiện nay Hội Tuổi thuở nguyên sơ đơn giản hơn mà cũng khắt khe hơn. Khắt khe vì chỉ có đàn ông đến 55 tuổi mới được vào. Ngày trước ở Kim Chùy cũng như nhiều làng quê ở miền Bắc khác, khi một đứa trẻ chào đời thường không được làm giấy khai sinh ngay như hiện nay mà chỉ được trình báo với làng hai lần trong một năm. Lần đầu vào rằm tháng bảy, lần sau vào rằm tháng chạp âm lịch. Có lẽ cũng vì vậy nên ở Kim Chùy người ta không nhớ và không quan tâm mấy đến ngày sinh tháng đẻ. Họ chỉ nhớ đến năm sinh, trùng vào tuổi con gì (Tý, Sửu, Dần, Mẹo...), cùng lứa với những ai ở trong làng. Đến 55 tuổi (tức tuổi bán nguyệt) đàn ông trong làng sắm sanh lễ vật đến trình làng và vào Hội Tuổi. Lễ vật không cầu kỳ chỉ cần một chân rượu (loại chai 1 lít), một con gà trống, một mâm trâu cau. Nếu gia đình nào khá giả thì có thể có thêm một mâm xôi đậu xanh. Trình làng để báo cho làng cho tổng biết không còn phải đóng thuế đình nữa. Còn vào Hội Tuổi để những người cùng hội có dịp gặp nhau trò chuyện. Trình làng và vào Hội Tuổi thường tổ chức vào ngày rằm tháng chạp. Hội Tuổi có người làm hội trưởng. Hội trưởng thường là người có uy tín, dễ gần, dễ quy tụ được mọi người. Sau đó hàng năm mỗi dịp tết đến xuân về cùng với nhiều lễ hội vui xuân như: cờ người, chơi đu, ném gôn (tương tự như ném còn ở các dân tộc vùng Tây Bắc), những người cùng Hội Tuổi tập trung tại nhà hội trưởng hoặc một thành viên nào đó của Hội Tuổi rồi cùng đến thăm hỏi các gia đình hội viên về công việc làm ăn, về con cái trong một năm qua và chúc phúc nhau trong năm mới. Cùng với sự phát triển của cuộc sống, Hội Tuổi làng Kim Chùy hiện đã mở rộng, không còn phân biệt nam hay nữ và không đợi đến tuổi 55 như trước đây mà thường nhỏ hơn, 25 - 30 tuổi, nhưng phần đông đều đã lập gia đình. Hội Tuổi đến nay không đợi tết đến xuân về mới tề tựu đi hỏi thăm nhau mà bất kể lúc nào hội viên hữu sự là Hội Tuổi có mặt. Một lời thăm hỏi, một sự động viên, một lần dựng nhà, cưới gả vợ chồng cho con, họ đều có nhau, giúp đỡ nhau lúc hoạn nạn, hùn vốn giúp nhau làm ăn. Tôi đã được dự một buổi gặp mặt đầu năm của Hội Tuổi Tân Mẹo. Tuy cùng tuổi thì nhiều nhưng Hội Tuổi Tân Mẹo đó mới chỉ quy tụ được 6 người có 1 phụ nữ. Hội Tuổi Tân Mẹo có được khoảng hơn 500 ngàn đồng vốn. Vốn đó không để yên mà tùy vào hoàn cảnh, công việc của mỗi hội viên ai cần hơn thì sẽ được sử dụng trong một năm. Cứ vậy, hết hội viên này đến hội viên khác, vốn không sinh lãi mà được tăng thêm khi có hội viên mới hoặc khi có người hảo tâm tới giúp. Ngoài thăm thú hỏi han nhau, Hội Tuổi hiện nay còn là nơi trao đổi, bàn bạc kinh nghiệm làm ăn, giúp nhau vượt khó làm giàu. ■

NGUYỄN LÊ

GUƠNG SÁNG NGƯỜI XƯA:

NGUYỄN DOÃN CỬ với phong trào Cần Vương

Nguyễn Doãn Cử sinh ngày 9-7 Tân Ty (1821). Xuất thân từ gia tộc Nho giáo, thanh bản, ở vùng quê chùa Keo (huyện Vũ Thư, Thái Bình). Từ bé, với tên hiệu Bằng Phi, Doãn Cử đã sớm bộc lộ trí thông minh khác thường. Thân phụ là Nguyễn Doãn Trung, từng làm quan Thị độc học sĩ ở Hàn Lâm Viện. Thân mẫu là con gái một vị tướng sĩ vùng Hoàng Xá. Sau những năm dạy chữ, tập văn, cụ Trung thấy Doãn Cử thông minh, bèn gửi con theo học Tiến sĩ Ngô Thế Vinh, một danh sĩ đương thời, quê làng Bái Dương. Với tài năng và tư chất, Doãn Cử được bầu là Trưởng tràng. Song do văn bút của Doãn Cử vốn phóng khoáng, vượt ra ngoài lối văn nghiệp sách vở khuôn phép đương thời, nên thi mấy khoa liền không đỗ. Mãi đến khoa Giáp Tý (1864) ở tuổi 43, mới đỗ cử nhân.

Năm 1879, Doãn Cử được vời vào triều làm giảng quan phủ Tôn Nhân, thăng Hàn Lâm Viện thị giảng, sung Quốc Tử Quán biên tu.

Trong số con cháu Hoàng gia, có Ung Lịch (con vua Tự Đức) sau này là vua Hàm Nghi, tỏ ra là người có chí hơn cả. Ung Lịch rất ham hiểu biết, ưa thực học, có tài ứng đối, tập văn không sao chép sách vở. Cậu ham biết địa lý, thiên văn và cả binh pháp.

Sau 4 năm nghỉ việc về quê dạy học, ở tuổi 64, một hôm đang trên giường bệnh, được tin vua Hàm Nghi ban chiếu Cần Vương, ông liền bật dậy, gọi con cả là Doãn Chí đến bảo: “Mệnh thầy chưa hết, thầy sẽ khỏe để cùng mọi người cứu dân, cứu nước, theo chiếu Cần Vương”. Vậy là học trò Ung Lịch - vua Hàm Nghi - đã vượt qua sự o ép của phái chủ hòa, đứng dậy phát cờ cứu nước.

Thực ra, ngay từ trước khi có chiếu Cần Vương (1885), Doãn Cử đã có gan trái mệnh triều đình, quên tuổi cao sức yếu, xin nghỉ việc, để cùng anh em dân làng vùng ven sông, lập thế giữ đất, giữ làng. Doãn Cử đã nhóm lên ngọn lửa chiến đấu, cùng với tiếng súng giữ nước ở nhiều nơi, hưởng ứng phong trào Cần Vương.

Những năm cuối đời, ông dưỡng bệnh ở quê trong ngôi nhà lá đơn sơ. Khivề hưu, vua Tự Đức ban cho ông - người thầy có công giáo huấn con mình 2 tấm sa nam, 10 lạng bạc, 5 thanh quế, chiếc khay trà khảm xà cừ cùng bộ ấm chén.

Nguyễn Doãn Cử từ giã cõi trần ngày 12-2 năm Canh Dần (1890) sau 30 năm dạy học, thọ 69 tuổi. Tang lễ ông rất nhiều câu đối viếng. Có người đã nói: “Ông sống nghiệp văn, chết được đưa tiến bằng văn và lưu danh sử sách”.■

ĐỖ VIẾT LĂNG

Pháp luật & gia đình

• **Trần Quang H. và Nguyễn Thị X.** (Quy nhơn, Bình Định)

Hỏi: Hai chúng tôi đều đang mắc bệnh nan y, đó là bệnh hủi. Theo thời gian chúng tôi hiểu và cảm thông rồi yêu thương nhau lúc nào không hay. Nhưng ông nội tôi và ông ngoại của cô ấy lại là anh em ruột. Như vậy chúng tôi có thể thành vợ chồng được không? Pháp luật về Hôn nhân và Gia đình của nước ta hiện nay có quy định gì về trường hợp của chúng tôi?

Trả lời: Điều 10 của Luật Hôn nhân và Gia đình năm 2000 quy định về những trường hợp cấm kết hôn như sau:

1. Người đang có vợ hoặc có chồng;

2. Người mất năng lực hành vi dân sự;

3. Giữa người cùng dòng máu trực hệ; giữa người có họ trong phạm vi ba đời;

4. Giữa cha mẹ nuôi với con nuôi; giữa người từng là cha mẹ nuôi với con nuôi; bố chồng với con dâu; mẹ vợ với con rể; bố dượng với con riêng của vợ; mẹ kế với con riêng của chồng;

5. Giữa người cùng giới tính.

Trong trường hợp của hai bạn, mặc dù có mối quan hệ huyết thống họ hàng (Nam bộ gọi là anh em bà con, Bắc bộ gọi là anh em họ) nhưng đã thuộc đời thứ 4 (ông bà ta thường

gọi là cháu chú, cháu bác ruột). Trường hợp này không thuộc đối tượng cấm kết hôn nên hai bạn có quyền tới Ủy ban nhân dân xã, phường, thị trấn nơi đăng ký hộ khẩu thường trú của một trong hai bạn để làm thủ tục đăng ký kết hôn.

Tại điều 7 của Luật Hôn nhân và Gia đình năm 2000 cũng giải thích rõ:

- Những người cùng dòng máu trực hệ là cha mẹ đối với con, ông bà đối với cháu nội và cháu ngoại;

- Những người có họ trong phạm vi ba đời là những người cùng một gốc sinh ra: cha mẹ là đời thứ nhất; anh chị em cùng cha mẹ, cùng cha khác mẹ, cùng mẹ khác cha là đời thứ hai; anh chị em con chú con bác, con cô, con cậu, con dì là đời thứ ba.

Xin góp ý thêm với hai bạn: ở thời điểm hiện nay nền y học của nhân loại nói chung và y học Việt Nam nói riêng đã khẳng định bệnh phong (hủi) không còn là “tứ chứng nan y” nữa. Bệnh phong nếu được phát hiện và điều trị kịp thời thì hoàn toàn có thể chữa trị được. Bệnh phong chỉ là loại bệnh lây chứ không phải là bệnh di truyền. Nếu người mắc bệnh có biện pháp cách ly thì vẫn có thể tránh lây bệnh cho vợ hoặc chồng hoặc cho con cái của họ. Luật Hôn nhân và Gia đình năm 1986 và Luật Hôn nhân và Gia đình năm 2000 đều không cấm người bị bệnh phong kết hôn hoặc kết hôn với nhau. ■

LS TRỊNH THANH

(Trung tâm Thông tin

Tư vấn Pháp luật -

Hội Luật gia Việt Nam)

Bên nào nặng hơn?

Đã tối mà vẫn thấy chồng ngồi xem bóng đá, không đi ngủ, cô vợ trẻ bèn ra thử thử bên tai chồng. Cô vợ: Anh yêu, quả bóng và em, bên nào nặng hơn đây?

Anh chồng: Dĩ nhiên là em rồi.

Cô vợ điệu đà: Tại sao?

Anh chồng: À, vì em nặng những 45 ký mà quả bóng thì chỉ có mấy ký thôi.

"Ăn thịt"

Con: Tại sao mẹ không ăn thịt chị người ở?

Mẹ: Tại sao vậy con?

Con: Con thấy bố nói mẹ là sư tử Hà Đông, còn chị người ở là con nai nhỏ bé của bố.

Mẹ: H... ả?

CAO THỊ HẰNG

(Thôn 1, đội II, Đại Hưng, Khoái Châu, Hưng Yên)

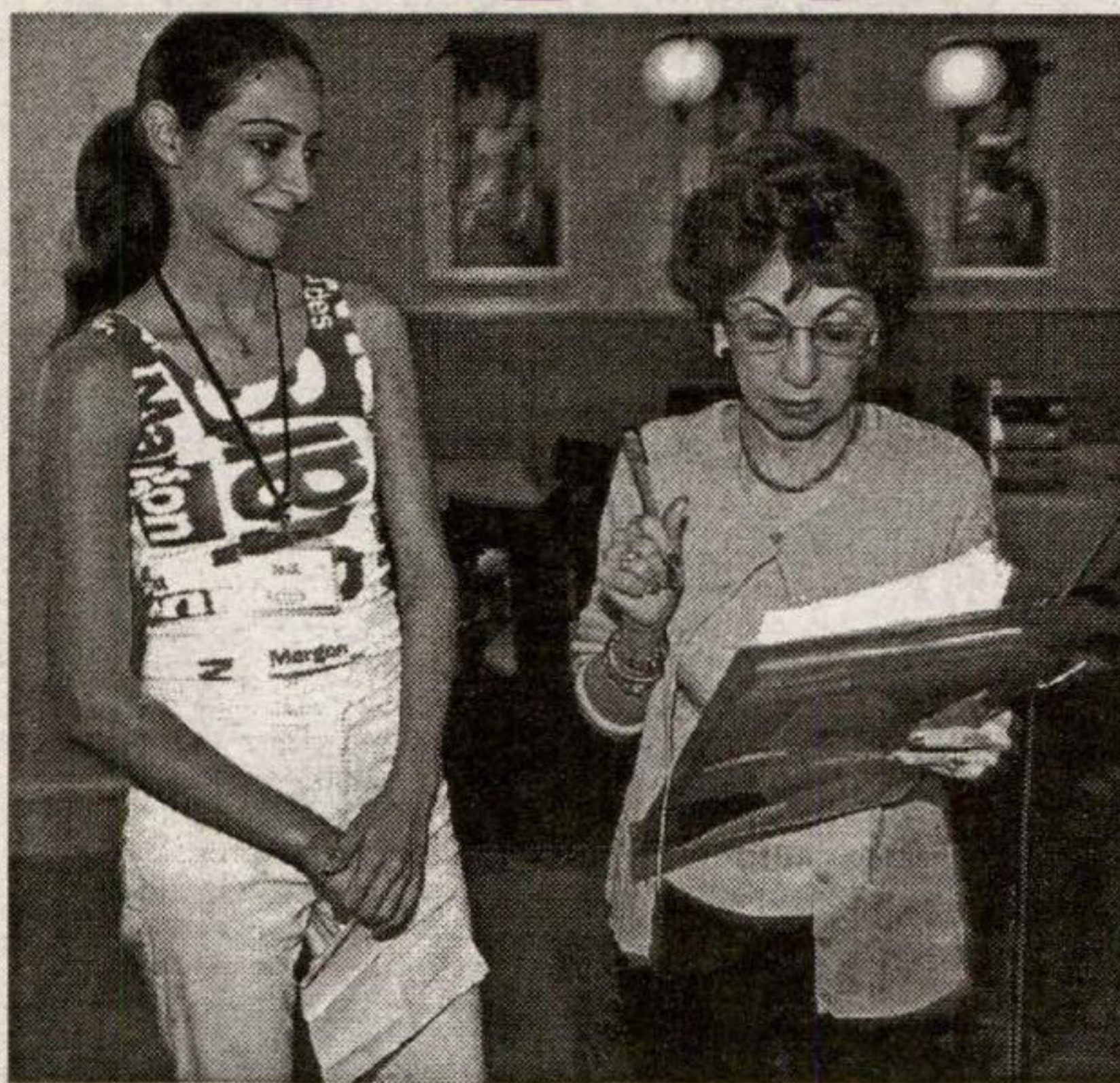

Tranh VBC.

Tranh vui

Công nghiệp đào tạo

HOA HẬU ở ẤN ĐỘ

Luyện phát âm tiếng Anh theo tiêu chuẩn Trường Đại học Oxford.

Người ta nói rằng, trong các mặt hàng xuất khẩu của Ấn Độ, có hai sản phẩm thật độc đáo: chuyên gia tin học và... hoa hậu. Thật vậy, không có nước nào trên thế giới có nhiều hoa hậu tầm cỡ quốc tế như Ấn Độ. Từ năm 1994, Ấn Độ đã có 4 Hoa hậu thế giới (Miss Monde), 2 Hoa hậu hoàn vũ (Miss Univers), 1 Hoa hậu châu Á - Thái Bình Dương (Miss Asie Pacifique). Ngoài ra, còn một số danh hiệu hoa hậu khu vực.

Dây không phải là chuyện ngẫu nhiên. Hằng năm, trước khi diễn ra cuộc thi hoa hậu toàn quốc (diễn ra vào ngày 19 tháng giêng), các thiếu nữ đẹp nhất ở Ấn Độ đã được tập trung và trải qua quá trình chăm sóc, tập luyện, đào tạo trong suốt một tháng trời. Đây chính là một nền công nghiệp thật sự.

Cuộc sàng lọc trong toàn quốc

Cơ quan đứng ra tổ chức cuộc thi hoa hậu Ấn Độ hằng năm là tạp chí *Femina* (Nữ giới), nằm trong tập đoàn báo chí của ông Pradeeb Guha, chủ tịch hội đồng quản trị kiêm tổng giám đốc tờ *Thời báo Ấn Độ* (Times of India), tờ nhật báo lớn nhất ở đất nước có dân số 1 tỷ người.

Cứ mỗi năm, gần đến cuộc thi hoa hậu toàn quốc, tạp chí *Femina* nhận được khoảng 10.000 đơn ứng thí. Tiêu chuẩn là: độc thân, chiều cao tối thiểu là 1,73 mét, tuổi từ 17 đến 23. Dựa vào hồ sơ và ảnh, ban tổ chức cử người đi khắp đất nước Ấn Độ để gặp các ứng cử viên. Sau các cuộc phỏng vấn trực tiếp, họ giữ lại danh sách 600 người, sau đó sàng lọc lại còn 200 người, và cuối cùng chỉ còn 26 cô gái.

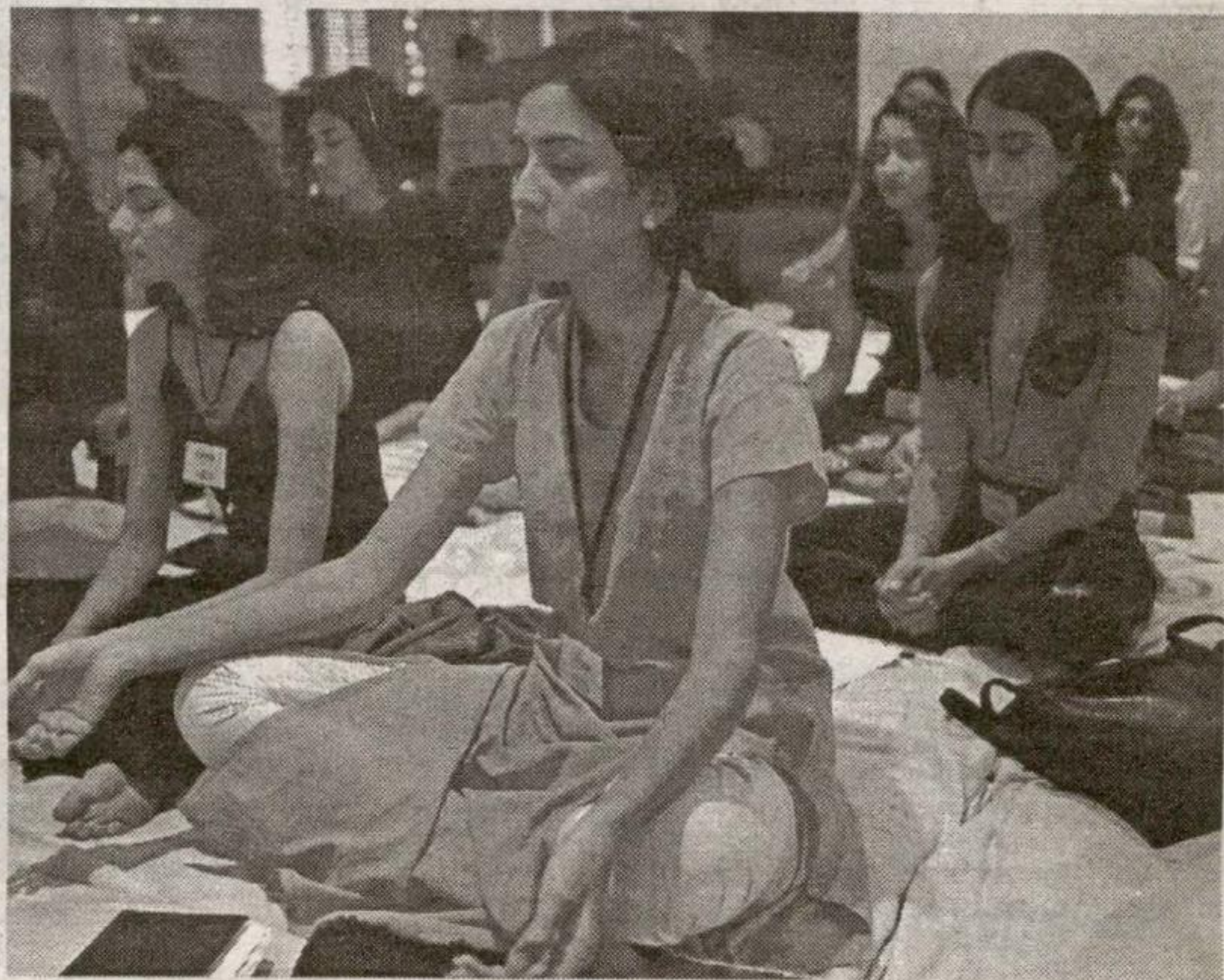
Những người được chọn thường là thuộc các gia đình trung lưu và có học, đặc biệt là phải nói tiếng Anh lưu loát. Bởi vì đích nhắm của ban tổ chức còn là các cuộc thi hoa hậu quốc tế, vì thế

hoa hậu Ấn Độ phải nắm vững ngôn ngữ của Shakespeare.

Quá trình rèn luyện gian khổ

Tiếp đó là giai đoạn tập trung và đào tạo thật quyết liệt. Các cô gái được đưa đến một biệt thự ở thành phố Bombay và sống ở đây suốt một tháng trời.

Mỗi sáng, họ thức dậy vào lúc 6 giờ và trải qua một quá trình rèn luyện và chăm sóc liên tục, kéo dài 16 tiếng đồng hồ, chấm dứt vào đúng 10 giờ đêm. Có đủ các loại chuyên gia để chăm lo cho các cô gái: về thể dục thể thao, về dinh dưỡng học, về mỹ phẩm, về da liễu, về hóa trang, về Anh văn, về cách giao tiếp và ứng xử, về

Mỗi ngày có 3 giờ để tập Yoga, ngồi thiền.

yoga, về cách phát âm theo tiêu chuẩn của Đại học Oxford.

Các cô gái được bảo vệ chặt chẽ bởi các nữ giám thị. Người ta nói rằng họ được bảo vệ còn kỹ hơn các kho bạc trong ngân hàng.

Trước tiên, mỗi cô được cân, đo, đếm rất kỹ: vòng đo, khối lượng xương, mỡ, cơ bắp được phân bố trên cơ thể như thế nào. Đối với mỗi cô, các chuyên gia quy định những động tác thể dục phù hợp, có người tập động tác về bụng nhiều hơn, có người thiên về những động tác chân hoặc tay.

Mỗi buổi sáng, họ phải chạy bộ và tập thể dục hai tiếng đồng hồ, sau đó là buổi ăn sáng. Thực đơn các bữa ăn được các chuyên gia về dinh dưỡng tính toán rất kỹ: nhiều trái cây và rau củ hơn là thịt mỡ, nhưng phải đảm bảo đủ số năng lượng và calo cần thiết. Nữ bác sĩ Jamuna Pai chọn các loại kem dưỡng da và lột da phù hợp cho từng cô gái. Nữ bác sĩ Apoorva Shah là chuyên gia chọn các loại dầu gội đầu phù hợp với loại tóc của mỗi cô.

Mỗi ngày, có 3 tiếng đồng hồ để luyện yoga, tập thở, tĩnh tọa để tạo sự cân bằng giữa thể xác và tinh thần, nhằm loại các độc tố ra khỏi cơ thể, theo những giáo lý của Ấn Độ giáo.

Đặc biệt quan trọng là những buổi tập giao tiếp và ứng xử. Một ban giám khảo trong đó có nhiều nhà báo, đặt ra những câu hỏi hắc búa về mọi lĩnh vực để các cô trả lời. Nhờ đó mà các cô mở rộng kiến thức, rèn luyện thái độ bình tĩnh và tự tin, có phản xạ nhanh

trước những tình huống khó khăn. Người phụ trách huấn luyện môn này là bà Sabira Merchant, một chuyên gia về Anh ngữ, người hướng dẫn các chương trình văn nghệ trên đài truyền hình.

Bà Sabira nói một cách tự hào: *"Không có nơi nào tổ chức đào tạo các ứng cử viên hoa hậu như ở đây. Yêu cầu của chúng tôi là các cô gái phải có văn hóa. Chính trình độ văn hóa tạo nên sự khác biệt giữa các cô gái"*.

Nếu được bầu làm hoa hậu?

Được bầu chọn làm hoa hậu hoặc á hậu đem lại vinh quang và hạnh phúc lớn, kể cả tiền bạc. Họ trở thành ngôi sao, được mời làm quảng cáo cho các hãng mỹ phẩm lớn, các hãng sản xuất đồng hồ, đồ nữ trang, y phục thời trang. Hình ảnh họ xuất hiện trên trang bìa các tạp chí. Các công ty sẵn đón họ, một số cô bước vào lĩnh vực điện ảnh hoặc truyền hình. Nhưng các cô không được lập gia đình. Nếu lấy chồng thì chuyển sang nghề khác, ánh hào quang của hoa hậu coi như chấm dứt.

Đối với những cô gái không có may mắn được chọn làm hoa hậu Ấn Độ, tạp chí *Femina* là cơ quan tổ chức cuộc thi hoa hậu, cũng có những giải thưởng khác để an ủi và khuyến khích các cô: cô gái có nước da đẹp nhất (Miss Beautiful Skin), có mái tóc đẹp nhất (Miss Beautiful Hair), có nụ cười duyên dáng nhất (Miss Beautiful Smile)... ■

XUÂN CHÍNH

(Theo *Le Figaro Magazine*)

Sáng tạo bản thân

(Tiếp theo trang 66,

Chuyện đó làm cha nhớ lại một lần tới vườn thú, chỉ một con chó hắt hơi, mấy người quanh đó lập tức đồng thanh nói: “Sức khỏe (*Bless you*)!”. Sau mọi người nhận ra nên bật cười. Như vậy, nói câu “Sức khỏe” đã trở thành tập quán, bất kể người hắt hơi là ai.

Hồi mới sang Mỹ giảng dạy, một học sinh làm rơi bút xuống gần cha, cha nhặt bút lên và đưa cho anh ta. Khi anh ta nói “*Cảm ơn*” cha không có phản ứng ngay, phải hai giây sau mới đáp “*Không có gì!*” thì lập tức cả lớp cười ồ. Vì sao vậy?

Bởi nói câu “*Không có gì!*” với người phương Tây là phản ứng tự nhiên sau khi được cảm ơn. Cha phải suy nghĩ mới nói câu đó, thành ra nghĩa xấu.

Ở đây, nếu không theo những phép lịch sự cơ bản thì thậm chí còn gây hiểu nhầm.

Năm ngoái từ Đài Loan trở về, tới trường thì tự nhiên thư ký khoa hỏi: “Ở nhà có chuyện gì không, tôi nghe nói anh không được vui?”

- Không có gì, tôi vẫn khỏe mà! - Cha cực ngạc nhiên đáp.

Sau mới biết, lúc vào thang máy gặp đồng nghiệp, tuy đã chào song cha không nhờ anh ta bấm nút lên tầng ba mà lại tự tay làm lấy.

Ở Đài Loan chuyện đó rất bình thường, mọi người cho việc nhờ bấm hộ thang máy là làm phiền người khác. Song ở đây, người ta cho rằng đưa giúp lọ hạt tiêu, bấm hộ thang máy, thậm chí mở cửa giùm là một loại “ngghi thức” thể hiện lịch sự. Không nhờ mà tự làm “qua mặt” họ sẽ bị coi là thiếu lịch sự. Cha chỉ vì vừa từ Đài Loan về, chưa kịp “thích nghi” đã dẫn tới hiểu nhầm.

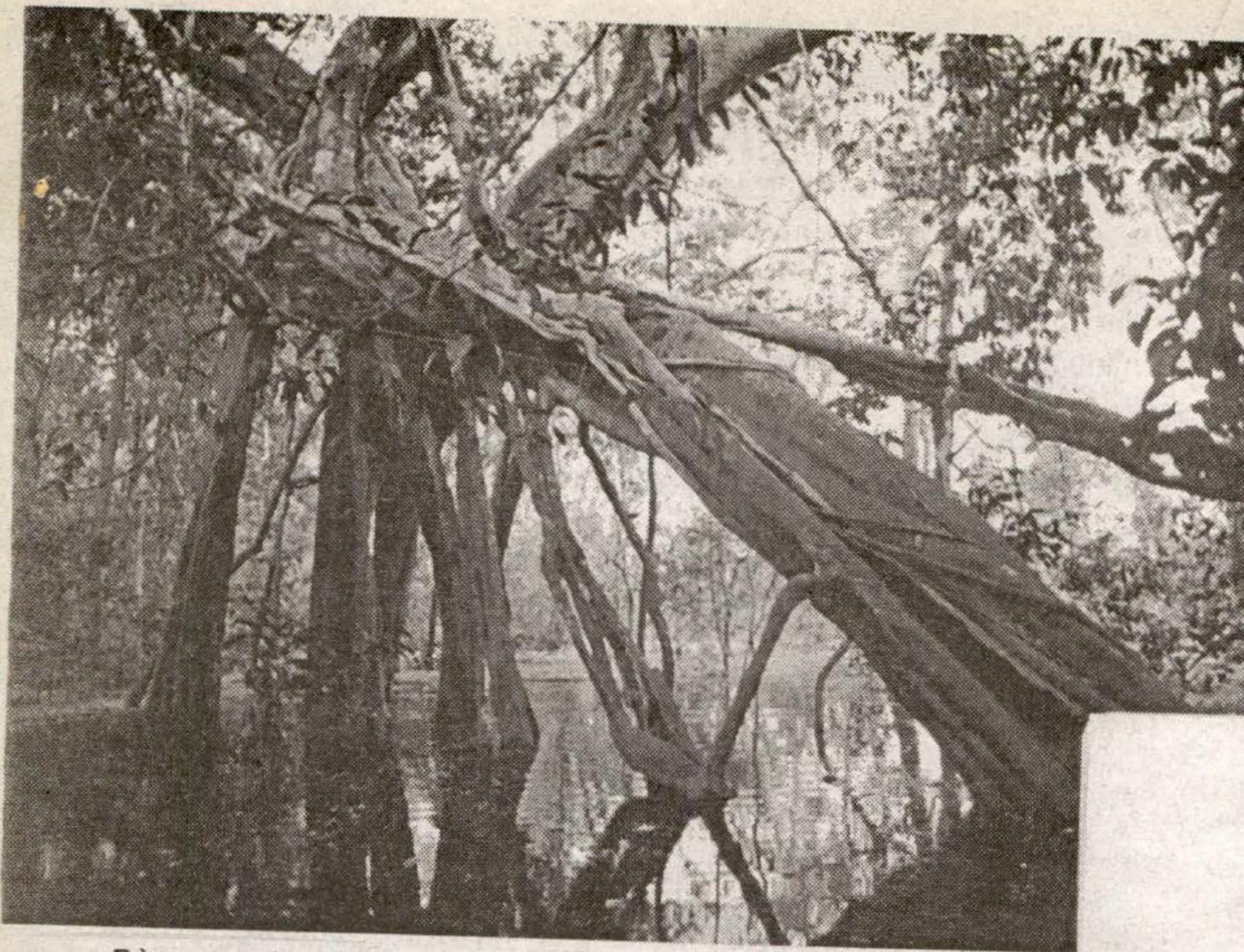
Vì mẹ bỗng nhiên tâm sự với cha, thấy những đứa trẻ khác khi được bố mẹ mở cửa xe đều nói “*Cảm ơn mẹ!*”, “*Cảm ơn bố!*” mà con mình nửa câu không được nên cha phải nói với con câu chuyện này.

Phép lịch sự không chỉ là “hình thức biểu hiện lòng thành” mà thậm chí còn có thể trở thành phản ứng tự nhiên. Càng là một đất nước tiến bộ, càng cần phép lịch sự, bởi vì nó sự tôn trọng, nhường nhịn và bao dung. Không có ba thứ đó, xã hội không thể hài hòa, dân tộc không thể đoàn kết.

Từ “*Điều gì mình không muốn thì đừng làm cho người khác*” đến “*Điều gì mình muốn hãy làm cho người khác*” chính là tinh thần của phép lịch sự. ■

(Còn tiếp)

THÁI THANH dịch

Rừng nguyên sinh Amazone.

BẢO VỆ MÔI TRƯỜNG:

RỪNG AMAZONE

Nữ chiến binh
Amazon trong
thần thoại
Hy Lạp. ▼

và
con
sông
nguyên thủy

Trong bối cảnh môi trường trên thế giới bị phá hủy nghiêm trọng, các nhà bảo vệ môi trường cảnh báo về nguy cơ lớn nhất là việc phá hoại khu rừng nguyên sinh Amazone ở nước Braxin (Nam Mỹ). Đây là khu rừng nằm ở vùng lưu vực sông Amazone và các chi nhánh của nó, được mệnh danh là lá phổi của quả địa cầu. Việc mở rộng các đồn điền trồng cây công nghiệp và các công trường khai thác các mỏ kim loại, ở hai bên bờ sông Amazone chẳng những triệt hạ hệ thống sinh thái bao gồm cả thực vật và động vật, mà còn làm đảo lộn sinh hoạt và phá hủy truyền thống văn hóa của các bộ lạc thổ dân trong vùng.

Con sông kỳ lạ có bốn màu

Bắt nguồn từ dải núi Andes ở Pérou, sông Amazone chảy qua phần lớn lãnh thổ Braxin và đổ ra Thái Bình Dương, với chiều dài gần 7.000 km.

Amazone không chỉ là một con sông, nó là một hệ thống sông với 1.100 chi nhánh lớn và nhỏ, trong đó có 17 chi nhánh lớn, dài đến hàng nghìn ki-lô-mét. Hệ thống các con sông này chảy qua 7 nước và bao phủ một diện tích 7 triệu km vuông.

Đặc điểm của hệ thống sông Amazone là có 4 màu. Từ triền núi Andes chảy ra, nó có màu trắng. Xuống vùng đồng bằng, dòng sông cuốn theo đất sét và cát ở hai bên bờ nên chuyển sang màu vàng. Đến hạ lưu, nhiều chi nhánh sông có màu đen, do chất đất ở vùng núi và đồng bằng phía bắc. Trong khi đó, các chi nhánh ở phía nam lại có màu xanh da trời, do ít có tạp chất trong nước.

Từ thành phố Manaus (thủ phủ của vùng Amazonie), con sông mở rộng ra rất nhiều. Thông thường, nó có bề ngang là 2 km, nhưng ở những

nơi nó tiếp nhận các chi nhánh, hai bờ sông cách nhau đến 10 km, khi gần đến Đại Tây Dương, cửa sông rộng đến 100 km và sông Amazone được mệnh danh là “con sông đại dương” (fleuve océan).

Sông Amazone có lưu lượng nước lớn nhất thế giới. Nó chứa 15% lượng dự trữ nước ngọt của toàn thế giới và cứ mỗi giây đồng hồ, nó đổ ra Đại Tây Dương 200.000 mét khối nước ngọt.

Nguồn gốc của tên sông

Theo các truyện trong thần thoại Hy Lạp, Amazone là tên gọi của những nữ chiến binh cực kỳ dũng mãnh sống ở những đồng cỏ vùng Tiểu Á (Asie Mineure, tức Thổ Nhĩ Kỳ ngày nay). Họ sử dụng thành thạo hai loại vũ khí là giáo và cung tên. Khi sinh con trai là họ giết ngay và chỉ giữ lại con gái để nuôi dưỡng thành nữ chiến binh. Họ đốt bỏ vú bên phải để khỏi bị vướng khi giương cung lên để bắn.

Câu chuyện nhằm lẫn xảy ra khi một đoàn thám hiểm Bồ Đào Nha tiến vào khu rừng nguyên sinh dọc theo con sông ở lãnh thổ Braxin này,

họ đã chạm trán với những thổ dân và một trận ác chiến đã xảy ra vào năm 1542. Vị linh mục Gaspar de Carvajal đi theo đoàn thám hiểm cho rằng những thổ dân đánh nhau với người Đồ Đào Nha đều là phụ nữ. Ông viết hồi ký, kể lại câu chuyện này, so sánh những nữ thổ dân đó với các nữ chiến binh Amazone trong thần thoại Hy Lạp. Và con sông hùng vĩ trước đó chưa có tên, được đặt tên là sông Amazone. Sự thật là vị linh mục đã nhầm: những thổ dân đó đều là nam giới, nhưng vì họ không để râu như người châu Âu và lại để tóc rất dài, nên nhìn từ đằng xa, vị linh mục tưởng đó là phụ nữ.

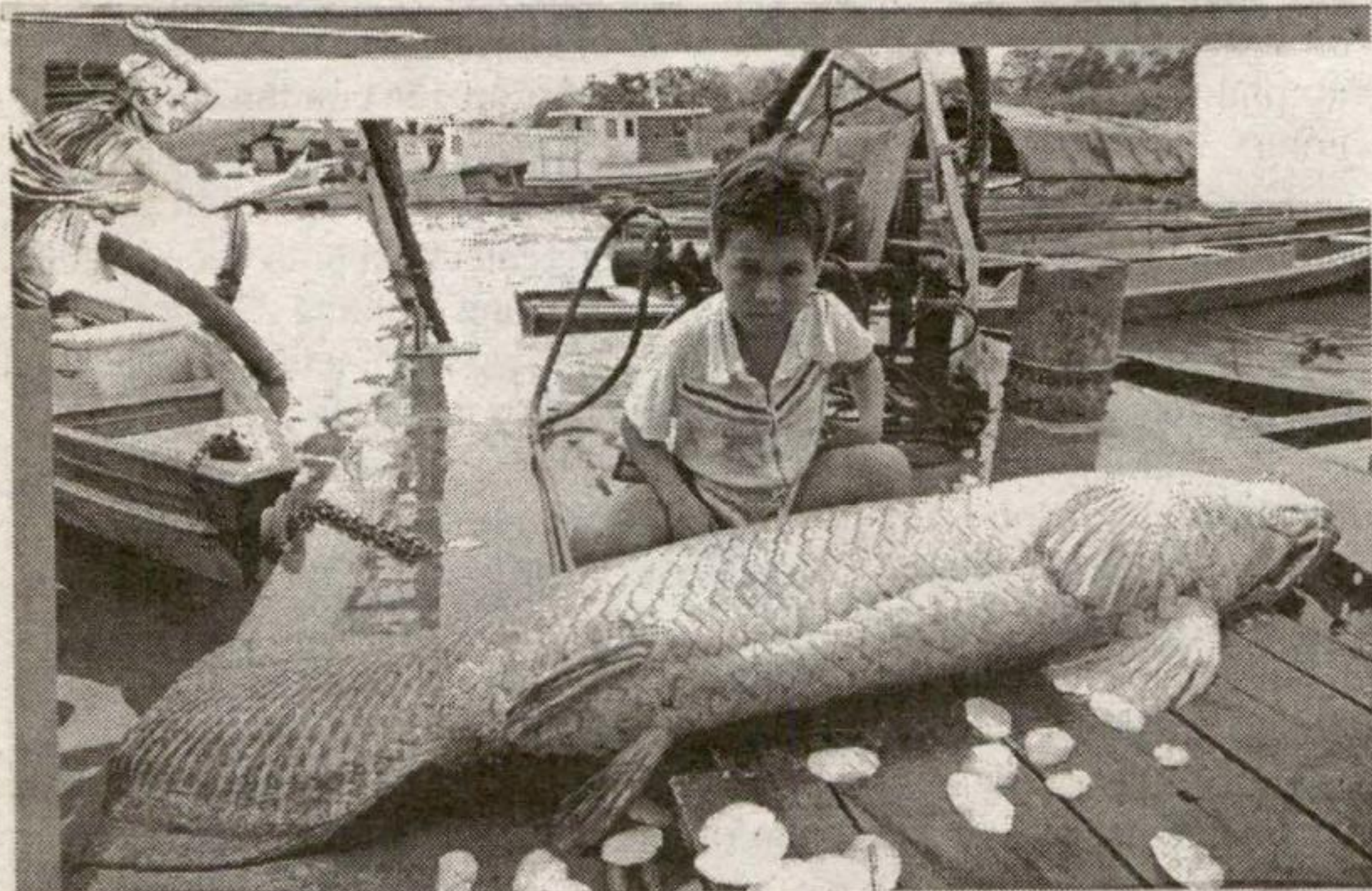
Rừng nguyên sinh lớn nhất thế giới

Ở lưu vực sông Amazone và các chi nhánh của nó, là một khu rừng nguyên sinh lớn nhất hành tinh với

một thế giới động vật và thực vật phong phú không nơi nào có thể so sánh được.

Rừng Amazone chứa hàng nghìn chủng loại cây, nấm và các loại côn trùng. Về thế giới động vật, trên cạn có đủ các loại chim, khỉ, thú rừng trong đó có con báo hoa jaguar thuộc loài rất quý hiếm. Dưới nước có cá sấu, rùa, rắn và cá với 2.500 chủng loại. Loài cá sấu đen (caiman) lớn nhất thế giới, dài đến 6 mét. Cá pirarucu là giống cá nước ngọt lớn nhất thế giới, dài đến 3 mét và nặng đến 300 kg. Nguy hiểm nhất là cá piranha chỉ ăn thịt, nếu người mà rơi xuống sông nơi có bầy cá nhỏ con nhưng khát máu này, sẽ bị chúng rả thịt cho đến chết.

Vào mùa mưa, nước sông dâng cao trong các tháng 5,6,7. Có nơi, mức nước dâng cao đến 15 mét, tràn vào hai bên bờ sâu đến hàng chục

Cá Pirarucu, cá nước ngọt lớn nhất thế giới (dài 3m, nặng 300kg).

ki - lô - mét, và tạo nên một khu rừng ngập nước lớn nhất thế giới, với diện tích 700.000 km vuông. Nếu một số thực vật chết vì ngập nước, thì có một số loài cây khác thích ứng với môi trường, bám vào nền đất và rễ mọc lên không trung giống như cây đa ở Việt Nam. Nước dâng cao từ từ nên không gây ra tai họa. Trái lại, nó giúp cho các loài thủy sản phát triển rất phong phú. Những cư dân sống ở ven sông thì rời bỏ những căn nhà sàn để chuyển lên sống trên những chiếc bè gỗ mà họ đã đóng sẵn để sử dụng khi nước dâng cao.

Con sông Amazone với các chi nhánh của nó hợp thành một hệ thống giao thông đường thủy rất quan trọng, nối liền các làng mạc, thị trấn ở vùng Amazonie. Phương

tiện giao thông vận tải hầu như chỉ bằng đường sông, vì vận tải bằng đường bộ xuyên qua các khu rừng là cực kỳ khó khăn. Trên sông, lúc nào cũng tấp nập các loại tàu thuyền, từ những chiếc xuống bằng gỗ của các thổ dân, đến những thuyền đánh cá, tàu chở hàng, du thuyền của các nhà doanh nghiệp giàu có.

Rừng Amazone với con sông hùng vĩ là kho báu thiên nhiên cực kỳ to lớn. Bảo vệ rừng Amazone không chỉ là nhiệm vụ bức thiết của người dân Braxin mà còn là nguyện vọng của tất cả mọi người dân trên thế giới thiết tha với việc bảo tồn môi trường sống cho các thế hệ hiện nay và mai sau. ■

XUÂN THẢO

(Theo *Science et Vie Junior*)

Tôi đã quá mệt mỏi (Tiếp theo trang 20)

chồng tôi nghĩ muốn chở mấy mẹ con đi chơi, thú thật những lúc đó tôi chỉ muốn từ chối, khi từ chối không được tôi luôn phải đi chơi trong một tình trạng căng thẳng và một thân thể mệt mỏi. Do công việc chồng tôi từ ngày ra trường chỉ làm ở nhà, không tiếp xúc với tập thể, ít nắm bắt được những vấn đề thời sự, anh không biết được công việc của một người giáo viên đại học trong xu thế hiện nay, cho nên anh khó thông cảm và chia sẻ với tôi. Thấy tôi bận bịu quá nhiều công việc chồng tôi ra quyết định: “Ở nhà trông con, anh nuôi”. Về kinh tế, tôi đi dạy học chỉ vì tôi yêu nghề, yêu công việc chứ thu nhập của tôi chẳng là gì so với việc của chồng. Khi tối hậu thư này của anh đưa ra, tôi thật hoảng sợ, tôi đang có nguy cơ phải quảng bỏ hết tất cả sự nghiệp, để “ở nhà chồng nuôi”, nếu không muốn cuộc hôn nhân của mình có chiều hướng xấu đi. Bạn bè tôi khuyên cố gắng cật lực trong thời gian này: vừa phải làm tốt việc ở trường, vừa phải lo chu toàn việc ở nhà kể cả phải luôn luôn chiều chuộng săn sóc chồng, để chứng tỏ với anh ấy rằng: tôi vẫn có thể đi làm và vừa có thể làm tốt mọi việc ở nhà, khi nào các cháu lớn, tôi sẽ đỡ vất vả hơn. Nhưng thú thật, tôi đã quá mệt mỏi khi ở trong một tình trạng tinh thần căng thẳng liên miên và lúc nào thấy mình cũng có nguy cơ phải ở nhà chồng nuôi. ■

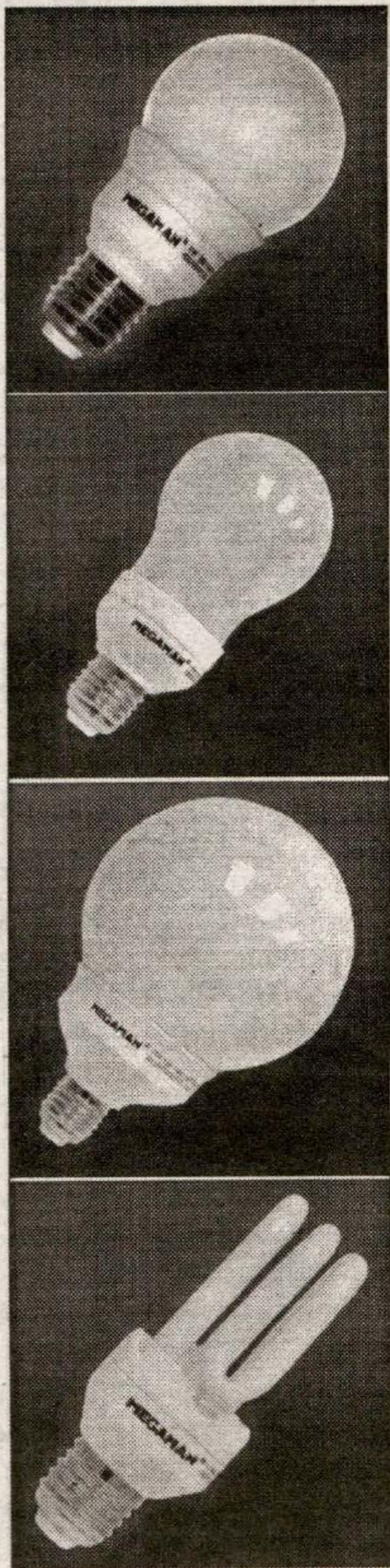
NAM XUÂN

Tư vấn
tiêu dùng

Mua đắt mà thành... rẻ

Đó là chủ trương của các nhà sản xuất thiết bị điện gia dụng của Đức mà điển hình là tập đoàn sản xuất thiết bị điện và đèn chiếu sáng Megaman. Sản phẩm thiết bị điện của Megaman nổi tiếng từ lâu trên thế giới, nhưng chỉ tháng 6 năm 2002 này mới được chính thức đưa vào Việt Nam thông qua Công ty Hợp tác kinh doanh thiết bị điện và đèn chiếu sáng Megaman - Việt Hưng (trụ sở 479 Lạc Long Quân, quận 11, TP. HCM). Người tiêu dùng ở Việt Nam rất quan tâm tới đèn neon dạng compact và các loại đèn tiết kiệm năng lượng (ESL) của Megaman mặc dù giá khá cao (gấp 7 đến 8 lần bóng điện bình thường cùng loại của Việt Nam) nhưng độ bền sử dụng lại nhiều gấp chục lần, và cùng một cường độ ánh sáng nhưng điện năng tiêu thụ lại ít hơn nhiều lần. Chính vì vậy mua đắt mà thành... rẻ.

T.V

Cách chăm sóc ăn uống cho PHỤ NỮ CÓ THAI

C chế độ ăn uống của người mẹ khi có thai có vai trò quyết định đối với sự phát triển của thai nhi. Theo tài liệu của Viện Dinh Dưỡng TP. HCM thì phụ nữ có thai cần được ăn uống đầy đủ trong suốt thời kỳ mang thai cũng như sau khi sinh con để đáp ứng đầy đủ nhu cầu dinh dưỡng cho cả mẹ và con.

Người phụ nữ ăn uống thiếu thốn, bị thiếu máu, việc nuôi dưỡng bào thai kém sẽ tạo ra những đứa trẻ thiếu cân. Người có thai ít được nghỉ ngơi, ăn uống thiếu, bị thiếu máu, sức khỏe yếu, khi đẻ sẽ khó khăn và các cơ tử cung hoạt động kém sẽ góp phần làm cho việc cầm máu không được tốt, làm cho tỷ lệ chảy máu trong khi đẻ tăng, băng huyết cũng tăng. Vì vậy, người phụ nữ có thai phải chú ý ăn uống nhiều hơn bình thường, nhiều loại thức ăn giàu dinh dưỡng và chất sắt như thịt, cá, trứng, đậu đỗ, vừng lạc, tăng thêm dầu mỡ và hoa quả để trong 9 tháng mang thai có thể tăng thêm 10 – 12 kg. Số cân tăng này sẽ giúp tạo ra đứa con khi sinh trung bình đạt 3 kg, và giúp cho mẹ có đủ mỡ dự trữ góp phần tạo sữa cho con bú.

Khi mang thai các bà mẹ cần nhớ: phải được ăn thêm thức ăn hàng ngày và được nghỉ ngơi nhiều hơn bình thường nhất là trong những tháng cuối trước khi sinh; không phải kiêng bất kỳ thức ăn nào trong thời gian có thai; theo dõi sức khỏe và cân nặng trong thời gian có thai. Người mẹ có thai cần được ăn no, đủ chất như: sử dụng những thức ăn có lượng đạm cao là các loại đậu đỗ, đậu phụ, thịt cá...; rau xanh, quả tươi cung cấp nhiều vitamin, chất khoáng và chất xơ; các loại thực phẩm giàu chất béo như vừng, lạc và dầu mỡ.

Tùy theo hoàn cảnh kinh tế của từng gia đình mà tổ chức ăn thêm cho phụ nữ có thai. Thêm bát cơm, củ khoai, bắp ngô, quả trứng, thêm đậu, vừng, lạc, rau quả, nếu có điều kiện thêm thịt, cá, dù nhiều dù ít, miễn là có thức ăn thêm. Vì thế, phụ nữ có thai phải theo dõi cân nặng của mình, lên được 10 – 12 kg là tốt. Phụ nữ có thai không nên uống rượu, hút thuốc lá, nên tránh các gia vị kích thích như ớt, hạt tiêu, cà phê và hạn chế dùng thuốc, chỉ dùng khi có chỉ định của bác sĩ.

Phụ nữ có thai cần uống viên sắt và axít folic đều đặn theo hướng dẫn của nhân viên y tế từ lúc có thai đến 3 tháng sau khi sinh con. ■

SƠN HÀ ghi

TU VẤN TIÊU DÙNG:

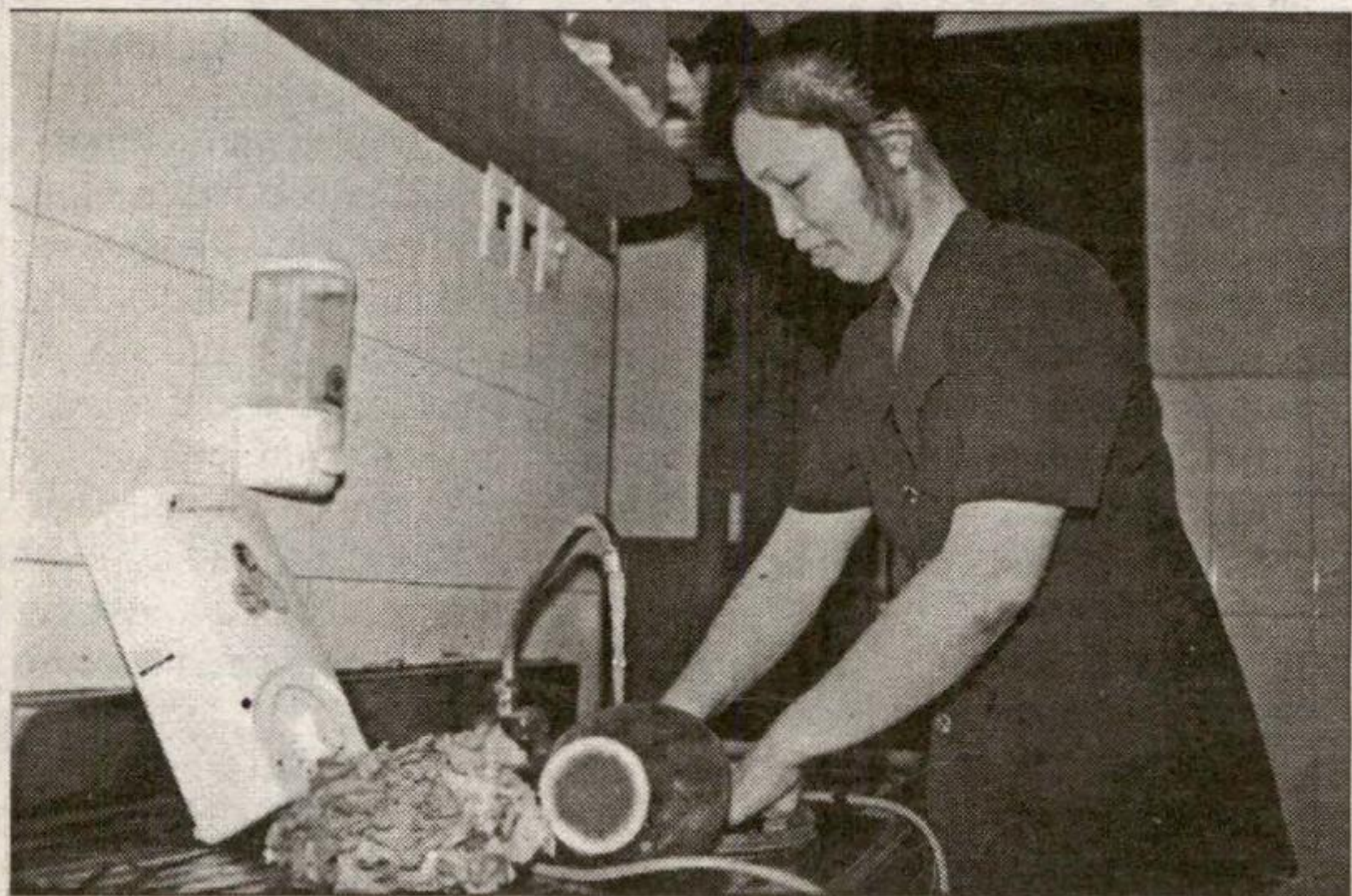
Hầu hết các loại thức ăn là nơi mà vi khuẩn, vi trùng dễ sinh sôi nảy nở. Nó sẽ làm thức ăn bị hôi thối, phát sinh các chất độc gây nguy hại cho sức khỏe.

Để ngăn ngừa, từ lâu các nhà nghiên cứu và sản xuất trên thế giới đã sử dụng các hoạt chất chống thối, thanh trùng như chlorine... Gần đây, khi so sánh phương pháp khử trùng bằng ozone với clo, người ta thấy rằng sau 2 phút, chỉ cần 0,45mg/l ozone, siêu vi trùng đã có thể bị tiêu diệt, còn clo thì phải cần đến 1 mg/l và thời gian tiếp xúc đến 3 giờ. Do có khả năng oxy hóa tự nhiên mạnh nhất

hiện nay nên ozone có thể sát khuẩn 100% trong vòng 15-16 giây đồng hồ, tẩy sạch mọi độc hại bám trên rau quả. Bên cạnh đó, ozone còn có tác dụng khử trùng và diệt trứng sán. Với tính năng như vậy, việc dùng khí ozone để sát trùng, chống khuẩn đã trở thành kỹ thuật tiên tiến nhất hiện nay... ozone được ứng dụng rộng rãi trong các ngành nước đóng chai và thủy hải sản. Có tới 99% nước uống đóng chai tại Việt Nam

MÁY KHỬ ĐỘC RAU QUẢ, THỰC PHẨM BẰNG CÔNG NGHỆ OZONE:

“BÁC SĨ” CỦA GIA ĐÌNH!

Rửa rau quả bằng máy Ozone Food Washer.

và trên thế giới sử dụng công nghệ tiệt trùng bằng công nghệ này thay cho phương pháp cổ điển... Ngoài ra, theo một số tài liệu trong và ngoài nước, ozone được ứng dụng để chữa các bệnh trầm cảm và loét bao tử... (phải có bác sĩ đặc trị mới chữa theo cách này, nếu không sẽ rất nguy hiểm)...

Việc sử dụng ozone đang được xem là giải pháp ưu việt ở nước ta, đặc biệt là những thành phố lớn như TP.HCM, Hà Nội... Theo thống kê sơ bộ, trên thị trường Việt Nam có tới 7 loại máy của nước ngoài như Canada, Đài Loan, Úc, Mỹ... chưa kể một số sản phẩm của các nhà sản xuất trong nước. Tuy nhiên, giá máy nhập ngoại không phải “dễ chịu” so với mức thu nhập của đại đa số người dân, kể cả ở thành phố lớn... Hơn thế nữa, theo ý kiến nhiều bà nội trợ ở TP.HCM, mua máy nhập ngoại thường như chơi trò chơi may rủi bởi thường không có hệ thống bảo hành, bảo trì...

Trước những lo lắng này, Công ty TNHH SX & TM OBM (375 Nguyễn Thái Bình, quận Tân Bình, TP.HCM) đã tung ra thị trường máy rửa rau quả, thực phẩm tươi sống đa năng ozone Food Washer. Máy ozone Food Washer dùng trong gia đình có kích thước khá gọn và xinh xắn (dài 25,5cm, ngang 14,5cm, dày 10 cm) và trọng lượng máy chưa đầy 1kg. Máy có thể đặt nằm ngang hoặc treo thẳng đứng trên vách rất tiện lợi... Máy có nhiều tính năng như rửa rau quả, khử mùi cá, hải sản, thịt tươi sống, rửa chén bát,

ly cốc hoặc có thể giặt tiệt trùng, tẩy trắng khăn mặt, khăn ăn hoặc khử mùi khó chịu trên tay sau khi làm bếp... Theo tính toán, máy rửa rau quả thực phẩm theo công nghệ ozone này có thể phân hủy 99,7% các nông dược phẩm trên rau quả và 100% vi khuẩn, vi rút. Viện Pasteur TP.HCM đã xét nghiệm các mẫu nước rửa rau của công ty và kết luận là sau khi xử lý bằng ozone, các vi khuẩn trên rau đã không còn...

Giá máy ozone Food Washer dùng trong gia đình hiện vào khoảng 840.000 đồng/máy, thấp hơn từ 20-30% so với máy nhập ngoại. Theo anh Lê Quốc Hùng, giám đốc công ty, vì nhập một số linh kiện của Đức và hoàn thiện, xuất xưởng tại Việt Nam (công ty có 1 xưởng chuyên sản xuất máy này) nên đã hạ được giá thành máy... Không chỉ có vậy, công ty còn có hệ thống bảo hành, bảo trì, có cán bộ hướng dẫn tỉ mỉ tận nơi để đảm bảo an tâm cho người tiêu dùng. Cũng bằng công nghệ ozone kết hợp với các tiến bộ KHKT nước ngoài, công ty còn sản xuất được máy nuôi tôm, thủy hải sản dùng cho các trại nuôi từ nhỏ cho đến nuôi công nghiệp, rẻ hơn nhiều so với máy nhập ngoại trôi nổi trên thị trường hiện nay. Trong bối cảnh EU ra tiêu chuẩn ngặt nghèo, cấm sử dụng nhiều chất kháng sinh trong thủy hải sản để đảm bảo sức khỏe cho người tiêu dùng... thì giải pháp dùng công nghệ ozone trong nuôi trồng thủy sản được xem là khá hiệu quả và kinh tế. ■

G. SAN

Giải đáp y học

Tiến sĩ y học
LÊ TRỌNG BỔNG

• **Hoàng Văn H.** (Thái Nguyên)

Hỏi: Trong chuyến đi trại hè kỳ này, vì biết bơi chút ít nên em được bổ sung vào tổ cấp cứu. Xin cho biết: nếu có ai bị chết đuối phải xử trí thế nào?

Đáp: 1. Việc cứu người chết đuối có hai việc là vớt nạn nhân ra khỏi nước và làm cho phổi và tim hoạt động trở lại.

Việc vớt nạn nhân có thể đơn giản: đưa cái sào, ném sợi dây cho người đó nắm lấy rồi kéo vào bờ hoặc lên thuyền... Nhưng có thể rất khó khăn khi không gặp những thuận lợi nói trên, và lúc bấy giờ người cứu hộ phải nhảy xuống nước, tiếp cận nạn nhân để tìm cách đưa họ vào bờ.

Trong tình huống thứ hai, người cứu hộ dù bơi giỏi đến mấy, nếu thiếu kỹ thuật và kinh nghiệm, sẽ rất dễ bị nạn nhân ôm ghì lấy, đến mức không thể gỡ ra để rồi cùng nhau chết đuối một cách oan uổng.

Do đó, người có khả năng bơi “khiêm tốn” như em chỉ nên đứng trên bờ kêu cứu thật to, hoặc chìa cây sào hay ném sợi dây thôi, tuyệt đối không được liều lĩnh nhảy xuống nước, dù mình có thuộc tổ cấp cứu của trại hay không; công việc này sẽ do người cứu hộ chuyên nghiệp đảm trách.

2. Em chỉ có thể tham gia vào việc giúp nạn nhân hồi sinh mà thôi.

Một khi người chết đuối được vớt lên, phải nhanh chóng làm mấy thao tác sau đây:

- Đốc ngược đầu và xóc mạnh, vỗ

mạnh vào lưng, giúp nước trong phổi ộc hết ra.

- Ngay sau đó, đặt nạn nhân lên một nền cứng (ván thuyền, sân, nền nhà...), đầu nghiêng hẳn sang một bên (để ngăn không cho gốc lưỡi tụt về phía sau làm tắc đường thở), lau nhanh cát hoặc dãi trong mũi miệng, lấy răng giả ra nếu có (để khỏi rơi vào khí quản), và thực hiện hai động tác căn bản là thổi ngạt (thổi thực sự chứ không phải chỉ “hà hơi”) và xoa bóp tim ngoài lồng ngực.

Tùy theo số người tham gia cứu chữa mà cách tiến hành có khác chút ít, trong 3 tình huống:

Tình huống 1: Chỉ có 1 người cứu chữa

- Quỳ phía đầu của nạn nhân, hai bàn tay chồng lên nhau (để đủ khỏe), đè thật mạnh lên cuối xương ức, làm sao cho xương ức lún xuống dưới tay mình, xong nhấc tay lên ngay (vùng này nằm trước tim, xương sườn toàn bằng sụn, nên khi nó lún xuống thì tim bị bóp và sẽ đẩy máu đi; khi ta nhấc tay, tim lại nở ra và thu nhận máu, chờ tay ta đè tiếp). Thao tác 10 lần liên, với tần số khoảng 90 lần/phút.

- Ngay sau đó, bản thân phải ráng thở vào hết sức (để cho phổi mình chứa một lượng không khí gấp đôi bình thường) rồi, vẫn giữ cho đầu nạn nhân nghiêng sang bên, tay ta bóp cho miệng nạn nhân khép lại, còn mồm ta ngậm lấy mũi mà thổi thật sâu, thật mạnh (kinh nghiệm cho thấy ngậm vào mũi để thổi dễ hơn là ngậm vào miệng), sao cho ngực nạn nhân phồng lên hạ xuống; thổi xong thì để miệng nạn nhân há, lưỡi kéo ra ngoài cho không khí tự động trở ra. Thao tác như vậy 5 lần liên tiếp, với tần số khoảng 25 lần/phút, và lần nào cũng phải ráng hít vào thật sâu. (Trường

hợp nạn nhân bé hơn mình nhiều, có thể bịt mũi nạn nhân lại để thổi vào mồm).

Khẩn trương xen kẽ hai thao tác này, không ngưng nghỉ. Nếu thấy có dài, phải nhanh chóng lau sạch trước mỗi lần thổi, để đường thở được thông, nhưng không để mất thời gian.

Chỉ có một người cứu chữa như thế này thật vất vả, nhưng tối cần thiết, bởi vì bộ não chỉ thiếu oxy 5-6 phút là sẽ chết vĩnh viễn, nạn nhân sẽ không còn tri giác.

Tình huống 2: Có 2 người cứu chữa

Một quỳ bên trái, đối mặt với nạn nhân, xoa bóp tim. Một quỳ ở phía đầu tiến hành thổi ngạt.

Tình huống 3: Có 3 người trở lên cứu chữa

Người thứ 3 nâng cao hai chi dưới, giúp máu dễ trở về tim. Người thứ 4 mở miệng nạn nhân và kéo lưỡi ra vào lúc thổi ra. Những người khác quan sát cách làm, để sẵn sàng thay thế.

* * *

Phương pháp thổi ngạt kết hợp với xoa bóp tim này được đúc kết trong một hội nghị quốc tế năm 1960; và trong gần bốn chục năm qua nó đã cứu được rất nhiều người bị ngừng tim ngừng thở do các nguyên nhân khác nhau. Ngày nay, phương pháp này được hỗ trợ thêm về phương tiện, dụng cụ (máy thở bóp tay, máy hô hấp nhân tạo, máy khởi động nhịp tim...), nhưng kết quả cuối cùng vẫn luôn tùy thuộc vào 5-6 phút đầu tiên quý giá đó.

Việc cứu chữa phải kiên trì, liên tục ngay cả trong khi vận chuyển nạn nhân tới trung tâm hồi sức, và vẫn có hy vọng cứu sống, do chỗ nhiệt độ thấp của nước đã giúp kéo dài thêm thời gian chịu đựng của vỏ não, nhất là với trẻ nhỏ (tuổi này có phản xạ khép kín dây thanh đới, ngăn không

để nước tràn vào phổi, cho nên cháu bé không chết đuối mà chỉ bị ngạt thở, và não ở tuổi này có khả năng thích ứng cao; do đó có khi trẻ chìm trong nước suốt 2 giờ vẫn cứu sống được và sau đó phát triển bình thường).

• Trịnh Thị Th. Ng. (Phú Thọ)

Hỏi: Khoảng 4 năm nay, cháu bị hôi nách, được một bác sĩ ở bệnh viện tỉnh bạn chữa bằng cách bắn tia laser vào nách, chẳng những không đỡ mà còn xuất hiện các vết sẹo nhỏ tại chỗ nhìn rất xấu. Xin cho em một lời khuyên.

Đáp: a) Cho đến nay, chưa thấy có công trình nào đề xuất việc chữa hôi nách bằng tia laser; nếu vị bác sĩ của cháu có một tài liệu như vậy thì nhờ xin giúp cho KTGD một bản để nghiên cứu.

b) Về chữa hôi nách thì từ nhiều năm nay KTGD đã mấy lần phổ biến một phương pháp khử mùi đơn giản được nhiều người vận dụng thấy hữu hiệu.

Mua 1.000 đồng phèn chua tại các hàng khô, hàng xén hay hiệu thuốc đông y (dùng được rất lâu), để nguyên thế không phi, đem ngâm vào lọ sạch cho thật ngập nước, nút kín lại, lắc mạnh đến khi không còn tan thêm. Rửa sạch và lau khô nách, rồi dùng gạc thấm bôi (nếu lọ có lỗ nhỏ thì rỏ thẳng vào), kẹp nách lại dăm ba phút.

Dùng thường xuyên, mỗi ngày 1-3 lần hoặc hơn tùy theo tình hình (trước khi ngủ tối nên thực hiện để chặn gổỉ khởi có mùi). Đi đâu xa nhớ mang theo.

Không quên lọ phèn và sử dụng kín đáo thì sẽ không ai phát hiện ra, kể cả người thân gần gũi nhất.

Lọ phải nút kín, phèn phải luôn ngập nước; nếu vô ý để cạn, phải vớt đi vì không còn tác dụng. ■

THỜI SỰ 10 NGÀY QUA

■ Trong nước

- @. Ngày 19 tháng 7 năm 2002 sẽ khai mạc kỳ họp thứ nhất Quốc hội khóa XI... là quyết định của Ủy ban Thường vụ Quốc hội trong phiên họp từ 26-6 đến 2-7. UBTVQH đã cho ý kiến về việc sửa đổi các dự án: Quy chế hoạt động của đại biểu QH và đoàn đại biểu QH, Quy chế hoạt động của UBTVQH, của Hội đồng dân tộc của QH và của các ủy ban của QH, nội quy kỳ họp QH.
- @. Lần đầu tiên một công ty dầu khí Việt Nam thắng thầu quốc tế... Công ty Đầu tư Phát triển Dầu khí (PIDC) thuộc Tổng Công ty Dầu khí Việt Nam đã trúng thầu lô 433A và 416B tại khu vực tây nam Angiêri, một trong bảy dự án thăm dò và khai thác dầu khí ở Angiêri.
- @. Việt Nam phản đối Hiệp hội các chủ trại cá heo Hoa Kỳ (CFA)... vô cớ đâm đơn kiện các doanh nghiệp VN bán phá giá cá tra, cá basa vào thị trường Mỹ. Bộ trưởng Thương mại Vũ Khoan đã gửi thư khẩn tới Bộ trưởng Thương mại và đại diện thương mại Mỹ khẳng định VN luôn luôn tôn trọng các quy tắc thương mại quốc tế, kinh doanh sòng phẳng.
- @. Liên quan tới vụ án buôn lậu lớn nhất nước ở Hang Dơi (Lạng Sơn)... Ông Bế Ngọc Trình, Cục trưởng và Cục phó phụ trách chống buôn lậu Bế Ngọc Vấn vừa phải bàn giao công việc cho người khác theo yêu cầu của Tổng cục Hải quan từ ngày 3 - 7. Trước đó, Thủ tướng Phan Văn Khải cũng chỉ đạo những đơn vị, cá nhân có liên quan làm kiểm điểm, tiến hành kỷ luật nghiêm khắc và báo cáo Chính phủ trước ngày 15 - 8.
- @. Phát hiện nhiều vi phạm tại các công trình ở TP. HCM... kết thúc đợt 1 việc thanh tra 11 công trình xây dựng cơ bản thuộc các quận 1, 4, 7, Gò Vấp và huyện Hóc Môn, thanh tra TP.HCM đã phát hiện nhiều dấu hiệu vi phạm như không báo cáo kết quả thẩm định hồ sơ thiết kế kỹ thuật, tự ý thay đổi quy cách, chủng loại một số thiết bị lắp đặt công trình, nhưng không được người có thẩm quyền phê duyệt.
- @. El Nino ảnh hưởng trực tiếp đến Việt Nam... Hiện nay, nhiều vùng rộng lớn của vùng biển nhiệt đới Thái Bình Dương ấm hơn bình thường trên 1°C. Bên cạnh đó chỉ số dao động phía Nam có giá trị âm liên tục trong 4 tháng qua cũng như biểu hiện của một số chỉ số khác (về mây, mậu dịch phong) cho thấy hiện tượng El-Nino sẽ quay trở lại trong những tháng tới với xác suất khoảng 80 hoặc 90%. El-Nino có khả năng sẽ ảnh hưởng đến khí hậu nước ta vào nửa cuối năm 2002. Do vậy, tình hình bão, lũ lụt và hạn hán sẽ diễn biến rất phức tạp.

THỜI SỰ 10 NGÀY QUA

■ Thế giới

- @. **CHDCND Triều Tiên tố cáo Mỹ đứng đằng sau vụ đụng độ hải quân giữa Bắc và Nam Triều Tiên...** Tất cả các bằng chứng đều cho thấy đây là một vụ do Mỹ giật dây nhằm gây xung khắc giữa miền bắc và miền nam, vì họ không hài lòng trước những tiến bộ trong quan hệ hai nước.
- @. **Bất chấp lời kêu gọi của chính phủ Mỹ đòi phế truất ông Yasser Arafat, Chủ tịch Palestine...** Liên minh châu Âu (EU) vẫn tuyên bố sẽ tiếp tục đối thoại với nhà lãnh đạo này nếu ông tái đắc cử vào tháng 1 năm 2003. Ngoài ra, Bộ trưởng Văn phòng Ngoại giao Anh vẫn tái khẳng định Luân Đôn luôn luôn công nhận ông Yasser Arafat vẫn là nhà lãnh đạo của nhân dân Palestine. Tuy nhiên, ngày 2-7-2002, trợ lý ngoại trưởng Mỹ William Burns vẫn có buổi làm việc với đại diện của LHQ, EU, Nga về tương lai của ông Yasser Arafat và phương thức hỗ trợ Palestine.
- @. **Vụ tai nạn máy bay đâm nhau gây nên cái chết thảm khốc của 52 em học sinh nước Cộng hòa Hồi giáo Bashkorstan (Nga)...** là do lỗi của Đài kiểm soát không lưu Skyguide (Thụy Sĩ) khi tai nạn xảy ra chỉ có một nhân viên trực thay vì 2 người theo quy định, hệ thống cảnh báo bị ngắt điện. Chiếc máy bay TU-154 bị nạn chỉ nhận được lệnh 50 giây trước khi xảy ra tai nạn nên viên phi công không còn kịp xử lý. Đài kiểm soát không lưu này sẽ bị kiện.
- @. **Vào lúc 13 giờ 47' ngày thứ năm, 4 tháng 7 (giờ Hà Nội)...** một phi thuyền không người lái của NASA đã cất cánh từ mũi Canaveral, bang Florida (Mỹ), mở màn cho một chuyến thám hiểm dài ngày trong vũ trụ và hứa hẹn gửi về trái đất những bức ảnh chi tiết nhất về các sao chổi, góp phần dự báo những thiên thạch có khả năng rơi vào trái đất.
- @. **Trong vòng 20 năm tới, 70 triệu người sẽ chết vì căn bệnh thế kỷ HIV...** LHQ đã cho biết như vậy trong bản báo cáo ngày 2-7-2002. Theo đó, hiện có 40 triệu người trên thế giới mắc căn bệnh hiểm nghèo này, tăng 6 triệu so với 2 năm trước đây. Tỷ lệ lây nhiễm đang tăng cao, đặc biệt ở châu Á và Đông Âu.
- @. **Siêu sao mới vừa phát hiện ở dải thiên hà...** Với sự giúp đỡ của kính thiên văn Chandra chụp tia X, các nhà khoa học Mỹ đã quan sát được hoạt động của siêu tân tinh ở các rãnh xoắn của thiên hà. Đó là phần còn lại sau những vụ nổ sao cực lớn, được bọc bởi một vỏ khí sôi sục, phóng ra tia ronghen với cường độ mạnh. Thiên hà M51 cách trái đất khoảng 30 triệu năm ánh sáng. Nó có hai khu vực phát sáng mạnh, một trung tâm lớn ở phía dưới và một quần thể nhỏ hơn phía trên.

■
P.V

TRAO ĐỔI

• **Đỗ Thị Ngọc Anh** (Đội 1, Nông trường Dlíza Krông Năng, Đắk Lắk)

"Ở đây chúng cháu rất hiếm báo, có đứa bỏ cả ăn tranh thủ đọc KTGD để chuyển cho đứa khác. Chúng cháu thấy KTGD rất hay, rất bổ ích. TV ơi, cháu 18 tuổi rồi, chưa yêu bao giờ, không biết sau này sẽ yêu ra sao nữa, cứng cáp hay yếu đuối, hay cứng nhắc? TV đoán thử xem!"

Qua câu thơ của Ngọc Anh:

"Anh đi đi, đừng quay trở lại

Còn mình em - em sẽ khóc dễ hơn"

thì TV đoán Ngọc Anh nếu yêu sẽ kín lắm, không cứng nhắc, không cứng cáp nhưng rất yếu đuối lúc... riêng mình.

• **Đỗ Thị Hồng** (Xóm Chợ, thôn 9, Xuân Trường, Thọ Xuân, Thanh Hóa)

"Em sống bên bờ sông Chu, năm nay 17 tuổi, tuổi thơ của em êm đềm lắm. Em là học sinh giỏi văn cấp huyện. Nhưng không ngờ bão táp ập xuống tựa như sóng sông Chu mùa lũ. Cha em rượu chè, đánh đập mẹ con em, rồi cha mẹ chia tay. Em bơ vơ, lạc loài, cộng với gia đình túng thiếu em phải nghỉ học. Có lúc em tưởng chừng không sống nổi. TV ơi, tuổi 17 cái tuổi đẹp lắm chứ! Nó như vầng trăng tròn đầy và viên mãn. Em cũng vậy... Thế mà... Rồi tình cờ em gặp KTGD ở nhà hàng xóm. Cái tên sao mà già thế! Nhưng khi đọc em lại bị cuốn hút. Em yêu thích KTGD từ đó. Cứ mỗi khi cầm KTGD em lại tìm mục "Thơ tình bạn đọc", "Thanh Thảo và thơ" cùng những bài "Đi và viết"... Chao ôi cái hồn thơ sao mà ấm áp đến thế, chảy tràn vào cả tâm hồn em - một cô gái quê... Và thế là em

cũng làm thơ..." Và thế là TV có thêm một người bạn tri âm, tri kỷ, và thế là TV được đón nhận từ nỗi bất hạnh của em những câu thơ mộc mạc chân tình của một cô gái đôi lúc còn ngẩn ngơ: *"Ồ, thơ tình... nhưng ta giành cho ai nhỉ?"* Hồng ơi, đọc những bài thơ của em TV chưa nghĩ đến em sẽ trở thành một nhà thơ xứ Thanh, nhưng hy vọng chính những câu thơ của em sẽ giữ cho vầng trăng tuổi 17 của em luôn tràn đầy.

• **Lê Hồng Anh** (Phổ Yên, Thái Nguyên)

"TV ơi, em buồn lắm vì em và T yêu nhau hai năm rồi, trước đây cứ như hình với bóng, nhưng kể từ khi T đậu Đại học Bách Khoa thì tình yêu ngày càng rạn nứt. Nhiều lần em hỏi thì T bảo: "Anh sẽ chờ em, cứ yên tâm học hành". Mồm thì nói vậy, nhưng anh luôn lén lút người con gái khác..." Vậy thì chẳng còn cách nào khác đâu, em ráng chờ thêm thời gian nữa khi *"Rét Thái Nguyên rét về Yên Thế"* anh chàng vẫn lén lút gặp cô gái khác thì em hãy công khai giã biệt anh chàng.

• **H.T** (Bạn đọc xin được giấu tên, Đắk Lắk)

"Tôi là giáo viên có gia đình được 12 năm, có hai con, nhưng càng ngày tôi càng không có chút tình cảm gì với chồng tôi. Tôi sống như dưới địa ngục. Anh rất cục cằn, chẳng hiểu gì và chẳng hề quan tâm đến vợ con mặc dù bên ngoài trông có vẻ hiền và siêng lắm. Tôi đã nghĩ đến cái chết nếu như cuộc sống cứ kéo dài thế này. Tôi muốn ly hôn, nhưng tôi lại là một nhà giáo và là một đảng viên, vậy ly hôn có ảnh hưởng gì không?"

Trước hết chị nên đặt câu hỏi: nếu ly hôn thì con cái sẽ ra sao? Chúng

sẽ bớt bất hạnh hơn khi không còn chứng kiến cảnh bố mẹ như mặt trời mặt trăng? Chúng sẽ thấy bớt đau khổ hơn khi thấy mẹ cứ âm thầm khóc? Tình yêu và tình thương là nền tảng của một tổ ấm gia đình, nếu cả hai thứ đó đã tan rã trong chị, việc chị chia tay là tất yếu. Vấn đề là chia tay thế nào để đỡ tổn thất nhất cho lũ trẻ và để chúng vẫn tin yêu bố mẹ và được bố mẹ thương yêu. Hãy nghĩ kỹ những điều ấy. Và tất nhiên nếu chị gỡ bỏ được ách địa ngục (nếu sự thật là địa ngục), chắc chắn chị sẽ thanh thản hơn, để tâm huyết vào bài giảng hơn, làm bổ phận một đảng viên tốt hơn.

• **Nguyễn Thị Huyền Vân** (Bưu điện Hưng Trung, Hưng Nguyên, Nghệ An, 038.821020)

"TV thương nhiều! Đừng cảm động quá nhé! Nếu có dịp TV qua xứ Nghệ nhớ ghé đến mình, mình sẽ đưa TV đi tham quan và ngồi hàng giờ để nghe mình hát tặng TV những bài hát về xứ Nghệ mặc dù mình hát không hay lắm đâu".

Háo hức được nghe Huyền Vân hát quá, trong khi chờ đợi TV đọc thơ của Huyền Vân vậy:

*"Em đã yêu bằng cả trái tim mình
Trao cho anh không một lời mặc cả".*

Chao ôi, được một cô nàng yêu không mặc cả, ấy vậy mà có kẻ nữ thối căng quả bong bóng cho vỡ tan để cô nàng phải giận cá chém... mình.

*"Em ghét chính mình sao yêu
anh nhiều thế".*

Thôi, giận cá cứ chém TV đây đừng chém... mình, tội nghiệp.

• **Hải Ly** (Yên Phong, Bắc Ninh)

"Em và N một bạn trai trong lớp chơi rất thân với thầy T. Ngày 8-1-

2001 thầy T lấy vợ, thầy luôn thất hứa với sai hẹn với bọn em. Sinh nhật N thầy cũng không đến. Quan hệ thầy T và N trở nên rất xấu. Thầy T bảo nhận được một bức thư rất quá đáng, thầy nghĩ là của N viết. Em hỏi N, N bảo không. Em phải làm gì để hàn gắn tình cảm giữa thầy và chúng em bây giờ?"

Tốt nhất là bộ ba ấy trực tiếp gặp nhau. Nhưng trước hết em và N phải cảm thông với thầy – bởi vì thầy lấy vợ một trang mới cuộc đời đã mở ra, thầy còn nhiều việc gia đình phải bận tâm. Chính vì vậy thời gian cho các cuộc vui, hẹn hò như trước đây sẽ bị hạn chế. Các em quý mến thầy sao không đến thăm thầy – nhưng nhớ là hãy chọn lúc cô cũng ở nhà nhé. Vấn đề tế nhị đấy khi Hải Ly lại là một cô gái.

• **Phùng Tiến Đạt** (thôn Nương Tụ, Phú Sơn, Ba Vì, Hà Tây)

"Sau khi tôi mắng em tôi về chuyện em làm mất cây bút chì của tôi, mẹ tôi nói: "Mất rồi thì thôi, mày mắng em thì liệu tìm thấy bút không?" Và thế là tôi nghe lời mẹ. Vào một buổi tối tôi lỡ lấy tiền của mẹ tôi đi chơi điện tử. Về nhà mẹ tôi đánh tôi. Tôi nói: "Mẹ đánh con có lấy lại được tiền nữa đâu?" Thế là mẹ tôi không đánh tôi nữa. Cứ thế, nhiều lần, tôi được mẹ tha, tôi tha hồ lấy tiền của mẹ tiêu cho hết thì thôi".

Câu chuyện của em cũng hấp dẫn đấy chứ! Nhưng chỉ là chuyện vui cười hay là chuyện thật của em đấy? Nếu thật, thì TV xin hiến cho mẹ của em một kế: "Không cho em ăn nữa". Nếu em có thắc mắc thì nói: "Đúng là không đòi lại được tiền vì vậy tiền không còn nữa, nên đành nhịn đói vậy". ■

THƯƠNG VIỆT

■ Kinh tế gia đình

Kỹ thuật NUÔI & CHĂM SÓC GÀ ĐẼ THẢ VƯỜN

● TÍNH NĂNG NĂNG SUẤT

- * Giống gà đẻ thả vườn (BT1) của Viện KHNNMN được lai tạo và chọn lọc từ năm 1991 tại TT Nghiên cứu và Phát triển chăn nuôi Bình Thắng.
- * Năng suất thịt: lúc trưởng thành con trống đạt 3,0 – 3,6 kg, con mái đạt 2,0 – 2,5kg.
- * Năng suất trứng: 180 – 220 trứng/mái/năm.
- * Trọng lượng trứng bình quân: 54 – 56 g.
- * Tỷ lệ trứng có phôi: 94 – 98%.
- * Tỷ lệ nở 85 – 90%.
- * Khả năng chống chịu bệnh tật cao, thích ứng tốt trong mọi điều kiện chăn nuôi ở nông thôn. Hiệu quả kinh tế cao nhất là trong mô hình kinh tế nông hộ VAC.

● CHUỒNG TRẠI

- * Chọn khu đất cao ráo, thoáng mát trong khuôn viên để cất chuồng trại. Rào chắn quanh khuôn viên bằng lưới mủ hoặc cây, tre, che chắn quanh chuồng bằng rèm che.
- * Chuồng úm gà con dài 2m, rộng 1m, cao 0,5m, cách mặt đất 0,6m, lưới sắt ô vuông kích thước 1cm², để úm và nuôi gà con từ 0 – 2 tháng tuổi.
- * Chuồng gà hậu bị và gà đẻ làm bằng sàn tre, gỗ hoặc lưới sắt, cách mặt đất 0,6m, cho gà đậu vào ban đêm (sàn đậu chiếm 1/3 – 1/2 nền chuồng).

● KỸ THUẬT ÚM (ƯƠNG) GÀ CON

- * Vệ sinh sạch sẽ lồng úm, máng ăn, máng uống, che chắn lồng úm chống chuột, mèo và gió lùa trước khi nhận gà. Lót sàn giấy trong suốt 3 ngày đầu.
- * Mật độ nuôi: tháng thứ nhất 50 con/1m², tháng thứ hai 25 con/1m².
- * Sưởi ấm: 1 bóng đèn 100W sưởi ấm 50 – 70 gà con.
- * Cách quan sát để điều chỉnh nhiệt sưởi ấm cho gà con trong thời gian úm: nếu quá nóng gà con tản xa đèn sưởi, do vậy phải nâng cao hoặc bỏ bớt đèn sưởi. Nếu quá lạnh gà con chen chúc nhau quanh đèn sưởi. Khi nhiệt sưởi vừa đủ gà con tản đều trên nền chuồng.
- * Gà con sau khi nhận về phải cho nghỉ ngơi 30 – 40 phút mới bắt đầu cho uống nước. Nếu gà vận chuyển từ xa về phải cho uống nước từ từ. Nước uống có pha vitamin C với liều 1g/lít nước.
- * Sau 12 – 18 giờ kể từ khi nhận gà về mới bắt đầu cho gà tập ăn bằng bấp nhuyển hoặc tấm gạo, hạt mè trong 1 – 2 ngày đầu, sau đó pha trộn dần

thức ăn hỗn hợp trong ngày kế tiếp.

* Máng ăn cho gà, trong 3 ngày đầu có thể sử dụng khay, đĩa hoặc rải trực tiếp thức ăn trên sàn giấy lót chuồng. Ngày thứ 4 trở đi sử dụng các máng dài cho gà con.

* Thức ăn: để đảm bảo thức ăn có chất lượng tốt cho gà úm, nên sử dụng một số loại thức ăn của các hãng Việt Thái, C.P hoặc Con Cò...

- Từ 0 – 3 tuần tuổi sử dụng 40% thức ăn Con Cò, C.P đậm đặc cho gà đẻ, phần còn lại là bắp, tấm, cám...

- Từ 4 – 6 tuần sử dụng 35% thức ăn Con Cò, C.P đậm đặc cho gà đẻ.

- Từ 7 – 8 tuần sử dụng 30% thức ăn Con Cò, C.P đậm đặc cho gà đẻ.

* Cắt mỏ: thường sau 2 tháng tuổi gà thường có hiện tượng cắn mổ nhau, do vậy cần thiết phải cắt mỏ vào tuần thứ 6 – 7. Trước khi tiến hành việc cắt mỏ phải cho gà nhịn đói trong 4 giờ. Cắt mỏ gà tránh không được gây chảy máu (chỉ cắt phần sừng đầu mỏ). Sau khi cắt mỏ phải cho gà ăn và uống nước có pha vitamin tổng hợp. Dùng bấm móng tay loại lớn và sắc bén để cắt mỏ gà.

• KỸ THUẬT NUÔI GÀ GIÒ VÀ GÀ ĐẸ

* Sau 2 tháng tuổi tập dần cho gà xuống thả đất (nuôi chuồng).

* Máng ăn, máng uống được bố trí trong chuồng. Ngoài ra, cần có thêm các máng nước sạch đặt rải rác trong khu vực chăn thả.

* Cho gà ăn thực phẩm trước khi thả ra và sau khi lùa về (nên chờ cho khô sương buổi sáng mới thả).

* Thức ăn: từ 3 – 5 tháng tuổi sử dụng 20 – 22% thức ăn Con Cò, C.P đậm đặc cho gà giò, phần còn lại là bắp, lúa, gạo tấm, cám, gạo... Giai đoạn để tăng thức ăn đậm đặc lên 25 – 27%. Có thể thay thế thức ăn Con Cò bằng một số loại thức ăn đậm sẵn có của địa phương như: cá khô nhát, tôm, tép, ruốc.

* Lượng thức ăn cho ăn hàng ngày cần được điều chỉnh sao cho trọng lượng gà mái lúc rớt hột đạt 1,6 – 1,8 kg là tốt nhất. Như vậy phải chú ý cho ăn hạn chế trong giai đoạn hậu bị (trước khi đẻ).

* Mật độ chăn thả thích hợp trên khuôn viên là 1 con/3 – 5m².

* Chuẩn bị ổ đẻ: 5 con/ổ.

* Lượng cho ăn hàng ngày: 80 – 100 g/con/ngày tùy theo tỷ lệ đẻ và khả năng tự tìm kiếm thức ăn trong khuôn viên chăn thả.

• KỸ THUẬT NHÂN GIỐNG

Tùy theo mục đích chăn nuôi có thể sử dụng các công thức lai sau đây:

* Nuôi lấy trứng gây giống: Gà trống BT1 x Gà mái BT1.

* Nuôi lấy thịt: Gà trống BT1 x Gà mái tàu hoặc Gà trống Tàu x Gà mái BT1.

• PHÒNG BỆNH

Phải chích ngừa các bệnh dịch tả, tụ huyết trùng, xỏ lải... cho toàn bộ đàn bà và tất cả các loại gia cầm.

T.Q

(Theo tài liệu của Viện KHNNMN)

Nội trợ

Chả bắp

● Vật liệu:

- 200 gr bắp non bào sẵn
- 100 gr cá thát lát
- 100 gr thịt ba rọi
- Hành tím, tỏi, tiêu, bột ngọt, muối.

● Chuẩn bị:

- Mua 200 gr bắp non đã bào sẵn hoặc có thể mua bắp trái để bào cũng được (5 trái bắp non bào ra khoảng 200 gr).
- Thịt ba rọi đem rửa sạch, lạng bỏ da, xắt miếng mỏng băm nhỏ.
- Hành tím 4 củ + 5 tép tỏi đem băm nhuyễn.

● Cách làm:

- Bắp bào xong cho vào cối giã nhuyễn. Giã bắp xong múc sạch bắp ra, cho tiếp cá thát lát vào giã thật dẻo. Khi cá đã dẻo cho thịt ba rọi vào giã chung. Nêm 1 thìa (muỗng) cà phê muối + ½ thìa cà phê bột ngọt + ½ thìa cà phê tiêu + hành tỏi đã băm. Trộn thật đều, kể đó, cho bắp vào trộn chung, dùng chày vừa giã vừa trộn.

- Bắc một chảo dầu hoặc mỡ lên bếp, dầu nóng dùng thìa cà phê múc từng thìa bắp thả vào chảo chiên (rán) vàng. Khi rán lửa trong bếp chỉ giữ vừa đủ cho dầu sôi lăn tăn là được. Dầu sôi quá miếng chả vàng bên ngoài nhưng không chín kỹ bên trong. Món chả bắp này có thể dùng chung với xà lách trộn dầu dấm.

Chè giải nhiệt: long nhãn

● Vật liệu:

- Nửa kg nhãn, hạt sen, đường, vani.

● Cách làm:

- Rửa sạch nhãn, lột vỏ, bỏ hạt đem lau khô để trong đĩa. Hạt sen ngâm nước cho mềm, bóc tim (Nếu trưa nay ăn, bạn nên ngâm hạt sen từ tối hôm qua) đem nấu cách thủy cho chín mềm. Sau đó cho hạt sen vào làm hạt nhãn. Cho nước vào nấu sôi với đường tùy số nhãn bạn lượng nước cho vừa ăn. Bỏ nhãn vào nấu sôi, cho vani vào. Bạn muốn ăn nóng, lạnh tùy thích.

MINH HÀ

Tìm bạn

Nguyễn Hoài Hạnh, nam, 20 tuổi, nặng 54 kg, cao 1,70 m. Vui vẻ, dễ hòa đồng, thích nhạc, thơ tình, tôn trọng tình bạn, mong muốn được kết bạn. *Địa chỉ:* Đội 2 HTX Mê Linh, Buôn Triết, Lắk, Đắk Lắk.

• **Phạm Thị Hòa**, 17 tuổi, cao 1,57 m. Vui vẻ, tôn trọng tình bạn, thích học toán, thể thao, ham mê sách báo, hứa sẽ hồi âm. *Địa chỉ:* Xóm 7, thị trấn Đô Lương, Nghệ An.

• **Lê Minh Khang**, nam, 24 tuổi, nặng 50 kg, cao 1,65 m. Vui vẻ, hòa nhã, yêu thiên nhiên, thích hội họa, tôn trọng tình bạn. *Địa chỉ:* Thư viện thành phố Việt Trì, Phú Thọ.

• **Lê Thị Thanh Thủy**, 29 tuổi, nặng 45 kg, cao 1,56 m. Hiền, ngoan, muốn làm quen với các bạn tuổi từ 30-35, công tác tại tỉnh Bắc Ninh. *Địa chỉ:* Ban kinh tế tỉnh uỷ Bắc Ninh.

• **Vũ Thu Thủy**, nữ, 18 tuổi, nặng 46 kg, cao 1,60 m. Vui vẻ, tôn trọng tình bạn, yêu màu xanh, thích đọc báo, phim ảnh. *Địa chỉ:* Đội 6, Trình Xá, Gia Lương, Gia Lộc, Hải Dương.

• **Phạm Quốc Đoàn**, nam, 15 tuổi. Vui vẻ, hòa đồng, thích bóng bàn, cầu lông, muốn kết rất nhiều bạn. *Địa chỉ:* Lớp 9E, Trường Trung học cơ sở thị trấn Yên Định, huyện Hải Hậu, Nam Định.

• **Nguyễn Thị Bích Liên**, 16 tuổi, nặng 42 kg, cao 1,55 m. Vui vẻ, hơi nhát, tôn trọng tình bạn, thích thơ, du lịch, điện ảnh, đọc truyện. *Địa chỉ:* 37C Hồ Tùng Mậu

(Thung lũng Kim Khuê), phường III, Đà Lạt.

• **Nguyễn Hoàng Yến Ny**, nữ, 22 tuổi, nặng 45 kg, cao 1,55 m. Vui vẻ, dễ hòa đồng, và rất tôn trọng tình bạn, thích ca nhạc, thời trang. *Địa chỉ:* 4/23 Bà Triệu, Đà Lạt. Rất mong được làm quen với các bạn cùng sở thích.

• **Phạm Thị Mai**, 18 tuổi, nặng 43 kg, cao 1,50 m. Vui vẻ, dễ hòa đồng nhưng hơi bướng, thích đọc sách báo, ca nhạc, mong được làm giáo viên. *Địa chỉ:* Xóm 2, An Nông, Triệu Sơn, Thanh Hóa (hứa sẽ hồi âm tất cả).

• **Võ Văn Cường**, 22 tuổi, nặng 56 kg, cao 1,65 m. Vui vẻ, lãng mạn, thích thể thao, ca nhạc và kết bạn mọi miền Tổ quốc. *Địa chỉ:* Bưu điện huyện An Lão, Bình Định.

• **Đỗ Thị Thu Duyên**, 18 tuổi, nặng 46 kg, cao 1,57 m. Vui vẻ, yêu ca nhạc, thời trang, tôn trọng tình bạn, yêu màu xanh áo lính. *Địa chỉ:* Thôn Trung Lễ, xã Xuân Ngọc, huyện Xuân Trường, Nam Định

• **Đoàn Phan Ngọc**, nam, 17 tuổi, nặng 46 kg, cao 1,66 m. Vui vẻ, yêu thích tất cả các loài hoa, thích du lịch, thám hiểm. *Địa chỉ:* Trạm bơm Xuân Kiều, Đức Chính, Cẩm Giàng, Hải Dương.

• **Nguyễn Mai Huyền**, nữ, 20 tuổi, nặng 45 kg, cao 1,65 m. vui vẻ, thích ca nhạc, du lịch. *Địa chỉ:* Trạm bơm Xuân Kiều, Đức Chính, Cẩm Giàng, Hải Dương.

• **Tăng Mạnh Tuấn**, nam, 17 tuổi, nặng 50 kg, cao 1,70 m. Hiền, vui, hòa đồng, tôn trọng tình bạn, yêu ca nhạc, phim xã hội đen, ham mê thể thao, du lịch ngoài trời. *Địa chỉ:* Thôn Trung Lương, vùng 11, Bắc An Nghiệp, huyện Tuy An, Phú Yên. ■

PHIẾU TÌM BẠN

Họ, tên:.....Nam:.....Nữ:.....

Tuổi:.....Cân nặng:.....Chiều cao:.....

Tính tình và sở thích:.....

Địa chỉ:.....

.....

.....

Từ ngày 25 – 06 – 2002 đến ngày 05 – 07 – 2002, TS Kiến thức gia đình đã nhận được tin, bài và thư của các bạn sau:

Thứ Lễ (**Bình Dương**); Bùi Trường Giang, Nguyễn Thanh Hường, Tô Hoàn, Trần Văn Duy (**Bắc Giang**); Lê Duy Học (**Bắc Ninh**); Nguyễn Văn Chương, Trịnh Thị Sương, Tú Ân (**Bình Định**); Nguyễn Thị Tú (**Bình Phước**); Nguyễn Minh Phương, Nông Kim Liên (**Cao Bằng**); Trần Hữu Quốc Huy (**Cà Mau**); Lê Minh Khoa, Lê Văn Công (**Cần Thơ**); Nguyễn Thành An, Nguyễn Thái Cường, Nguyễn Thị Thu Hằng, Trần Bình Thuận (**Gia Lai**); Cạn, Hoàng Oanh, Trần Thị Thu Hà (**TP.HCM**); Nguyễn Hạ Giang, Tạ Thị Nga (**Hải Dương**); Lù Thị Thùy Ninh (**Hà Giang**); Nguyễn Hoàng Lan, Nguyễn Thị Hợp, Nguyễn Thị Vân Anh, Thu Thảo (**Hà Nội**); Nguyễn Văn Ngọc (**Hà Nam**); Nguyễn Thị Huế, Đoàn Thị Cẩm Thơ (**Hải Phòng**); Hoàng Cẩm Thắng, Đặng Đình Chấn, Nguyễn Quyết Thắng, Nguyễn Thị Thu Huyền, Nguyễn Văn Thụ (**Hà Tây**); Hoàng Ngọc Tinh, Võ Thanh Châu (**Hà Tĩnh**); Nguyễn Đắc Xuân, Nguyễn Xuyến (**Huế**); Nguyễn Ngọc Thúy (**Hung Yên**); Fuzu, Hoàng Đăng Thạc, Nguyễn Thị Hồng Phương, Phạm Thị Ngọc Anh, Tiến Dũng, Trần Hoài Nam, Trịnh Ngọc Trang, Trương Hậu, Vĩnh Hữu (**Khánh Hòa**); Trần Thị Thanh Hòa, Lê Thị Thương, Nguyễn Hồng Thủy Tiên (**Kon Tum**); Phạm Thị Hồng Khuyên, Trần Hồng Nhiên (**Lâm Đồng**); Ngô Thị Hoài Thu, Nguyễn Hoàng Yến, Nguyễn Thị Hạnh, Nguyễn Thị Minh, Đinh Thị Minh Hoa, Tô Hương Sen (**Nghệ An**); Nguyễn Văn Trung, Phạm Ngọc Thạch, Phạm Thu Hương, Vũ Thị Tuyết (**Ninh Bình**); Đào Thị Hạnh, Đào Thị Mỹ Thanh (**Đắc Lắc**); Phạm Quang Hạnh, Thanh Tùng, Vũ Huế, Hoàng Kim Bính (**Đồng Nai**); Trịnh Văn Nhiên, Vũ Xuân Phú, Phạm Hoàng Xiên (**Nam Định**); Nguyễn Thị Vân (**Ninh Thuận**); Nguyễn Thu Huyền, Chu Nghiêm, Phạm Thị Thu Hương (**Phú Thọ**); Phạm Thị Vân (**Phú Yên**); Nguyễn Ngọc Lan, Nguyễn Nhân Thống (**Quy Nhơn**); Giang Văn Đạc, Hồ Thanh Hằng, Nguyễn Thanh Tuấn, Triệu Nga (**Quảng Ninh**); Lê Thị Cẩm Lệ, Nguyễn Trường Ý Nhi (**Quảng Trị**); Chu Bích Thanh (**Sơn La**); Bùi Thúy Vân, Nguyễn Thị Liễu, Nguyễn Thị Mừng, Nguyễn Thị Thu Hằng, Nhâm Sỹ Phúc (**Thái Bình**); Lê Thị Thu Thủy, Ngô Duy Thơ, Tào Thị Hồng, Thanh Hồng (**Thanh Hóa**); Nguyễn Quỳnh Huệ (**Tuyên Quang**); Lưu Thế Quyền, Trần Mai Anh (**Vĩnh Phúc**); Đặng Phi Vũ (**Vũng Tàu**); Ngô Đào (**Yên Bái**).

Xin cảm ơn và mong các bạn tiếp tục tham gia.

KTGD

CÔNG TY CAO SU LỘC NINH

LOC NINH RUBBER COMPANY

- ĐỊA CHỈ: Thị trấn Lộc Ninh, Huyện Lộc Ninh, Tỉnh Bình Phước
- ĐIỆN THOẠI: (0651). 568916 - 568381 - 568939 • FAX: 0651. 568939

Văn phòng Công ty Cao su Lộc Ninh.

- Diện tích cao su: 10.070 ha.
- Sản lượng cao su năm 2001: 10.000 tấn/năm.
- Chế biến các sản phẩm:
 - Cao su khối: SVR 3L, 5, 10, 20. - Cao su tờ RSS.
 - + Công ty hiện có 01 nhà máy chế biến công suất 6.000 tấn/năm, với thiết bị công nghệ chế biến của Mã Lai sản xuất mũ khối SVR.
 - + Công nghệ chế biến cao su tờ (RSS) 1.500 tấn/năm.
 - + Công ty xây dựng Nhà máy chế biến Lộc Hiệp công suất 8.500 tấn/năm, sản xuất mũ cao su ly tâm (Latex) và các chủng loại khác. Dự kiến trong năm 2002 sản phẩm sẽ được đưa ra thị trường tiêu thụ.

CÔNG TY MONG MUỐN HỢP TÁC LIÊN DOANH VỚI CÁC ĐƠN VỊ TRONG VÀ NGOÀI NƯỚC TRÊN CÁC LĨNH VỰC: TIÊU THỤ SẢN PHẨM, SẢN XUẤT HÀNG TIÊU DÙNG TỪ NGUYÊN LIỆU CAO SU VÀ HỢP TÁC KHOA HỌC KỸ THUẬT VỀ CAO SU.

Giám đốc **NGUYỄN BÁ TÙNG**

Kiến thức 229 gia đình

Phụ san báo Nông Nghiệp VN

**Cúp vàng
vô địch
World Cup
2002
dành cho
Đội tuyển
BRASIL**

**Vua phá lưới
Ronaldo**

